

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

METROPOLİS BRONZ ESERLERİ

Ebru DURAK

Tez Danışmanları:

Yrd. Doç. Dr. Yusuf SEZGİN

Doç. Dr. Serdar AYBEK

EDİRNE 2013

METROPOLİS BRONZ ESERLERİ

Hazırlayan: Ebru DURAK

Danışmanlar: Yrd. Doç. Dr. Yusuf SEZGİN

Doç. Dr. Serdar AYBEK

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Arkeoloji

Anabilim Dalı için öngördüğü YÜKSEK LİSANS

TEZİ olarak hazırlanmıştır.

Edirne

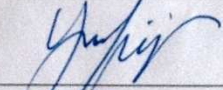
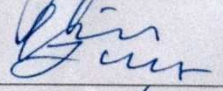
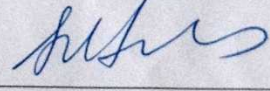
Trakya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

2013

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

EBRU DURAK tarafından hazırlanan **METROPOLİS BRONZ ESERLERİ** konulu **YÜKSEK LİSANS** tezinin sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 12.-13. maddeleri uyarınca ^{14/6/13}günü saat ^{10:00} da yapılmış olup, tezin kabul edilmesine/~~reddedilmesine~~ **OYBİRLİĞİ/OYÇOKLUĞU** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Yrd. Doç. Dr. Yusuf Sezgin	Kabul edilmesine	
Doç. Dr. Fülgin Yılmaz	Kabul edilmesine	
Yrd. Doç. Dr. Ferit Yılmaz	Kabul Edilmesine	

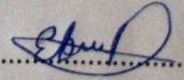
T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10006339
Yazar Adı / Soyadı	EBRU DURAK
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 37678773356
Telefon	534615193
E-Posta	ebuss_1907@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Metropolis Bronz Eserleri
Tezin Tercümesi	The Bronze Objects of Metropolis
Konu	Arkeoloji
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bölüm	
Anabilim Dalı	Arkeoloji Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Arkeoloji Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2013
Sayfa	149
Tez Danışmanları	YRD. DOÇ. DR. YUSUF SEZGİN 55147560856 DOÇ. DR. SERDAR AYBEK 22903508896
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	
Kısıtlama	Yok

Yukarıda başlığı yazılı olan tezinin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

08.07.2013

İmza:.....

ÖN SÖZ

Bronz eserler, antik çağda önemli bir konuma sahiptirler. Kendi dönemleri için her açıdan rehber konumda olabilmektedirler. Kazılarda genel olarak küçük parçalar halinde bulunmaktadır. Bronzun ergitilip tekrar kullanılan bir madde olmasının bu konuda etkisi bulunmaktadır (*Bkz. Lev. 4. Res. 5*).

Antik kentlerde bulunan madeni eserlerin ve bronzların toplanması ve sınıflandırılması kent tarihi açısından önem taşımaktadır. Tez kapsamında ele alınan eserler 1989-2007 yılları arasında Prof. Dr. Recep Meriç başkanlığında, 2007 yılından sonra Doç. Dr. Serdar Aybek başkanlığında sürdürülen kazı çalışmalarında bulunmuşlardır. Öncelikle bu konuyu çalışmaya beni teşvik eden ve her konuda desteklerini esirgemeyen hocam Doç. Dr. Serdar Aybek'e teşekkürlerimi sunarım.

Metropolis Kazıları'ndaki çalışmalarım süresince her konuda bana yardımcı olan başta değerli hocalarım olmak üzere kazılar bünyesinde çalışan ve çalışmalarına katkısı bulunan tüm ekip arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Yönlendirmeleri ile tezin her aşamasında bana destek olan Arş.Gör.Dr. Daniş Baykan'a teşekkürü borç bilirim. Ayrıca tez danışmanım olarak her alanda bana yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Yusuf Sezgin'e teşekkürlerimi sunarım. Tezi bilimsel araştırma projesi olarak kabul edip, sağladığı maddi destekler için Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri birimine ve çalışanlarına teşekkür ederim. Ayrıca İzmir Arkeoloji Müzesi'ne ve müze uzmanlarından Cengiz Aslantaş'a teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmalarım sırasında her zaman yanımda olan ve benden desteklerini esirgemeyen değerli arkadaşım Mimar Pınar Karataş'a teşekkür ederim.

Son olarak her zaman maddi ve manevi anlamda benden desteklerini esirgemeyen ve yanımda olan sevgili aileme sonsuz teşekkür ederim.

Hazırlayan: Ebru Durak

Tezin Adı: Metropolis Bronz Eserleri

ÖZET

Ağırlıklı olarak Metropolis'in Hellenistik ve Roma Dönemi sürecinde kullanılmış bronz eserler Metropolisliler'in günlük yaşamlarına dair bilgi verebilecek niteliktedir. Ancak bronz, özellikle Geç Antik Dönem ve Ortaçağ'da ergitilerek tekrar kullanılan bir malzeme olduğu için günümüze çok sayıda örnek ulaşmamıştır.

Metropolis'de 1989 yılında kazıların ilk başladığı dönemden günümüze kadar olan zaman dilimi içinde kazı envanterine kaydedilmiş olan 94 eser (günlük kullanım amacına yönelik objeler) bu çalışma kapsamında ele alınmıştır. Öncelikle eserler üzerinde konservasyon çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ağır korozyonlu örnekler çalışma dışı bırakılmıştır.

Kentin farklı noktalarında bulunmuş eserlerin büyük bir bölümü Roma Dönemi'ne aittir. Az sayıda örnek Hellenistik ve Bizans Dönemlerine tarihlendirilmiştir. Çalışmada ele alınan bronz eserler birçok farklı tipten meydana gelmektedir. Çalışmada ilk olarak Metropolis antik kenti ile ilgili genel bilgilere yer verilmiş daha sonra bronz ve bronz eser üretimine değinilmiştir. Eserler işlevlerine göre sınıflandırılmış ve kendi içlerinde de gruplara ayrılmışlardır. Sonraki bölümlerde buluntular hakkında bilgi ve çizimlerin bulunduğu kataloga yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metropolis, İonia, Torbalı, Bronz, Fibula.

Prepared by: Ebru Durak

Name of thesis: The Bronze Objects Of Metropolis

ABSTRACT

Mainly used bronze works during the Hellenistic and Roman of Metropolis have the qualification to information about the daily lives of Metropolis people. However, bronze, for dissolving to be used again a material especially from Late Antiquity and the Middle Ages didn't reach many examples of the present.

In 1989 Metropolis, from the first beginning of the excavations to within a period until today, recorded in the inventory of the excavation 94 objects (for the purpose of objects of daily use) scope of this study are discussed Firstly, conservation work on the works conducted by research. Examples of heavy corrosion were excluded.

A large part of the objects city, in different points belong the Roman Period. Few examples dated to the Hellenistic and Byzantine Periods. Bronze objects involved in the study is composed of many different types. Firstly this study is equipped with general information about the ancient city of Metropolis then mentioned the production of bronze and bronze objects. Objects classified in themselves and divided into groups according to their functions. Catalog contains information about the finds and drawings are presented following chapters.

Keywords: Metropolis, İonia, Torbalı, Bronze, Fibulae.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÇİZİMLER LİSTESİ.....	v
LEVHALAR LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
1. GİRİŞ.....	1
2. METROPOLİS ANTİK KENTİ TARİHİ VE YAPILAR.....	3
3. METROPOLİS BRONZ ESERLERİ.....	11
3.1. Kaplar ve Parçaları.....	12
3.2. Ölçme Araçları.....	18
3.3. Kumaş ve Deri Aksamaları.....	19
3.4. Fibulalar.....	21
3.5. Mobilya ve Mimari Aksamalar.....	23
3.6. Ok Uçları.....	26
3.7. Diğer Aletler ve Gereçler.....	28
4. KATALOG.....	37
5. SONUÇ	85
KAYNAKÇA.....	90
ÇİZİMLER.....	98
LEVHALAR.....	115

ÇİZİMLER LİSTESİ

- Çizim 1 :Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 1-4).
- Çizim 2 :Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 5-7).
- Çizim 3 :Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 8-14), Tüp (Kat. Nu. 15).
- Çizim 4 :Metropolis Bronz Eserleri: Ölçme Araçları (Kat. Nu. 16-19), Kumaş ve Deri Aksamları (Kat. Nu. 20-21).
- Çizim 5 :Metropolis Bronz Eserleri: Kumaş ve Deri Aksamları (Kat. Nu. 22-27).
- Çizim 6 :Metropolis Bronz Eserleri: Kumaş ve Deri Aksamları: Tintinnabulum (Kat. Nu. 28-37).
- Çizim 7 :Metropolis Bronz Eserleri: Fibulalar (Kat. Nu. 38-44).
- Çizim 8 :Metropolis Bronz Eserleri: Mobilya ve Mimari Aksamlar: Kilit Aynaları (Kat. Nu. 45-46), Kilit Köprüleri (Kat. Nu. 47-48), Kilit Dilleri (Kat. Nu. 49-50), Anahtar (Kat. Nu. 51), Çiviler (Kat. Nu. 52-53), Saplama Pimi (54).
- Çizim 9 :Metropolis Bronz Eserleri: Ok Uçları (Kat. Nu. 55-63).
- Çizim 10 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 64).
- Çizim 11 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 65-67, 69).
- Çizim 12 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 68,70).

- Çizim 13 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Dikiş İğnesi (Kat. Nu. 71-74).
- Çizim 14 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Kaşıklar/Sondalar (Kat. Nu. 75-79).
- Çizim 15 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Kaşıklar/Sondalar (Kat. Nu. 80-83), Stylus (Kat. Nu. 84).
- Çizim 16 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Tutucular (Kat. Nu. 85-86), Çengeller (Kat. Nu. 87-90).
- Çizim 17 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Strigilis (Kat. Nu. 91-92), Bıçak Sapı (Kat. Nu. 93), Olta Ucu (Kat. Nu. 94).

LEVHALAR LİSTESİ

- Levha 1 : Plan 1: Metropolis Kent Planı
- Levha 2 : Res. 1. At koşum takımlarında kayış tokası.
- Levha 3 : Res. 2. HanYıkığı- Roma Hamamı duvarında bulunan dübel delikleri.
- Res. 3. Aşağı Hamam (Büyük Hamam) duvarındaki kaplama pimi.
- Levha 4 : Res. 4. Akropolis G3 Plankaresi toplu metal buluntu.
- Res.5. Hamam- Gymnasion güneyinde bulunmuş bronz parçaları.
- Levha 5 : Grafik 1: Eserlerin Buluntu Yerlerine Göre Dağılımı.
- Grafik. 2: Eserlerin Türlerine Göre Dağılımı.
- Levha 6 : Grafik 3: Eserlerin Sektörel Dağılımı.
- Levha 7 :Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 1).
- Levha 8 :Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 2-7).
- Levha 9 :Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 8-14), Tüp (Kat. Nu. 15).
- Levha 10 :Metropolis Bronz Eserleri: Ölçme Araçları (Kat. Nu. 16-19), Kumaş ve Deri Aksamları (Kat. Nu. 20-21).
- Levha 11 :Metropolis Bronz Eserleri: Kumaş ve Deri Aksamları (Kat. Nu. 22-27).
- Levha 12 :Metropolis Bronz Eserleri: Kumaş ve Deri Aksamları: Tintinnabulum (Kat. Nu. 28-37).
- Levha 13 :Metropolis Bronz Eserleri: Fibulalar (Kat. Nu.38-44).

- Levha 14 :Metropolis Bronz Eserleri: Mobilya ve Mimari Aksamalar: Kilit Aynaları (Kat. Nu. 45-46), Kilit Köprüleri (Kat. Nu. 47-48), Kilit Dilleri (Kat. Nu. 49-50), Anahtar (Kat. Nu. 51), Çiviler (Kat. Nu. 52-53), Saplama Pimi (54).
- Levha 15 :Metropolis Bronz Eserleri: Ok Uçları (Kat. Nu. 55-63).
- Levha 16 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 64).
- Levha 17 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 65-69).
- Levha 18 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 68,70).
- Levha 19 : Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Dikiş İğnesi (Kat. Nu. 71-74).
- Levha 20 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Kaşıklar/Sondalar (Kat. Nu. 75-79).
- Levha 21 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Kaşıklar/Sondalar (Kat. Nu. 80-83), Stylus (Kat. Nu. 84).
- Levha 22 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Tutucular (Kat. Nu. 85-86), Çengeller (Kat. Nu. 87-90).
- Levha 23 :Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Strigilis (Kat. Nu. 91-92), Bıçak Sapı (Kat. Nu. 93), Olta Ucu (Kat. Nu. 94).

KISALTMALAR LİSTESİ

Env. Nr.	: Envanter Numarası
Lev.	: Levha
Kat. Nu.	: Katalog Numarası
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
İAM	: İzmir Arkeoloji Müzesi
MTR	: Metropolis
ADA3	: Yapı Adası 3
ADA5	: Yapı Adası 5
AKR	: Akropolis
AT	: Araplıtepe Bizans Kilisesi
HMG	: Hamam-Gymnasium
HY	: Han Yıkığı Roma Hamamı ve Palaestrası
LT	: Latrina
Sond	: Sondaj
ST	: Stoa
Tİ	: Tiyatro
YE	: Yamaç Evler
Yük.	: Yükseklik

Gen.	: Genişlik
Kal.	: Kalınlık
cm.	: Santimetre
m.	: Metre
Plk	: Plankare
Prç	: Parça
s.	: Sayfa
bkz.	: Bakınız

1. GİRİŞ

Metropolis Antik Kenti'nde 1989 yılında başlayan kazılar ve öncesinde bulunmuş, sikke, heykel/heykel parçaları ve süs eşyaları (takı) dışında kalan bronz eserler bu tezin konusunu oluşturmaktadır. Bu grup üzerindeki ilk çalışmadır. Büyük form çeşitliliğine sahip eserlerin sayısı 300'ün üzerindedir. Ancak 94 eser çalışmanın ana başlıklarını belirlemiştir. Eserlerin tümü restore edilmiştir. Aşırı derecede deformasyona uğramış olan örnekler rutin işlemlere tabi tutulmuş. Fakat çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Değinilen örneklerin büyük bölümü Metropolis kazı deposunda, bir bölümü de İzmir Arkeoloji Müzesi'nde korunmaktadır.

Tez kapsamındaki faaliyetler, depo, müze ve kütüphane çalışması olarak üç aşamada gerçekleştirilmiştir.

Depo çalışmalarında, Metropolis kazı deposunda etütlük olarak bulunan bronz eserler seçilmiştir. Bu eserler üzerinde konservasyon ve restorasyon işlemi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra katalog formları için çizimleri yapılarak fotoğrafları çekilmiştir.

Müze çalışmalarında, İzmir Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Metropolis'e ait eserlerin çizimleri yapıp fotoğrafları çekilmiştir.

Kütüphane çalışmaları ise ağırlıklı olarak İstanbul'daki Alman Arkeoloji Enstitüsü, Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü, Hollanda Araştırma Enstitüsü ve Metropolis Kızılderili'nde yürütülmüştür. Bronz eserler hakkındaki araştırmalar taranarak, bronz eser tipolojisi çıkartılmaya çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında ele alınan eserlerin büyük çoğunluğu kentteki kazılarda açığa çıkartılmıştır. Bir kısmı ise kazı dışı olarak Metropolis çevresinde bulunmuş ve kazı heyetine teslim edilmiş eserlerden oluşmaktadır.

Tezin giriş kısmında çalışmanın aşamaları ve uygulanan yöntemler anlatılmıştır. İkinci kısımda Metropolis Antik Kenti'nin konumu ve adının kökeni, bilimsel çalışmalar ve kent tarihine dair bilgiler verilmiştir. Üçüncü kısımda Metropolis bronz eserleri başlığı altında tezi oluşturan eserler gruplara ayrılarak incelenmiştir. Dördüncü bölümü katalog oluşturur. Katalogda eserler, tanım, ölçü, analogi, tarihleme, fotoğraf ve çizimleri ile birlikte sunulmuştur. Sonuç kısmında ise Metropolis bronz eserleri işlevleri ve tarihlemeleriyle değerlendirilmiştir ve eserler hakkında yorumlar yapılmıştır.

2. METROPOLİS ANTİK KENTİ TARİHİ VE YAPILAR

Metropolis, İzmir İli Torbalı İlçesi sınırlarında, Yeniköy ve Özbey köyleri arasında yer alan Torbalı Ovası'na hakim bir konumdaki doğal bir tepe üzerinde kurulmuştur¹. Metropolis, Ptolemaios² ve Stephanos Byzantios tarafından Lydia sınırında bir İonia kenti olarak gösterilmiştir. Strabon İonia gezisinden söz ederken Ephesos ve Metropolis kentleri arasını 120 stadion, Metropolis-Smyrna arasındaki uzaklığı ise 200 stadion olarak vermektedir³. Romalı tarihçi Pilinius da Metropolis'i Ephesos'un yönetim bölgesi içinde göstermiştir⁴.

Meter (Anne) ve Polis (Polis) kelimelerinden oluşan Metropolis ismi "Ana Tanrıça Kenti" anlamına gelmektedir⁵. Meter Gallesia isimli Ana Tanrıça'ya ait bir kült yeri işlevi gören kutsal mağara, kentin 5 kilometre kadar kuzeyindeki Uyuzdere Mevki'nde bulunmaktadır⁶.

Metropolis Antik Kenti'nde arkeolojik araştırmalar başlamadan önce toprak üstünde kente dair önemli kalıntıların bulunmaması kentin seyyahlar ve ilk araştırmacılar tarafından gözden kaçmasına veya ihmal edilmesine yol açmıştır⁷. Metropolis'den ilk söz edenler, J. Spon ve G. Wheler adlı gezginlerdir. Ephesos yolculukları sırasında gördükleri Bizans duvarlarının Metropolis'e ait olduklarını yazmışlardır⁸. İlk bilimsel araştırma ise 1860'larda İzmir'li araştırmacı A. Frontier tarafından yapılmıştır. Yazdığı makalede, bulduğu yazıtlar ve okuduğu diğer kaynakların yardımıyla kentin varlığını, çevresindeki ırmak ve göl adlarının eski Yunancalarını saptamıştır. Bunun yanı sıra Metropolis'de bazı topoğrafik gözlemlerde bulunmuş, tiyatronun yerini doğru olarak tahmin etmiştir. Frontier'den sonra kentle ilgili çalışmalarda durgunluk dönem, yaşanmıştır. Daha sonra J. Keil, I.

¹ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, *Metropolis İonia'da Bir Ana Tanrıça Kenti*, İstanbul, 2009, s. 12.

² Ptolamaios, *Geographia*, V 2,17.

³ Strabon, *Geographica*, XIV, C 632.

⁴ Piliny, *Natural History*, Volume II, Libri V-120.

⁵ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 126.

⁶ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 41.

⁷ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 40.

⁸ R.Meriç, *Metropolis Ana Tanrıça Kenti*, İstanbul, 2003, s.13. Meriç, R., *Metropolis in Ionien, Ergebnisse einer Survey-Unternehmung in den Jahren 1972-1975*, Königstein, 1982.; s. 1.

Dünya Savaşı başlayıncaya kadar İzmir bölgesinde ayrıntılı araştırmalar yaparak dönemin öne çıkan konusu olan yazıtları toplamaya çalışmıştır. Bu sırada Metropolis'i de ziyaret etmiş, bulduğu yazıtları ve gördüğü kadarıyla kent kalıntılarını küçük bir monoğrafi halinde sunmuştur⁹.

Metropolis Antik Kenti, Ephesos'daki Avusturya kazılarının başkanı H. Vetters tarafından 1971 yılında Recep Meriç'e doktora konusu olarak önerilmiş ve bu sayede kentteki araştırmaların ilk adımı atılmıştır.

Kentte yürütülen beş yıllık yüzey araştırmasının sonucunda özellikle M.Ö. 2. ve 1. yüzyıla tarihlenen küçük buluntulardan da yola çıkarak kentin Hellenistik Dönem'e ait önemli bir merkez olduğu kanısına varılmıştır.

Metropolis Antik Kenti'ndeki kazılara 1989-1991 yılları arasında Efes Müzesi başkanlığında ve Recep Meriç'in bilimsel danışmanlığında başlanmıştır. Araştırmanın ilk yıllarında Akropolis, Stoa ve Uyuzdere Kült Mağarası'nda sürdürülen kazılar, 1992 yılına gelindiğinde Recep Meriç başkanlığında sürdürülmeye devam etmiştir¹⁰. 2007 yılında emekli olan Recep Meriç kazı başkanlığını Serdar Aybek'e devretmiştir. Metropolis Kazıları 2007 yılından bugüne Serdar Aybek tarafından yürütülmektedir.

Kentte 23 yıldır sürdürülen kazı çalışmalarında kentin önemli yapıları olan Tiyatro, Hamam-Gymnasium kompleksi, Latrina, Bouleuterion, Stoa, Hamam-Palaestra Kompleksi, tiyatro yamacında ve orta kentte yer alan sivil konutlar, Bizans Kilisesi ile Akropolis'deki surlar ve yerleşim kalıntıları ortaya çıkarılmıştır¹¹ (*Bkz. Lev. I, Plan 1. Metropolis Kent Planı*).

⁹ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 42-43.

¹⁰ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 43.

¹¹ Tiyatro için bkz. S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 73-81, Hamam-Gymnasium Kompleksi için bkz.; S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 101-104, Latrina için bkz.; S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 106-109, Bouleuterion için bkz.; S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 87-93, Stoa için bkz.; S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 96-100, Hamam-Palaestra Kompleksi için bkz.; S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 112-115, Tiyatro yamacındaki sivil konutlar için bkz.; S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 84-86, Orta kentteki sivil konutlar için bkz.; S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 109, Bizans Kilisesi için bkz.; Aybek S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 123, Akropolis için bkz.; S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K. Öz, 2009, s. 69-72.

Metropolis'in yakınlarındaki ilk yerleşim izleri Neolitik Dönem'e kadar uzanmaktadır¹². Metropolis Kenti içindeki en erken izler ise Akropolis'de bulunmuş Geç Tunç malzeme ile sınırlıdır¹³.

Metropolis Akropolisi'nde İon kolonizasyonuna ait en eski pişmiş toprak seramiklerin Geç Geometrik Dönem'den başlayıp Arkaik Dönem'e kadar uzandığı tespit edilmiştir. Böylece Akropolis'deki yerleşim sürecinin M.Ö. 6. yüzyılın içlerine kadar sürdüğü anlaşılmaktadır¹⁴. Son yıllara kadar Arkaik Dönem yerleşiminin Akropolis ile sınırlı olduğu düşünülürken Antik Tiyatro yamaçlarında gerçekleştirilen kazılar Arkaik yerleşimin bu noktaya kadar yayıldığını göstermiştir¹⁵.

Metropolis'de Klasik Dönem'e ait veri ve buluntular çok sınırlıdır¹⁶. Klasik Dönem boyunca devam eden ve Hellenistik Dönem ile son bulan 200 yıllık bir hiatus bulunmaktadır¹⁷.

Metropolis, Anadolu'daki Pers egemenliğini sona erdiren Büyük İskender'in kurduğu imparatorluğun, onun ölümünün ardından paylaşılmasıyla sırasıyla Lysimakhos, Seleukos ve bir süre Pergamon Krallığı'nın denetimine girmiştir. M.Ö. 188 yılındaki Apameia Barışı'ndan sonra kentte belirgin olarak Pergamon hakimiyeti

¹² S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz , 2009, s. 115-116., Gallesion Dağı'nın eteklerinde kent tepesine yakın olan Dedecik mevkiinde sondajlar yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda Batı Anadolu'ya özgü Geç Neolitik Dönem'e ait kırmızı astarlı ve perdahlı pişmiş toprak kaplar bulunmuştur. Ayrıca Kuşçuburun, Tepeköy mevkiilerindeki höyük buluntuları da Neolitik Dönem'i işaret etmektedir. Araplıkahve ve Ufaktepe höyüklerinde de özellikle Kalkolitik Dönem'in geç safhasına ait pişmiş toprak kaplar tespit edilmiştir. Yakın çevredeki höyüklerdeki (Tepeköy Tarlası, Kemal Tarlası, Küçüktepe, Ufaktepe, Arapkahve ve Bademgediği Tepesi) Tunç Çağı'nın her üç evresine ait seramik buluntular dikkat çekmektedir. Çevrede bulunan yerleşimler için bkz. R. Meriç, *Das Hinterland von Ephesos, Archaeologisch-Topographische Forschungen im Kaystros-Tal*, Wien, 2009, s.64-66.

¹³ S. Aybek, *Metropolis İonia I, Heykel, Metropolis'de Hellenistik ve Roma Devri Heykeltraşlığı*, İstanbul, 2009, s. 19. Akropolis'de bulunmuş taş Hitit mührü (M.Ö. 13-12. yy.) bu dönem için önem taşımaktadır. Bkz. A. Schachner , R. Meriç, "Ein Stempelsiegel des spatien 2. Jahrtausends v. Chr. Aus Metropolis in İonien", *Studi Micenei ed Egeo- Anatolici XLII/1-2000*, s. 58-102.

¹⁴ R.Meriç, 2003, s. 35.

¹⁵ S.Aybek, 2009, s. 20.

¹⁶ R.Meriç, 2003, s. 42. Bu Dönemde yaşamın yalnızca Akropolis'te geçtiğine işaret eden bazı seramik buluntular vardır. Ayrıca, tiyatronun bulunduğu alanda kayaya oyulmuş basit mezarlar içinde Klasik Dönem'e ait mezar hediyeleri bulunmuştur. Bunlar arasında bazı altın kolye parçaları ve seramik buluntular dikkat çekmektedir. Bkz. R. Meriç, 2003, s. 43.

¹⁷ E.Güngör, *Metropolis Kenti Ada 7 İçerisindeki Konut Seramiği*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2005, s. 2.

görülmektedir¹⁸. Pergamon Krallığı'nın yöreyi hakimiyeti altına alması, özellikle kent planlaması, mimarlık ve heykeltıraşlık alanlarında büyük bir gelişmenin başlangıcı olmuştur. Metropolis, bağımsız bir kent olmasa da, bu kapsamda Pergamon Krallığı ile ilişkilerini üst seviyede tutarak, M.Ö. 2. yüzyılda küçük ama küçük ama uygarlık düzeyi yüksek bir kent durumuna gelmiştir¹⁹. M.Ö. 133 yılında Pergamon Krallığı'nın Romalılara bırakılmasından sonra patlak veren Aristonikos İsyanı ve bu isyanın M.Ö. 129 yılında bastırılmasından sonra Metropolis bağımsızlığına kavuşmuş ve kendi sikkelerini basmaya başlamıştır²⁰. Bağımsız bir kent olarak sikke basmaya başlayan Metropolis, Augustus Dönemi'ni iyi geçirmiştir.

İmparator Tiberius'un hükümdarlık döneminde, M.S. 17 yılında bütün Batı Anadolu'yu sarsan deprem felaketi, Metropolisi'de kötü bir şekilde etkilemiş olmalıdır. Kentin önemli kamu yapıları bu deprem sırasında yıkılmış ya da büyük zarar görmüş olmalıdır. Bu deprem ile birlikte imparatorluğun da politik durumu göz önüne alındığında, kentte Traianus (M.S. 98-117) Dönemi'ne kadar uzun bir duraksama meydana gelmiştir. Bu bağlamda kentte sikke basımı İmparator Traianus zamanına kadar yaklaşık 60-70 yıl süreyle kesintiye uğramış gözükmemektedir²¹. Traianus zamanında ise imar faaliyetleri ve sikke basımı yeniden başlamıştır²².

Roma İmparatorluğu Dönemi'nde siyasi ekonomik ve sosyal düzeyi yükselen kentte imparatorluk ile paralel olarak M.S. 3. yüzyılda bir gerileme ve karışıklık döneminin başladığı görülmektedir. M.S. 4. yüzyılda kentin ekonomik durumunun ve refah düzeyinin yeniden iyileştiği anlaşılmaktadır. Metropolis ile Ephesos arasındaki

¹⁸ R.Meriç, "Metropolis İonien", *Ergebnisse einer Survey-Unternehmung in den Jahren 1972-1975*, Königsten/TS. 1982, s.13-21.

¹⁹ S.Aybek, 2009, s. 20. Kentteki Stoa, Bouleterion gibi mimari kalıntılar ve heykeltıraşlık eserleri bu dönemdeki gelişmişliği sergileyen örneklerdir. Ayrıca Bouleterion'un kuzey kısmında bulunmuş olan Apollonios şeref yazıtı da kentin Hellenistik Dönem'deki tarihine ışık tutmakla beraber bölge tarihi açısından da önemli veriler içermektedir. Bkz. B. Dreyer- H., *Die Inschriften von Metropolis*, IGK 63 Teil 1, Die Dekrete für Apollonios: Stadtische Politik unter den Attaliden und im Konflikt zwischen Aristonikos und Rom, Wien: AÖN, 2003, s. 1-6.

²⁰ R.Meriç, 2003, s. 50, H. Ingvaldsen, "The Hellenistic Coinage of Metropolis", *Metropolis İoina II: Yolların Kesiştiği Yer, Recep Meriç İçin Yazılar* (ed. S. Aybek, A.K. Öz), 2010, s. 177-184.

²¹ S.Aybek, 2009, s. 21. Aynı dönem içinde yazıtların, mimari yapıların ve küçük buluntuların yok denecek kadar az olması bu kesintiye desteklemektedir.

²² R.Meriç, 2003, s. 66-67. Hamam-Gymnasion kompleksi, tiyatro yakınındaki taban mozaikli Resepsiyon Salonu'nun bulunduğu yapı kompleksi, Tiyatro yamacındaki Peristyl ev ve Hamam-Palaestra Kompleksi bu süreçte inşa edilmiş olmalıdır.

ana yol, mil taşlarından anlaşıldığına göre, II. Gratian-Valentinian (M.S. 375-384) zamanında tamir edilmiştir. Metropolis'deki kazılarda ele geçen sikkelerin büyük çoğunluğunun M.S. 4. ve 5. yüzyıllara ait olması, bu yüzyıllarda kentte canlı bir ekonomik yaşamın varlığına işaret etmektedir²³.

Metropolis, Bizans Dönemi'nde (M.S. 6. yüzyıl) piskoposluk merkezi olmuştur. Araplıtepe Mevkii'nde Bizans Kilisesi, Piskoposluk Kilisesi olarak kullanılıyor olmalıdır.

Türklerin Anadolu'da giderek güçlenmeleri Bizanslılar'ın savunma yapılarına önem vermelerini zorunlu kılmıştır. Stratejik konumu bir kez daha gündeme gelen Metropolis'de, Bizans Kalesi, olasılıkla Laskarisler Dönemi'nde (1204-1261) yapılmış ya da büyük çapta onarım görmüştür. Bizans Kalesi, Osmanlılar Döneminde de bir süre kullanılmış fakat yörede barışın sağlanmasının ardından kale işlevini tamamlayarak terk edilmiş ve yerleşim ovaya doğru taşınmış ve kent bir daha iskan görmemiştir²⁴.

Akropolis: Metropolis Akropolis'i kent tarihinin araştırıldığı bir laboratuvar olma özelliği taşımaktadır. Burada yapılan sondajlar M.Ö. 3000 yıllarından itibaren burada yaşamın başladığını ortaya çıkarmıştır. M.Ö. 13. yüzyılda Hitit etkilerinin Arzawa yerleşimi olan buralara kadar ulaştığı, bulunan Hitit tarzı bir mühürle saptanmıştır. M.Ö. 6. yüzyıla gelindiğinde İon kent Ephesos'un egemenliği altında çevresi surla çevrilmiş küçük bir kent durumuna gelmiştir²⁵.

Akropoliste Hellenistik Dönem ile birlikte başlayan büyük gelişme sur duvarlarının görkeminden anlaşılmaktadır.

Akropolis güvenliğin en önemli noktası olmanın yanı sıra görkemli konumuyla kentin koruyucu tanrısı sayılan Ares'e adanmış tapınağın bulunduğu yer olarak önem taşır. Bulunan yazıtlardan tapınağın Roma Dönemi'ne kadar

²³ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009; s. 59.

²⁴ R.Meriç, 2003, s. 76.

²⁵ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009; s. 69.

Akropolis’de varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Akropolis M.S. 11. ve 12. yüzyıllarda yoğun olarak iskan edilmiştir²⁶.

Tiyatro: Hellenistik Dönem’deki yaygın uygulamaya uygun olarak, kentin güneye bakan, şist anakayadan oluşan yamacının üzerine inşa edilmiştir. Oturma sıraları anakayaya oyulan tabanın üstündeki blokaja oturtulmuştur. Hellenistik tiyatro, Roma Dönemi’nde değişikliklere uğramıştır. Roma Dönemi’nde Hellenistik sahne binasının üst kısmı yıkılmış, zeminde üç olan oda sayısı ise beşe yükseltilmiştir. 3 metre genişliğindeki proskene yapısı, 6 metre genişliğe çıkartılmıştır. Augustus ve Germanicus onuruna yapılmış yuvarlak sunaklar, cavea kenarına yerleştirilmiştir. Aynı etkinlik kapsamında Hellenistik Dönem’de sıkıştırılmış toprak olan orkestra zeminin mermer plakalarla kaplandığı düşünülebilir. M.S. 2. yüzyıldan sonra Tiyatro’da basit onarımlar dışında büyük yapı etkinliklerinin gerçekleştiğini gösterir kesin bilgiler yoktur.

Sahne binasının önünde bulunan cam atölyesi çöplüğünden yola çıkarak tiyatronun Geç Antik Dönem’de işlevini yitirdiği söylenebilir. M.S. 11. ve 12. yüzyıllar arasında tamamen dolup kapanan Tiyatro’nun üstüne çiftlik evleri yapılmıştır²⁷.

Peristilli Ev (Yamaç Evler): Antik tiyatronun güney yamacında tiyatro ve şehir merkezini araştırmak için yapılan kazılarda peristil avlulu ev ortaya çıkmıştır. Ortadaki geniş avlu mermer levhalar ile kaplıdır. Peristili çevreleyen mekanlar ise içerdikleri renkli duvar sıvaları ve zengin buluntuları ile yapının Roma Dönem’nde yaşamış varlıklı bir Metropolis’liye ait olduğunu göstermektedir. Renkli sıvalar, mermer taklidi bezemeler, düz silmeden oluşan çerçeveler ve kiremit rengi düz panolardan oluşmaktadır. Bu görünüm M.S. 1. yüzyıl örneklerine paraleldir. Ayrıca buradaki çalışmalar sonucunda tespit edilen önemli buluntular ağırlıklı olarak sikkelerden oluşmuştur. M.S. 1. yüzyıl ve M.S. 2. yüzyıl aralığında yoğunluk gösteren sikkeler yapıda tespit edilen farklı kullanım evrelerini de doğrular. Nitekim

²⁶ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009; s. 71-72.

²⁷ R.Meriç, 2003, s. 85-89.

buradaki seramiklerin de büyük bir bölümü Roma Dönemi'ne aittir. Bizans Dönemi'nde yapıdaki faaliyetlerin durmuş olduğunu buluntular göstermektedir²⁸

Bouleuterion: Metropolis Bouleuterion'u, Stoa ve Agora ile birlikte, boyutları Hellenistik ölçü birimine göre 100 ve 200 ayak uzunluğundaki kamuya ait yapı adası içinde yer alıyordu. Yapı, plan ve cephe mimarisi bakımından M.Ö. 2. yüzyıla ait Miletos ve Priene bouleuterionları ile benzerlik göstermesine rağmen, aslında M.Ö. 6. yüzyıldan beri Atina'da uygulanan mimari geleneğin takipçisidir²⁹. Apollonios yazıtından öğrendiğimize göre, Bouleuterion , Pergamon kralı II. Attalos zamanında (M.Ö. 159-138), en azından onun yönetiminin son evrelerinde yapı olarak vardı. Dolayısıyla yapılış tarihi olarak M.Ö. 2. yüzyılın ortaları ya da biraz öncesi verilebilir³⁰.

Tiyatro'da olduğu gibi Bouluterion'da da Augustus zamanında bazı yapı çalışmaları yürütülmüştür. Bizans Dönemi'nde ise yapılan kalın sur duvarları ilginç bir şekilde meclis binasının tam ortasından geçirilmiş ve yapının görünümünü büyük ölçüde bozmuştur³¹.

Stoa: Hellenistik Dönem'de inşa edilen Metropolis Stoası tek katlı mimarisi ile arazi şartları göz önünde bulundurularak inşa edilmiştir. 19 Dor sütununun taşıdığı çatıya ait herhangi bir iz bulunmamaktadır. Kentin diğer binalarında olduğu gibi stoa da bir teras üzerine inşa edilmiştir. Arazinin eğimli yapısı ve Bizans Dönemi yapılaşması stoanın tahrip olmasına neden olmuştur.

Hamam-Gymnasion: Metropolis'de hamam-gymnasion kompleksi, İmparator Augustus ile birlikte başlayan Roma sürecinde aralıklarla inşa edilmiştir. Kentteki gymnasion zaman içinde çeşitli onarımlar ve değişiklikler geçirerek hamam ile bütünleşmiştir³².

²⁸ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009; s. 85-86.

²⁹ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009; s. 88.

³⁰ R.Meriç, 2003, s. 115.

³¹ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009; s. 87.

³² S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009; s.92-101.

Han Yıkığı-Roma Hamamı: Kentin kurulduğu tepenin doğu tarafında yamacın ova ile birleştiği yükseltide gözlenen duvarın işlevi ve mimari yapısına açıklık getirmek için yapılan çalışmalar sonucunda Metropolis'in ikinci hamam yapısı tespit edilmiştir. Bu alan halk arasında “Han Yıkığı” olarak adlandırılmaktadır. Yapının mimari karakteri, seramik buluntular ve yazıtlar M.S. 2. yüzyılın başlarına aittir³³. İlerleyen yıllarda bu yapının ön kısmında mozaikli galeriler açığa çıkmaya başlamıştır. Çalışmalar ilerledikçe kuzey, güney ve batı kısımları mozaikli galerilerle çevrili palaestra olduğu düşünülen bir alan tespit edilmiştir.

³³ ³³ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009; s.112-113.

3. METROPOLİS BRONZ ESERLERİ

Bronz doğada saf halde bulunmayan bir alaşımdır. Ana maddesi çok yumuşak ve kolay şekil verilebilen bir metal olan bakırdır. Kalayın da eklenmesiyle beraber metal kalınlaşır ve sertleşir. Özellikle arsen-bakır uzun bir süre boyunca kalay-bakır ile beraber kullanılmıştır. Arkeolojik çalışmalarda elde edilen bronz eserler üzerinde yapılan analizler kalayın % 6 ile % 25 arasında değişen oranlarda kullanıldığını gösterir. Kalayın oranı %13,2'ye kadar yükseltildikçe kalınlaşma ve sertleşme durumu artmaktadır³⁴. En kaliteli bronz alaşımı için kullanılması gereken kalay oranı ise %13,2 dir³⁵. Bu nedenle kalay ne kadar sert olsa da, kolay kırılır ve soğuk işlemler için uygun olmayan bir karışım oluşur. Kalay oranı % 10'dan daha düşük olan bronz soğuk dövme tekniğiyle işlenebilir. Daha yüksek oranlardaki kalay birleşimine sahip olan bronz ise sıcakta işlenmeye uygundur. Bronzun rengi eklenen kalay oranına göre sarıdan gri ve beyaza kadar farklı tonlarda değişiklik gösterir. Estetiğin öne çıktığı süs eşyalarında her ne kadar sertlik ve dayanıklılığı azaltsa da parlaklığın artması amacıyla % 5 oranında kurşunun alaşıma eklendiği görülmektedir³⁶.

Bronz kullanımı M.Ö. 3500-1200 yılları arasındaki döneme ismini verecek kadar gelişmiştir. Neolitik Dönem'den bu yana kullanılan bakıra, M.Ö. 4. binin sonunda bir miktar kalay katarak elde edilen bu alaşım, maden sanatında yeni bir çığır açmıştır³⁷.

Bronz eser üretimi için gerekli kalay, başlangıçta muhtemelen, Anadolu'dan temin edilmiş daha sonraları ise ihtiyacın artmasıyla uzak mesafelerden, olasılıkla Afganistan'dan getirilmiştir. Anadolu'da kalay-tunç alaşımı bronzun ilk kullanıldığı bölgelerde kalay yataklarının bulunmadığı görülmektedir³⁸. Orta Toros Bölgesi'nde son birkaç yıldan beri sürdürülen araştırmalardan yola çıkarak, Çamardı ve

³⁴ D.Brown, "Bronze and Pewter", *Roman Crafts*, New York University Press, 1976, s. 25.

³⁵ D.Brown, 1976, s. 26.

³⁶ J.D. Muhly, "The Bronze Age Setting", *In The Coming of the Age of Iron*, New Haven, 1980, s.33.

³⁷ Ü.Yalçın, "Early Iron Metallurgy in Anatolia", *Anatolian Studies Vol 49*, 1999, s.79.

³⁸ B.Önder, *Anadolu Dökümün Beşiği*, İstanbul, 2004, s. 20.

Bolkardağı’nda kalay cevherinin varlığı belirtilmektedir³⁹. Göltepe/Kastel adlı mevkide kasitirin, demir cevheri ile birlikte bulunmuştur. Fakat buradaki kalayın nasıl elde edildiği bilinmemektedir. Buna karşın burada kalay üretildiği düşünülse dahi, elde edilen kalay miktarının Anadolu’daki bronz endüstrisinin gereksinimini karşılayıp karşılayamayacağı bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır⁴⁰. M.Ö. 3. bin sonunda Anadolu’da kaynakların tüketildiği ve buna bağlı olarak M.Ö. 2. bin ile birlikte kalayın dışarıdan getirildiği düşünülmektedir⁴¹. Bu dönemde kalay Asurlu’lar aracılığıyla Anadolu’ya getirilmiş olmalıdır⁴². Anadolu’da kalay ticareti konusundaki ilk önemli kaynaklar, çivi yazılı kil tabletlerdir. Bu tabletler, M.Ö. 2. binyılın başlarından itibaren Asurlu tüccarların Orta Anadolu Bölgesi’nde bölgeler arası ticaret merkezi olan Kaneş’de bulunmuştur⁴³. Anadolu’nun kalay ihtiyacı uzun bir dönem boyunca Asur Ticaret Kolonileri sayesinde sağlanmıştır. M.Ö. 1750 civarında Asur Ticaret Kolonileri’nin sona ermesiyle, Anadolu’nun kalay ihtiyacının nereden ve nasıl karşılandığı henüz bilinmemektedir⁴⁴.

Kesin olarak bilinmemekle beraber hemen her antik yerleşimde küçük veya büyük çaplı madeni eşya üretimi yapıldığı kabul edilebilir⁴⁵. Metropolis Antik Kenti’nde bugüne kadar sürdürülen kazı çalışmalarında çok sayıda madeni eser bulunmuştur. Ancak bu eserlerin üretim faaliyetleriyle ilgili olarak henüz herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

3.1. Kaplar ve Parçaları

Kentin geneline yayılmış vaziyetteki bronz kap ve parçalarının büyük kısmı, Yamaç Evler, Akropolis ve Han Yıkığı Roma Hamamı gibi alanlarda bulunmuştur. Buluntu tabakalarına bakarak eserler, Hellenistik Dönem’den Bizans Dönemi’ne kadar geniş bir zaman dilimi içinde değerlendirilebilir.

³⁹ O.Belli, *Anadolu’da Kalay ve Bronzun Tarihçesi*, Antalya, 2004, s. 16.

⁴⁰ O.Belli, 2004, s. 16- 17.

⁴¹ Maddin, R., *How the Iron Age Began*, Scientific American, 1977, s. 122.

⁴² B.Önder, 2004, s. 21.

⁴³ O.Belli, 2004, s. 19.

⁴⁴ O.Belli, 2004, s. 26.

⁴⁵ B.S.A.Oransay, *Arykanda Antik Kentinde 1971- 2002 Kazı Sezonlarında Ele Geçen Madeni Buluntular Ve Madencilik Faaliyetleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji (Klasik Arkeoloji) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2006, s.19.

Bronz kaplar pişmiş toprak seramiklere nispeten daha maliyetlidir. Bu nedenle uzun süreli kullanım görmüşlerdir. Yıpranıp, hasar gördüklerinde ise ergitilip tekrar işlenmişlerdir (*Bkz. Lev. 4-Res. 5* Hamam- Gymnasion güneyinde bulunmuş bronz parçaları). Bu nedenle günümüze çok eser ulaşmamıştır⁴⁶. Özellikle Anadolu'ya ait bronz kaplar hakkındaki çalışmalar çok azdır. Bu noktada Pannionia⁴⁷ bulunmuş olan kapların yayınlandığı çalışma önem taşımaktadır. Ayrıca Sardeis⁴⁸, Arykanda⁴⁹ ve Trakya'da⁵⁰ bulunmuş olan eserler farklı yayınlarla tanıtılmış durumdadır.

Metal kap yapımında kullanılan dövme tekniği ilk olarak Sümerlerde görülmektedir. Ur ve diğer şehirlerde Erken Hanedanlar Dönemi öncesinde dövme tekniğiyle yapılmış metal kap örneklerine rastlanmaktadır⁵¹. Dövme tekniği kap yapımında kullanılan en popüler yöntemdir⁵². M.Ö. 6. yüzyıldan önce kap yapımında kullanılmış bilinen tek yöntemdir. H. Payne, döküm tekniğiyle yapılmış kap aksamalarının kaynak ve perçinleme ile kaba birleştirilmesinin M.Ö. 600-550 yıllarında başladığını belirtmektedir⁵³. M.Ö. 5.- 4. yüzyıldan itibaren gövde de döküm tekniği kullanarak yapılmaya başlanmıştır. Zamanla döküm tekniği yaygınlaşmış ve geniş coğrafyalara yayılmıştır. Genellikle döküm tekniğine torna da eşlik etmektedir. Kapların tornada döndüğünün kanıtı olarak, alt kısımlarında küçük bir delik ve tornada dönmesinden kaynaklanan spiral şekilli izler yer almaktadır⁵⁴.

Metropolis'de bulunan kap ve kap parçaları arasında kapalı kap olabilecek herhangi bir örneğe rastlanmamıştır. Kap parçaların tümü açık örneklerdir. Bu nedenle bronz kaplar incelenirken açık kaplar ve kap üretiminde ayrı olarak

⁴⁶ Den Boesterd, *The Bronze Vessels in The Rijksmuseum, G.M. Kat at Nijmegen*, Nijmegen, 1956, s. XIX.

⁴⁷ A.Radnoti, *Die Römischen Bronzegefasse von Pannonien*, Leipzig 1938.

⁴⁸ J.C.Waldbaum, *Metalwork from Sardis*, Harvard University Press, London 1983.

⁴⁹ B.S.A.Oransay, 2006.

⁵⁰ B.A.Raev, "Die Bronzegefasse Der Römischen Kaiserzeit In Thrakien Und Mösien", s.605-642, *Pls. 9 - 45, Beil.4 BerRGK 58.2*, 1977.

⁵¹ H.Maryon, "Metal Working in The Ancient World", *AJA 53*, 1949, s. 94.

⁵² D.Kent-Hill, "The Technique of Metal Vases And it's Bearing on Vase Forms in Metal and Pottery", *AJA.51*, 1947, s. 248.

⁵³ H. Payne, *Necrocorinthia: a study of Corinthian art in the archaic period*, Oxford, 1931, s. 213.

⁵⁴ D.Kent-Hill, 1947, s. 251.

üretilerek gövdeye perçinlenen kulp, kaide gibi parçalar kap aksamaları olarak incelenmiştir.

Metropolis’de bugüne kadar açığa çıkartılan buluntular arasında 7 adet kap bulunmaktadır. *Kat. Nu. 3* olan örnek tüm bulunmuştur. *Kat. Nu. 1,5* olan örnekler tüme yakın şekildedir. Geriye kalan *2-4-6-7 Kat. Numaralı* örnekler ise tek parçadan oluşmakta ve profil vermektedir. Açık kaplar profillerine göre sığ ve derin kaplar olmak üzere ikiye ayrılabilirler.

Sığ kaplara ilk örnek Akropolis 2006-1 mekanında bulunan bezemesiz ve kaidesiz kaptır (*Kat. Nu. 1*). Ağız kenarı dışa bükülerek katlanmıştır ve üzerinde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. Akropolis 2006-1 mekanında Geç Antik Çağ’a tarihlendirilen mimari kalıntıların yakınında bulunmuştur⁵⁵. Ayrıca aynı tabakada Bizans Dönemi’ne ait günlük kullanım kapları ve sırlı seramikler bulunmuştur⁵⁶. Korinthos’da bulunmuş olan benzer bir kap Erken Bizans Dönemi’ne (M.S. 5.-7. yüzyıl) tarihlendirilmiştir⁵⁷.

İkinci örnek profil veren kaidesiz bir sığ kap parçasıdır (*Kat. Nu. 2*). Gövde yukarı doğru genişlemektedir. Ağız kenarında ve gövde kısmında paralel ince yivler yer almaktadır. Akropolis G3-G4 plan karelerinde bulunan parçanın ait olduğu tabakada Geç Roma ve Bizans Dönemi günlük kullanım kaplarına rastlanmıştır⁵⁸. Korinthos’da bulunmuş benzer örneğin de M.S. 3.-5. yüzyıla tarihlendirilmiştir⁵⁹.

Derin kaplara örnek 3 *Kat. Numaralı* küçük derin kasedir. Metropolis’de bulunmuş olan kap ve kap parçaları arasında sağlam ele geçmiş tek örnektir. Ağız kenarında ince yivler yer almaktadır. Korinthos’da bulunmuş benzer bir kap M.S. 3.-5. yüzyıllara tarihlenmiştir⁶⁰.

⁵⁵ R.Meriç, S.Aybek, A.K.Öz, A.E.Meriç, E. Güngör, S. Alatepeli, “Metropolis 2006 Yılı Kazıları”, 29. Kazı Sonuçları Toplantısı, 2. Cilt, Ankara, 2008, s. 369-370.

⁵⁶ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2006, AKR 06-24 numaralı kasa.

⁵⁷ G.R.Davidson, *Corinth XII, The Minor Objects*, Princeton, 1952, Pl. 50 – 541-543, s. 71-72.

⁵⁸ R.Meriç, S.Aybek, A.K.Öz, A.E.Meriç, E.Güngör, S.Alatepeli, 2008, s. 369-370.

⁵⁹ G.R.Davidson, 1952, Fig. 1- 531, s. 69.

⁶⁰ G.R.Davidson, 1952, Fig. 1- nu. 527, s. 69.

Han Yıkığı sektöründe bulunmuş olan derin kaplara ait ikinci örneğin ağız kenarında birbirine paralel yivler yer almaktadır (*Kat. Nu. 4*). HY 2005-1 alanında bulunmuş kabın ait olduğu tabakadaki seramikler ve küçük buluntular M.S. 1.-3. yüzyıla tarihlenmektedir⁶¹. İngiltere- Malton'da bulunmuş benzer bir kap Roma Dönemi'ne tarihlendirilmektedir⁶².

Han Yıkığı sektöründe bulunmuş olan bir diğer derin kap örneği ise 5 *Kat. Numaralı* eserdir. Eserin ağız kısmı noksandır. İnce cidarlı derin kap üzerinde yer yer kırık ve ezilmeler vardır. Eserin boyun kısmı düz ve yüksektir. Kase biçimini andıran gövdeyle keskin bir açıyla birleşir. HY sektörü K-17 plan karesindeki kabın ait olduğu tabakada M.S. 3.-4. yüzyıllara tarihlenen seramik günlük kullanım kapları ve sikkeler vardır⁶³.

Kat. Nu. 6, Akropolis kazılarında bulunmuş bir parçadır. Kap parçasının ağız kenarı dışa dönüktür. Üzerinde ortaları nokta ile bezeli küçük daireler bulunmaktadır. Eser Akropolis'in Batı Kapısı önünde G 2 plan karesindeki buluntu grubuna dahildir. Bu buluntuların Akropolis'deki Bizans mekanlarıyla bağlantılı olduğu düşünülmektedir⁶⁴. Bu tabakadaki buluntular arasında Geç Roma Dönemi'ne ait günlük kullanım-pişirme kapları, testiler ve Bizans Dönemi'ne ait sırlı seramikler bulunmaktadır⁶⁵ Arykanda'da paralel bir örnek de Geç Roma- Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenmiştir⁶⁶.

7 *Kat. Numaralı* olan kap parçasının ağız kenarında ise dikey eğik kısa kabartmalar bulunmaktadır. Parçanın üzerinde perçin yapıldığını gösteren çivi vardır. Aşırı deformasyon nedeniyle formu kesin olarak saptanamamıştır.

Metropolis'de bulunmuş kaplara ait olabilecek bazı parçalar/aksamlar arasında kulplar ve kap ayakları bulunmaktadır (*Kat. Nu. 8-9-10-11-12-13-14*). Bu

⁶¹ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2005, HY 2005-1 numaralı kasa.

⁶² H.J.Eggers, "Römische Bronzgefaesse in Britannien", *JbRGZM* 13,1966, Abb. 60, nu. 56.

⁶³ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2010, HY 10-49 numaralı kasa.

⁶⁴ R.Meriç, S. Aybek, A.K. Öz, A.E. Meriç, E. Güngör, S. Alatepeli, 2008, s. 369-370.

⁶⁵ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2006, AKR 06-198 numaralı kasa.

⁶⁶ B.S.A.Oransay, 2006, Şek. 4- A20.

parçalar ayrı dökülerek gövdeye lehimleme, perçinleme gibi farklı yöntemlerle birleştirilmektedir.

Metropolis’de bulunmuş olan kulplar asma kulp formundadır (*Kat. Nu. 8-9*). Asma kulplar genelde Situla ve Lenger’de⁶⁷ kullanılan hareketli kulplardır. Asma kulpların ait olduğu kap formunun tam tespiti kapla birlikte bulunmadığı sürece kesin olarak yapılamamaktadır. Tarihlendirme konusunda bir veriye sahip olmadığımız bu kulplara M.Ö.7.yüzyıl - M.S.6. yüzyıl arasında rastlanılmaktadır⁶⁸. Bu kulplar tek parça halinde döküm tekniğiyle yapılmaktadır. İlk örnek “Ω” formlu asma kulptur (*Kat. Nu. 8*). Kulp kare kesitli bir forma sahiptir ve uç kısımları ördek başı şeklindedir. Bu gruptaki bir diğer örnek de “Ω” formlu asma kulptur (*Kat. Nu. 9*).

Kap ayakları, yay şeklindeki küçük plakalardır. Döküm tekniğinde üretilmişlerdir. Bu örnekler, Kasserolle formlu kapların taban kısımlarına tutturulan ayaklar olarak tanımlanırlar⁶⁹.

Metropolis’de bulunmuş kap ayakları arasında form bakımından farklılıklar bulunmaktadır. *10-11-12-13-14 Kat. Numaralı* kap ayakları yay şeklindedir. *Kat. Nu. 13* olan ayak üzerinde ise bir farklılık olarak üç adet kazıma halka yer almaktadır. *Kat. Nu. 14* olan kap ayağının ise ucunda dairesel girinti yer alır.

Kazı dışı olarak kaydedilen 3 kap ayağının (*Kat. Nu. 11-13-14*) tarihlendirilebilmesi için yukarıda değinilen örnekler önemli bir kaynak oluşturur. Hamam-Gymnasion kompleksindeki 5 numaralı mekan içinde bulunan *10 Kat. Numaralı* kap ayağının bulunduğu tabakada yoğun olarak M.S. 2.-3. yüzyıllara tarihlenen seramikler ve sikkeler bulunmuştur. Bu buluntulara dayanarak kap ayağını da M.S. 2.-3. yüzyıla tarihlenebilir⁷⁰. Korinthos ve Arykanda’da bulunmuş benzer örnekler de M.S. 1.-2.yüzyıla tarihlenmiştir. Benzer örnekler ve tabaka buluntuları sayesinde kap ayağı M.S. 1.-3. yüzyıla tarihlenebilir.

⁶⁷ Yayvan ve kenarları geniş büyük kap.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.51a34b18dac7f9.96847762

⁶⁸ B.S.A.Oransay, 2006, s. 51.

⁶⁹ G. R.Davidson, 1952, s. 70.

⁷⁰ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2002, HMG 02-196-1 numaralı kasa.

12 Kat. Numaralı kap ayağı Yamaç Evler J-4, J-5 plan karelerinde bulunmuştur. Ait oldukları tabakadaki seramikler yoğunluk olarak M.S. 1.-2. yüzyıllara tarihlenmiştir. Ayrıca bu tabakadaki sikkelerin de büyük kısmı M.S. 1.-2. yüzyıla aittir⁷¹. Korinthos ve Arykanda'da bulunmuş benzer örnekler de aynı yüzyıllara tarihlenmiştir. Benzer örnekler ve tabaka buluntuları sayesinde kap ayağı M.S. 1.-2. yüzyıla tarihlenebilir.

Kazı dışı olarak kaydedilen yüzey buluntusu 3 kap ayağı da (Kat. Nu 11-13-14) Hamam-Gymnasion kompleksi (Kat. Nu 10) ve Yamaç Evler'de (Kat. Nu 12) bulunmuş benzer örnekleri aracılığıyla M.S. 2.-3. yüzyıllara tarihlenebilir.

İlaç Tüpü

Antik Çağda tıp aletleri gerektiğinde kutularda taşınmaktaydı. Bu kutular ahşap, fildişi ve nadiren bronz malzemelerden yapılmışlardır. Ahşap örnekler çok az korunmuştur. Bu kutuların içinde ince aletler, özellikle sondalar ve ilaç tüpleri bulunmaktadır. Tüplerin içinde tespit edilen kimyasal kalıntılar⁷² ilaçların muhafaza edilmesinde kullanıldıklarını göstermektedir⁷³.

Metropolis'de bir adet ilaç tüpü bulunmaktadır. 15 Kat. Numaralı eserin bulunduğu tabakada Roma Dönemi ağırlıklı günlük kullanım kapları ve sigillata gibi pişmiş toprak kaplar görülmektedir⁷⁴. M.S. 1.-3. yüzyıl tarihli benzer örnekler Sardeis⁷⁵, Kolophon⁷⁶ gibi kentlerde de görülmektedir⁷⁷. Benzer örnekler ve tabaka buluntuları yardımıyla ilaç tüpünü M.S. 1.-3. Yüzyıla tarihlemek mümkündür.

⁷¹ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2008, YE 08-68-2 numaralı kasa.

⁷² R.Jackson, S. La Niece, "A Set of Roman Medical Instruments from Italy", *Britania*, Vol. 17, 1986, Fig.5 -36, s.131.

⁷³ R.Jackson, S. La Niece, 1986, s. 159.

⁷⁴ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2008, YE 08-220 numaralı kasa.

⁷⁵ J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 58 - 1008.

⁷⁶ R.Caton, "Notes on a Group of Medical and Surgical Instruments Found Near Kolophon" *JHS* XXXIV, s. 114-118, 1914, Pl. XI-22.

⁷⁷ J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 58, nu.1008, R.Caton, 1914, Pl. XI, nu. 22, E.Künzl, 1982, Pl. 16, nu. 28-29.

3.2. Ölçme Araçları

Bronz Çağı'nda ve günümüzde ticaret hayatının vazgeçilmez aracı olan teraziler, çeşitli tiplerde üretilmişlerdir⁷⁸. Terazi bir denge çubuğunun iki ucuna asılı kefelerden oluşmuş bir araçtır. Denge çubuğunun üzerinde bir asma deliği yer almaktadır. Alt kısmında yer alan kefelerin birine tartılacak eşya diğerine ise ağırlık konulmaktadır⁷⁹. Günümüzden yaklaşık 4000 yıl önce üretilmiş olan ilk eşit kollu teraziler ağırlık ölçmek için kullanılır. Bu tip teraziler, bir kolun uçlarına zincir ya da iple asılmış disk şeklinde iki kefedenden oluşmaktadır. Bu terazilerden günümüze ulaşabilen parçalar genellikle kefeler ve az sayıda bulunan zincirleridir⁸⁰. Terazinin başlangıçta iki kolu vardır. Daha sonra çeşitli uzun kollar eklenerek üç bağlantı noktası oluşturulmuştur⁸¹. Terazi M.Ö.1. yüzyıla kadar tek tartı aracı olarak kullanılmıştır. Bu tarihten sonra kantar da tartım işlevinde kullanılmaya başlanılmıştır.

Metropolis bronz buluntuları içinde sadece 4 adet terazi kefesi bulunmuştur (*Kat. Nu. 16-17-18-19*). Diğer terazi aksamları bulunmamaktadır. Bulunan terazi kefeleri disk şeklinde farklı boyutlardadır. Terazi kefelerinin biri sağlam bulunmuştur. Üzerinde üç adet asma deliği mevcuttur (*Kat. Nu.19*).

16 Kat. Numaralı terazi kefesi Hamam-Gymnasion kompleksinde 18 nolu plan karede bulunmuştur. Bulunduğu tabakadaki seramikler, küçük buluntular ve sikkeler yoğunluk olarak M.S. 1.-3. yüzyıla tarihlenmektedir⁸². Korinthos'da bulunmuş bir benzeri de M.S. 1.-3. yüzyıla tarihlenmiştir⁸³. Benzer örnek ve tabaka buluntuları aracılığıyla M.S. 1.-3. yüzyıla tarihlenebilir. 17 Kat. Numaralı terazi kefesi Bizans Kalesi'nin ön kısmında bulunmuştur. Bulunduğu tabakadaki seramik

⁷⁸ F.G.Ekmen, "M.Ö. II. Bin Anadolu Terazi Kefeleri Hakkında Gözlemler", *Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 4, Sayı 2, Aralık 2011, s. 35.

⁷⁹ N.Franken, "Zur Typologie antiker Schnellwaagen" *Bonner Jahrbücher* 193, Bonn, 1993, s. 69.

⁸⁰ F.G.Ekmen, 2011, s.36.

⁸¹ N.Franken, 1993, s. 70.

⁸² Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 1997, HM 97-117 numaralı kasa.

⁸³ G.R.Davidson, 1952, Pl. 98, nu. 1676.

yoğunluğu Roma Dönemi'ne aittir⁸⁴. Benzer örneği⁸⁵ ve kentte bulunmuş diğer terazi kefeleri yardımıyla M.S. 1.-3. yüzyıla tarihlemek mümkündür. *18 Kat. Numaralı* terazi kefesi ise Stoa'da 19 numaralı plan karedeki duvar temizliği sırasında bulunmuştur. Tabakada bulunan seramik, küçük buluntu, sikkeler⁸⁶ ve benzer örneği M.S. 1.-3. yüzyıla tarihlemeyi mümkün kılar. *19 Kat Numaralı* terazi kefesi kentte tüm olarak bulunmuş tek örnektir. Palaestra kuzey duvarı üzerinde bulunmuştur. Tabakasında Roma Dönemi'ne ait günlük kullanım kapları, küçük buluntular ve M.S. 3.-4. yüzyıllara tarihlenen sikkeler vardır⁸⁷.

3.3. Kumaş ve Deri Aksamaları

Kayışın tutturulması için kayış tokaları kullanılmaktadır⁸⁸. Kayış tokaları, kıyafetlerde ve atın eyerini bağlamak için kullanılan kayışlarda kullanılabilmektedir (Bkz. Lev. 2, Res.1. At koşum takımlarında kayış tokası). Dil, döngü ve plaka olarak üç kısımdan oluşmaktadırlar⁸⁹. Metropolis bronz eserleri içinde 2 adet kayış tokası bulunmaktadır (Kat. Nu. 20-21).

Kentte bulunmuş eserler arasındaki *Kat. Nu. 20* olan eserde bronz ve demir beraber kullanılmıştır. Eserin toka kısmı bronz, bağlantı pimi ise demirden üretilmiştir. Eserin bulunduğu tabakada yoğun Geç Roma seramikleri ve Erken Bizans Dönemi'ne ait sırlı seramiklere rastlanmıştır⁹⁰. Korinthos'da bulunmuş benzer örnekler bakıldığında da Orta Bizans Dönemi'ne (M.S. 842-1204) tarihlendirildikleri görülmektedir⁹¹. Kent içindeki alanlardan bulunmuş bir diğer örnek ise halka formulu kayış tokasıdır (*Kat. Nu. 21*). İnce bir halka ve ona geçirilmiş

⁸⁴ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 1997, HM 97-132 numaralı kasa.

⁸⁵ G.R.Davidson, 1952, Pl. 98, nu. 1676.

⁸⁶ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 1996, ST 96-55 numaralı kasa.

⁸⁷ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2012, HY 12-02 numaralı kasa.

⁸⁸ Kayış tokaları, kıyafetlerde ve atın eyerini bağlamak için kullanılan kayışlarda da kullanılabilmektedir. Bkz. Lev. 2, Res.1. At koşum takımlarında kayış tokası.

⁸⁹ C.J.Simpson, " Belt-Buckles and Strap-Ends of the Later Roman Empire: A Preliminary Survey of Several New Groups", *Britannia* vol 7, 1976, s. 193.

⁹⁰ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2006, AKR 06-191 numaralı kasa.

⁹¹ G.R.Davidson, 1952, Pl. 114- 2002-2203.

pimden oluşmaktadır. Tabaka buluntularına bakıldığında yoğun Geç Roma- Erken Bizans Dönemi örnekleri karşımıza çıkmaktadır⁹². Paralel buluntulara Korinthos⁹³ ve Patara'da⁹⁴ rastlanmaktadır. Bu örnekler için de Geç Roma- Erken Bizans Dönemi önerilmiştir.

Aynı işlevdeki malzemeler at koşum takımlarında da kullanılmıştır. Metropolis'de de bu tür örneklerle rastlanmıştır⁹⁵.

6 adet at koşum takımına ait olabilecek parça vardır (*Kat. Nu. 22-23-24-25-26-27*). *Kat. Nu. 22-23-24-25-26* olan buluntular benzer forma sahiptirler. Damla şekilli sarkaç olarak da adlandırılmaktadırlar. Form olarak Roma süvarilerinde çift ay ve ebedi güneşi sembolize etmektedirler. Atı kötülüklerden korumak için tasarlanmış olabilecekleri düşünülmektedir⁹⁶. Benzer buluntuların Masada⁹⁷, Sardeis⁹⁸, Güney Galya⁹⁹ ve Hispania'da¹⁰⁰ Roma Dönemi'ne tarihlendirildiği görülmektedir.

27 *Kat. Numaralı* sarkaç kalp şeklinde bir levha ve uç kısmına doğru sivrileşen bir bölümden oluşmaktadır. Bu tip sarkaç uçları M.C.Biscops tarafından Flavianus Dönemi öncesinde en sık kullanılan tür olarak belirtilmiştir¹⁰¹. Sarkaç “kanatlı” ve “kuş şeklinde” olarak da adlandırılmaktadır. Bu sarkaçların üst kısmında kanca şeklinde bağlantı parçası bulunmaktadır. Dekorasyonları ise tipe bağlı olarak

⁹² Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2008, SD 08-04 numaralı kasa.

⁹³ G.R.Davidson, 1952, Pl. 114- 2002-2203.

⁹⁴ F.Şahin, *Patara Metal Buluntuları*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2010, s.113.

⁹⁵ Bkz. J.A.Fernández, “Arneses equinos de época romana en *Hispania*”, Sautuola / XIII Instituto de Prehistoria y Arqueología “Sautuola” Santander, 2007, s.321-330. Atlar ulaşımında büyük fayda sağlamıştır. Avcılık alanında, yarışlar ve dini konular bulunabilmektedir. Bu bakımdan at koşum takımları da önem taşımaktadır. Roma koşum takımları da estetik, sembolik ve faydacı özelliktedir. Koşum takımları, hilal, ay, erkeklik gibi semboller içerebilmektedir.

⁹⁶ G.Stiebel, J. Magness, “The Military Equipment From Masada” *Masada VIII The Yigael Yadin Excavations 1963–1965 Final Reports*, Jaruselam, 2007, s. 30.

⁹⁷ G.Stiebel, J. Magness, 2007, s. 94-8,

⁹⁸ J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 50-887.

⁹⁹ M.Feugere, *Militaria De Gaule Méridionale*, 19. Le Mobilier Militaire Romain Dans Le Département De L'hérault (F), *Gladius XXII*, 2002, Fig 8-10, Fig. 14-90.

¹⁰⁰ J.A. Fernández, 2007, s.336

¹⁰¹ M.C.Bishop, “Cavalry Equipment of the Roman Army in The First Century A.D.” *Military Equipment and the Identity of Roman Soldiers. Proceedings of the Fourth Roman Military Equipment Conference*, BAR International Series 394, Oxford, 1988, s. 98.

değişmektedir¹⁰². Metropolis örneğinde ise üst bağlantı kısmı mevcut değildir. Benzer örnekler M.S.3.-4.yüzyıllara tarihlendirilmiştir.

Atların koşum takımlarıyla ilişkilendirilebilecek *tintinnabulumlar* yani çanlar/çingiraklar Antik Çağ'da sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Genellikle bronzdan yapılmış konik veya küresel gövde bir asma deliğiyle sonlanır. Birçok örnekte dil bölümleri demirden yapılmıştır. Kullanım alanları da çeşitlilik göstermektedir. Bunların küçükleri koşum takımlarında, büyükleri ise hayvanların yerinin anlaşılması için ya da bir müzik aleti gibi kullanılmış olabilir¹⁰³. Metropolis'de yapılan kazılarda 10 adet *tintinnabulum* bulunmuştur (*Kat. Nu.28-29-30-31-32-33-34-35-36-37*). Buluntu yoğunluğu Akropolis ve Hanyıkığı Roma Hamamı sektörlerindedir. Tintinnabulumların tabakalarına bakıldığında da yoğun Geç Roma Dönemi günlük kullanım kapları gibi buluntulara rastlanmaktadır¹⁰⁴.

3.4. Fibulalar

Fibula, giysilerdeki kumaş parçalarını birbirine tutturmaya yarayan farklı metallere üretilmiş çengelli iğnedir. Metropolis bronz eserleri arasında 7 adet fibula bulunmaktadır.

Metropolis'de bulunmuş fibulalardan 5 adedi *Aucissa* tipine örnek gösterilebilir (*Kat Nu.38-39-40-41-42*). *Aucissa* tipi fibulaların kökeni tartışmalıdır. Bazı uzmanlar Galya bazıları ise İtalya kökenine sahip olduğunu düşünmektedirler¹⁰⁵. Bu tip özellikle Flaviuslar Dönemi'nde Balkanlar'ın batı kesimi, Avrupa ve Güney Rusya yayılmıştır¹⁰⁶. Adını Kuzey İtalya'daki *Aucissa* kentinden almıştır. Bu

¹⁰² I.R.Livaja, "Militaria Sisciensi- nalazi rimske vojne opreme iz Siska u fundusu Arheoloskogo muzeja u Zagrebu", *Musei Archaeologici Zagabiensis Catalogi et Monographie, vol 1*, Zagreb, 2004, s. 113.

¹⁰³ D.M.Robinson, *Excavations at Olynthus, Vol. X Metal and Minor Miscellaneous Finds*, Oxford University Press 1941, s.518.

¹⁰⁴ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2000, 2004, 2005, 2006, 2008, 2009, 2010: AKR 00-26-2, AKR 04-51, HY 05-98, AKR 06-191, AKR 06-62, YE 08-199, HY 09-86, HY 10-40 ve HY 10-134 numaralı kasalar.

¹⁰⁵ G.Simpson, *Roman Weapons, Tools, Bronze Equipment and Brooches from Neuss- Novaesium Excavations 1955-1972*, BAR- 862, Oxford, 2000, s.28-29.

¹⁰⁶ J.C.Waldbaum, 1983, s.116.

fibulaların en belirgin özelliği, üzerlerindeki yazıtlardır. Çoğunlukla yapıldığı atölye, usta veya kentin ismini içeren bu yazıtlar arasında en yaygın olan *Aucissa*'dır. Bu tip ilk olarak M.S. 1. yüzyılın ilk yarısında üretilmeye başlamıştır. Yazıtlı olanların büyük çoğunluğu M.S. 1. yüzyıla tarihlendirilirken, yazıtsız olanlar M.S. 2. yüzyıl ve sonrasına tarihlendirilmektedir¹⁰⁷. Metropolis'de bulunmuş olan *Aucissa* tipi fibulalar arasında yazıtlı örnek bulunmamaktadır. *Kat. Nu. 38* olan buluntu, *Aucissa* tipi fibulalar arasında sağlam olarak korunmuş tek örnektir. Menteşeli/mafsallı fibula aksamına sahiptir. Yüksek yay sırt kısmı boyunca uzanmaktadır. Yay profil topuz uçla sonlanmaktadır. Aynı formda ve üzerinde yazıt bulunmayan örnekler Korinthos¹⁰⁸, Delos¹⁰⁹, Sardeis¹¹⁰ ve Güney Galya'da¹¹¹ da rastlanmaktadır. Bu örnekler M.S. 2. yüzyıla tarihlenmektedirler. Metropolis'de bulunmuş diğer *Aucissa* tipi fibulaların sadece yay kısımları vardır. İğne kısımları mevcut değildir. Fibulalar farklı sektörlerden bulunmalarına karşın, ait oldukları katmanlara bakıldığında yoğun Roma Dönemi'ne ait pişirme kapları, ince duvarlı seramikler ve küçük buluntularla karşılaşılmaktadır¹¹². Bu fibulaların benzer örnekleri de Korinthos¹¹³, Güney Galya¹¹⁴, Dura- Europos¹¹⁵, Neuss- Novaesium¹¹⁶, Ulpia Traiana¹¹⁷, Cenevre- Saint Pierre¹¹⁸, Britanya¹¹⁹, Sardeis¹²⁰ ve Assos'ta¹²¹ bulunmaktadır.

¹⁰⁷ A.Oransay, s.73, dipnot 50-52.

¹⁰⁸ G.R.Davidson, 1952, Pl. 113- 2166.

¹⁰⁹ W.Deonna, *Delos, Le Mobilier Delien*, Paris, 1938, Pl. XVIII – 4.

¹¹⁰ J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 43-681.

¹¹¹ M.Feugere, "Les fibules en Gaule Meridionale de la conquete a la fin du V. S. ap, J.C." *Revue Archeologique de Narbonnaise Supplement 12*, Paris, 1985, Pl. 114- 1466.

¹¹² Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 1995, 1997, 2003, 2008, 2009:Tİ 95-153, AKR 95-60, AKR 97-54, ADA5 03-96, YE 08-182 ve YE 09-24 numaralı kasalar.

¹¹³ G. R.Davidson, 1952, Pl. 113, Res. 2166.

¹¹⁴ M.Feugere, 1985, Pl. 114, no.1466.

¹¹⁵ M.Rostovtzeff, *Excavations at Dura Europos Final Report IV, Part IV, Metal Objects*, New Haven, 1949.

¹¹⁶ G.Simpson, 2000, s.

¹¹⁷ D.Alicu, S.Cociş, C.Ilies, A., Soroceanu, *Small Finds from Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, Cluj, Napoca, 1994.

¹¹⁸ C. Bonnet, A. Peillex, *Les fouilles de la cathedrale Saint-Pierre de Geneve*, 2009.

¹¹⁹ D.F.Mackreth, *Brooches in Late Iron Age and Roman Britain*, Vol-I-II, 2010.

¹²⁰ J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 43, Res. 681.

¹²¹ D.Bishop, "Fibeln der archaischen bis römischen Zeit in Assos", *Ausgrabungen in Assos 1992, Asia Minor Studien, Band 21*, s. 139-165, 1996.

Kentte bulunmuş iki fibula “T” veya “yay” tibi fibula grubuna girmektedir (Kat. Nu. 43-44). Bu formdaki fibulaların üst kısmı “T” şeklinde uzanmaktadır ve her kanadın uçlarında topuzlar yer alır. Bazen bu “T” nin orta kısmına küresel kabartmalar eklenerek haç formu elde edilmiştir. Bu form ilk olarak Tuna Nehri Havzası’nda M.S. 3. yüzyılda karşımıza çıkmaktadır¹²². Metropolis’de bulunmuş örneklerin tabakalarına bakıldığında yoğun Geç Roma Dönemi buluntuları görülmektedir¹²³. Aynı forma sahip örnekler Korinthos¹²⁴, Ulpia Traiana¹²⁵ ve Castleford’da¹²⁶ rastlanmaktadır. Genel olarak örnekler M.S. 3. ve 4. yüzyıllara tarihlendirilmektedirler.

3.5. Mobilya ve Mimari Aksamlar

Metalin sabitleme ve bağlantı parçası olarak mimaride yaygın kullanıldığı görülmektedir. Kurşun, demir ve bronz duvar bloklarında kenet amaçlı kullanılmıştır¹²⁷. Bronz, demire göre hava koşullarına daha dayanıklı ancak pahalı bir malzemedir. Bronz, ahşap kapıların dekore edilmesinde, ahşap paneller arasındaki ek yerlerinin gizlenmesinde ve kapıların dönmesini kolaylaştırmak için kullanılmıştır¹²⁸. Kilit, menteşe, çivi gibi parçalarda da genellikle bronzdan yapılmıştır.

Kilit aksamaları kapılarda ve bazen kozmetik amaçlı kutu ve çekmecelerde kullanılmışlardır¹²⁹. Çalışması günümüz örneklerine yakındır. Anahtar deliğe girdikten sonra önce yukarı, sonra yana doğru kaydırılır. Böylece kilit yuvasına dikey pozisyonda durarak köprü kancasını tutan dil yerinden kalkar. Dilden kurtulan kanca ve köprü açılarak sistem tamamlanır¹³⁰. Metropolis’de yapılan çalışmalar sırasında iki adet kilit aynası bulunmuştur. Bunlardan biri dörtgen, biri ise yuvarlak formudur.

¹²² D.Alicu, S.Cociş, C.Ilies, A., 1994, s. 48.

¹²³ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2009: HY 09-50 ve HY 09-139 numaralı kasalar.

¹²⁴ G. R.Davidson, 1952, Pl. 113-2171.

¹²⁵ D.Alicu, S.Cociş, C.Ilies, A., 1994, Pl. 28-628.

¹²⁶ D.F.Mackreth, Vol II, 2010, Pl. 136 -10339.

¹²⁷ L.Adkins, R.A.Adkins, *Handbook to Life Ancient Rome*, Oxford University Press, 1998, s. 158-159.

¹²⁸ J.P.Oleson, *Engineering and Technology in the Classical World*, Oxford University Press, 2008, s.243.

¹²⁹ J.C.Waldbaum, 1983, s. 72.

¹³⁰ B.S.A.Oransay, 2006, s. 148.

Dörtgen kilit aynasının “L” formu bir anahtar deliği bulunmaktadır (*Kat. Nu. 45*). Yuvarlak kilit aynası ise oval bir anahtar deliğine sahiptir (*Kat. Nu. 46*). Örneklerin bulundukları tabakalara bakıldığında Geç Roma Dönemi buluntularına rastlanmaktadır¹³¹.

Ahşap kutular gibi eşyaların güvenliğini sağlamak için kilit köprüleri de kullanılmaktadır. Kilit köprüleri genel olarak dikdörtgen uzun ince bir plakanın uç kısmında bulunan delik kısmına bir pim geçirilerek kullanılır¹³². Metropolis bronzları içinde iki adet kilit köprüsü görülmektedir (*Kat. Nu. 47-48*). İkisinin de tabakalarına bakıldığında M.S.4.-5. yüzyıllara tarihlenen buluntular görülmektedir¹³³. Benzer örneklerin de aynı yüzyıllara tarihlenmiştir¹³⁴.

Kilit aksamlarından bir diğeri de kilit dilleridir. Kilit dilleri uzun, ince ve delikli bir levhadırlar. Anahtarın dişleri bu levhanın üzerinde bulunan deliklere girerek, kildin açılması sağlar. Metropolis’de iki adet bronz kilit dili bulunmuştur (*Kat. Nu. 49-50*). İki kilit dilinin de bulunduğu tabakalara Geç Roma Dönemi buluntuları yoğunudur. Günlük kullanım kapları, ince duvarlı seramikler ve sigillatılar yoğunudur.¹³⁵ Benzer örnekler de Geç Roma Dönemi’ne tarihlendirilmiştir¹³⁶.

Kilit mekanizmalarının açılmalarını sağlayan anahtarların farklı boyut ve şekillerde olanları mevcuttur. Metropolis bronzları içinde bir adet “L” formu anahtar bulunmaktadır (*Kat. Nu. 51*). Uzun milin alt ucunda çıkıntı yapan bir dizi diş ile üst kısmında küçük bir halka vardır. Bu halka yüzük parmağına takılacak kadar küçüktür. Kemere de asmak için kullanılmış olabilir. Bu tip anahtarlar M.S. 1. yüzyıl

¹³¹ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 1995, 1997: AKR 95-60 VE AKR 97-54 numaralı kasalar.

¹³² J.C.Waldbaum, 1983, s. 77.

¹³³ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2004, 2008: AKR 04-25 ve SD 08-08 numaralı kasalar.

¹³⁴ W.Gaitzsch, 2005, Taf. 38, Ö1-Ö2., A.G.Poulter, 2007, Fig. 14, nu. 2.160- 1. 164., F. Şahin, 2010, İ6-İ8., B.S.A.Oransay, 2006, K8-12.

¹³⁵ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 1995, 2008: Tİ 95-110 ve YE 08-197 numaralı kasalar.

¹³⁶ G. R.Davidson, 1952, Pl. 71, Res. 1003, E.G.Sharp, 2011, Fig. 62, F. Şahin, 2010, İ9-İ10.

boyunca kullanılmıştır. M.S. 2. yüzyılda da kullanıldığı görülmektedir¹³⁷. Korinthos’da bulunmuş benzer bir örnek de M.S. 1. yüzyıla tarihlenmiştir¹³⁸.

Çiviler mimaride ve çeşitli alanlarda kullanılmış parçalardır. Bağlayıcı eleman olan çiviler genellikle bronz ve demirden üretilmişlerdir. Kullanım alanlarının çeşitli olmasından dolayı farklı form ve boyutlarda üretilmişlerdir. Çiviler J.C.Waldbaum tarafından 5 temel tipe ayrılmıştır¹³⁹. Bunlar:

1. Yuvarlak ve kubbeli,
2. Yuvarlak ve düz,
3. Kare ve düz,
4. Dikdörtgen ve düz,
5. “T” şeklinde bölümlü

Metropolis’te bulunan çiviler, yuvarlak ve düz çivi grubuna dahildir. (Kat. Nu. 52-53). Kat. Nu. 52 numaralı buluntunun tabakası¹⁴⁰ ve benzer örneklerine bakıldığında Geç Roma Dönemi buluntularının yoğunluğu görülmektedir¹⁴¹.

54 Kat. Numaralı eser sabitleme pimi ve ona bağlı halka ile pencere ya da dolap kanatlarında tutamak veya duvar askısı olarak kullanılmış olmalıdır¹⁴². Tabaka buluntuları Geç Roma Dönemi’ni verir. Paralel bir örnek Arykanda da bulunmuştur¹⁴³.

Roma mimarlığında sıkça kullanılan kaplama kancaları mermer levhaların sabitlenmesinde kullanılır¹⁴⁴. Metropolis’de Han Yıkığı Roma Hamamı’na ait çok sayıda kaplama pimi bu fonksiyonu gösterir. Nitekim kazılarda hamama ait havuzlar

¹³⁷ G. R.Davidson, 1952, s.137.

¹³⁸ G. R.Davidson, 1952, Pl. 70-969.

¹³⁹ J.C.Waldbaum, 1983, s. 68.

¹⁴⁰ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2009: YE 09-24 numaralı kasa.

¹⁴¹ Raubitschek İ. K., *Isthmia VII, The Metal Objects (1952-1989)*, Princeton 1998, Pl. 78-507.

¹⁴² B.S.A. Oransay, 2006, s. 137.

¹⁴³ B.S.A.Oransay, 2006, I 57.

¹⁴⁴ J.C.Waldbaum, 1983, s. 66.

ve mekanlarda büyük miktarda kaplama levhası bulunmuştur. Ayrıca duvarların üzerinde bulunan dübel delikleri de binanın iç cephesinin mermer kaplama olduğunu göstermektedir (*Lev. 2. Res. 1-2*). Yapının mimari karakteri, seramikler ve yazıtlar Antoninus Pius Dönemi'ne aittir¹⁴⁵.

3.6. Ok Uçları

Antik Çağ'da savaş araç-gereçleri kullanımlarına göre "saldırı araçları" ve "savunma araçları" olarak iki ana grupta toplanabilir. Ok Antik Çağ'da avcılık alanında ve savaş aracı olarak kullanılan bir alettir. İnsanlar ok ve yay kullanmaya M.Ö. 16.000'de başlamıştır¹⁴⁶.

Bronz ok uçlarının üretilmeye başlaması metal teknolojinin gelişmesiyle ilintilidir. Diğer yandan bu teknolojinin gelişiminin yay yapımını etkilediğini iddia etmek güçtür. Bronz ok uçlarının yaygınlaşmasıyla obsidiyen ve abanoz ağacından yapılanların üretimi önemli ölçüde azalmıştır¹⁴⁷. Metropolis'de bulunmuş ok uçlarının buluntu yerlerine bakıldığında kent içinde sadece Akropolis'de bulunmuş oldukları göze çarpmaktadır. Metropolis'de üç tip ok ucu tespit edilmiştir. Bunlar, iki kanatlı, üç kanatlı ve kovanlı ok uçlarıdır.

İki Kanatlı Ok Uçları: Bu tip ok uçları iki kanat kısmına sahiptir ve gövde kısmı saplamayla sonlanmaktadır. Hellenistik Dönem'de yaygın olarak görülen bir tiptir.

Metropolis'de 5 adet iki kanatlı ok ucu bulunmuştur (*Kat. Nu. 55-56-57-58-59*). Üçgen gövdeye sahip örnekler yuvarlak ve dikdörtgen kesitli saplama bölümleriyle sonlanmaktadır. Benzer örneklerle Korinthos¹⁴⁸, Sardeis¹⁴⁹, Pergamon¹⁵⁰,

¹⁴⁵ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz , 2009, s.114.

¹⁴⁶ M.Woods, M. B.Woods, *Ancient Machines From Wedges to Waterwheels*, 2000, s. 18.

¹⁴⁷ R.A.Gabriel, K.S. Metz, 1991, s. 47.

¹⁴⁸ G. R.Davidson, 1952, Pl.91- 13-15.

¹⁴⁹ J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 4- 13-14.

¹⁵⁰ W.Gaitzsch, *Eisenfunde Aus Pergamon: Gerate, Werkzeuge Und Waffen*, Berlin, 2005, Abb. 27, F (P 64).

Arykanda¹⁵¹ ve Patara'da¹⁵² rastlanmaktadır. Bu örnekler genel olarak Hellenistik Dönem içinde değerlendirilmişlerdir. Metropolis'deki 5 örnekten 3'ü Akropolis alanından bulunmuştur. İki adet ok ucu ise kazı dışı olan yüzey buluntularıdır (*Kat. Nu. 57,59*).

Üç Kanatlı Ok Uçları: İç kovanlı ve üç kanatlı ok uçları yıldız kesitli bir forma sahiptir. Waldbaum'a göre bu tür ne Yunanistan ne de Anadolu kökenlidir. Ama M.Ö. 7. yüzyılda görülmeye başlanmıştır. Geniş bir coğrafi yayılımı bulunmaktadır. Doğu Akdeniz ve Yakındoğu'da çok sayıda örneğine rastlanmaktadır¹⁵³. Yıldız kesitli dilimler okun daha zor ilerlemesine, ancak güçlü olarak saplanmasına sebep olmaktadır¹⁵⁴.

Metropolis'de bulunmuş ok uçları arasında 3 adet üç kanatlı ok ucu yer almaktadır (*Kat. Nu. 60-61-62*). Benzer örneklerle bakıldığında M.Ö. 6. ve 4. yüzyıllar arasına tarihlendirildikleri görülmektedir¹⁵⁵.

Kovanlı Ok Ucu: Bu tip ok uçlarının bıçak kısımları yaprak şeklindedir. Yaprığın orta kısmında damar yer almaktadır. Doğu Akdeniz ve Yakındoğu'da geniş dağılımları görülmektedir. Anadolu ve Yunanistan'da da çok sayıda örneğe rastlanmaktadır. Genel olarak M.Ö. 6-5. yüzyıllara tarihlenmektedirler¹⁵⁶.

Metropolis'de bu gruba ait bir örnek yer almaktadır (*Kat. Nu. 63*). Benzer örneklerine bakıldığında M.Ö. 6.-5. yüzyıllara tarihlendirildikleri görülmektedir¹⁵⁷.

¹⁵¹ B.S.A.Oransay, 2006, Şekil 16, D-21-23.

¹⁵² F.Şahin, 2010, D3.

¹⁵³ J.C.Waldbaum, 1983, s. 32-36.

¹⁵⁴ B.S.A.Oransay, 2006, s. 93.

¹⁵⁵ J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 3, Res. 41.

¹⁵⁶ J.C.Waldbaum, 1983, s. 34.

¹⁵⁷ J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 3, Res. 26-34.

3.7. Diğer Aletler ve Gereçler

Ayna ve Aksamları

Aynalar Antik Çağ'dan bu yana kadınların sıklıkla kullandıkları eşyalardır. Antik Çağ'da kullanılan aynalar günümüz aynalarından materyal bakımından farklıdır. En azından Roma Dönemi'ne kadar ayna üretiminde cam değil, perdahlanmış metal, büyük oranda da bronz kullanılmıştır. Bazen de altın ve gümüş, kaplama malzemesi olarak kullanılmıştır. Günümüze ulaşmış aynaların yansıma özellikleri üzerlerinde oluşan patina nedeniyle anlaşılamamaktadır. Antik Çağda ise aynaları korumak ve parlak tutmak için kapak kullanılır ya da üzerileri kumaş veya samanla muhafaza edilirdi¹⁵⁸.

Metropolis'de bugüne kadar 7 adet ayna ve parçaları bulunmuştur (*Kat Nu. 64-65-66-67-68-69-70*). Bunların hiçbiri tüm değildir. *Kat. Nu. 64* üzerinde figür yer alan tek örnektir. Muhtemelen bir aynanın kapak kısmı olmalıdır. Üzerinde kabartma olarak yere diz çökmüş at ve onun arkasında ayakta duran insan figürü yer almaktadır. Kapaklı aynalar iki parçadan oluşmaktadır. Yuvarlak disk şeklinde ayna ve üzerinde kapak bulunur. Kapak genellikle menteşe yardımıyla diske bağlanmaktadır. Bazen de menteşe kısmına bir halka eklenerek askı görevi de verilmektedir¹⁵⁹. Metropolis'de bulunmuş olan örnekte menteşe yerine dair bir iz bulunmamaktadır. Eserin bulunduğu tabakaya bakıldığında ise Geç Hellenistik ve Erken Roma Dönemi'ne ait buluntular görülmektedir¹⁶⁰.

Kentte bulunmuş olan 4 ayna, Yamaç Ev olarak adlandırılan yapı kompleksinde 2009 yılında açılmış olan Mezar-I'de açığa çıkartılmıştır. 2009-M1 olarak adlandırılan mezar tiyatronun yakınındaki Yamaç Evlerin güneydoğu kısmında bulunmuş bir kaya mezarıdır. Üzeri şist levhalarla kaplı dikdörtgen mezarın tekne kısmı kaya oyularak oluşturulmuştur. Yapılan araştırmalar sonucunda mezarın

¹⁵⁸ G. M. Richter, *Greek, Etruscan and Roman Bronzes*, New York, 1915, s. 251.

¹⁵⁹ G. M. Richter, 1915, s. 257.

¹⁶⁰ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2010: HY 10-31 numaralı kasa.

genç bir kadına ait olduğu tespit edilmiştir¹⁶¹. Mezar içinde 41 unguanterium, altın küpe, gümüş ve kemik kaşıklar, bronz aynalar gibi çok sayıda mezar hediyesi bulunmuştur. Unguanteriumlar ve diğer seramik buluntular incelendiğinde mezar M.Ö. 2.-1. yüzyıla tarihlendirilmişlerdir¹⁶². Mezarın tiyatronun alt yamacında bulunmasından dolayı mezarı tarihlemeye tiyatronun yapım tarihi de önem taşımaktadır. R. Meriç ve A.K. Öz, tiyatronun muhtemelen M.Ö. 150’de inşa edildiği görüşündedir¹⁶³. Bu görüşe göre mezarların üzeri tiyatronun inşası sırasında kapanmış ve bu alan daha sonra mezarlık olarak kullanılmıştır. Sonuç olarak tiyatronun M.Ö. 150’den sonra yapıldığı düşünülecek olursa, mezarın tarihi de M.Ö. 150’den önce olmalıdır¹⁶⁴. Mezarda ele geçen aynalardan 3 tanesi yuvarlak (*Kat. Nu. 65-67*), 1 tanesi ise dikdörtgen formludur (*Kat. Nu. 68*). Yuvarlak aynalar başının arka kısmında dikdörtgen ayna ise sol bacağının yanında bulunmuştur.

Yuvarlak forma sahip iki ayna da Akropolis kazılarında bulunmuştur (*Kat. Nu. 69-70*). Benzer örnekler Kıbrıs yakınlarındaki Amathonte¹⁶⁵, Selçuk-Efes 3447 parsel kurtarma kazıları¹⁶⁶, Trakya bölgesi İnceğiz Mezarları¹⁶⁷, Lapseki’de¹⁶⁸ rastlanmaktadır. Bu eserler genel olarak Hellenistik Dönem’e tarihlendirilmektedir.

Dikiş İğnesi

Dikiş Antik Çağda da uygulanan bir yöntemdir. Giysiler, kumaşlar genel olarak birbirlerine dikilmekte ya da bağlanmaktadır. Dikiş iğnelerinin büyük çoğunluğu kaba şekilde üretilmişlerdir. İnce türleri de bulunmasına rağmen nadir

¹⁶¹ Adli Tıp Uzmanı Sadi Çağdır, kemikler üzerinde incelemeler yaparak, iskeletin genç bir kadına ait olduğunu tespit etmiştir.

¹⁶² A.Ekin-Meriç, 2010, s. 25.

¹⁶³ R.Meriç, 2004, s. 85.

¹⁶⁴ A.Ekin-Meriç, 2010, s. 25.

¹⁶⁵ M. J.Chavane, *Le Necropole D'Amathonte, Tombes 110-385, Etudes Chypriotes XII, IV Les Petits Objects*, Nicosia, 1990, Lev. V.- 85-87.

¹⁶⁶ C.İçten, A.Evren, "Selçuk-Efes 3447 Parsel Kurtarma Kazısı", VIII. MKKS, Ankara 1998, s. 102, res. 4a.

¹⁶⁷ A.Pasinli ve diğerleri, "İnceğiz-Maltepe Nekropolü 1993 Yılı Kurtarma Kazısı", V. MKKS, Ankara 1995, s. 361, res. 8.

¹⁶⁸ R.Körpe, "1996 Lapseki Kurtarma Kazısı", VIII. MKKS, Ankara 1998, s. 190, res. 17.

olarak günümüzü ulaşan örnekler görülmektedir. Bronz dikiş iğneleri Klasik Dönem'den Bizans Dönemi'ne kadar karşımıza çıkmaktadır¹⁶⁹.

Metropolis bronz eserleri arasında 4 adet dikiş iğnesi yer almaktadır (*Kat. Nu. 71-72-73-74*). İğneler uzun ince yapıya sahiptirler. Genel olarak iğne deliklerinin bulunduğu kısımlar kırıktır. Tabakalarına buluntuları Geç Roma Dönemi'ne tarihlendirilmektedir¹⁷⁰.

Kaşıklar/Sondalar

Kaşıklar/Sondalar, Grekçe, *απυρηνομηλη, απυρομηλη* ; Latince, *specillum* olarak adlandırılmaktadır. Cerrahi müdahalelerde, ilaç, merhem uygulanmasında ve kozmetik alanlarında yaygın olarak kullanılmaktadırlar. Kaşıklar çok kapsamlı bir gruptur¹⁷¹. Metropolis'de bulunan kaşıklar, küçük dairesel kaşıklar, yaprak biçimli kaşıklar ve spatulalar olarak üç gruba ayrılmaktadırlar.

Metropolis antik kentinde yapılan kazılarda bugüne kadar, kentin farklı yerlerinde çeşitli tıp ve kozmetik aletleri bulunmuştur. Bu aletlerin tabakaları ve biçimleri göz önüne alındığında, Helenistik Dönem'den Geç Roma Dönemi'nin sonuna kadar devam eden bir aralığa tarihlendirilmeleri mümkündür. Buluntulardan bir kısmının, biçimleri ve yayınlardaki benzerleri aracılığıyla işlevlerini saptamak mümkün olmuştur. Kentin farklı noktalarında tek başlarına bulundukları için tıp aleti olup olmadıkları kesin olarak anlaşılamamaktadır. Bunun nedeni, antik tıp aletlerinin çoğu zaman kozmetik ve resim gibi alanlarda da kullanılmasıdır¹⁷².

Küçük Dairesel Kaşıklar (Oricularum Specillum)

Metropolis'de bulunan kaşıklar/sondalar arasında yoğunluğu küçük dairesel kaşıklılar oluşturmaktadır. Tüm sonda gruplarının içinde de adı en çok geçen tür

¹⁶⁹ G. R.Davidson, 1952, s. 178.

¹⁷⁰ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 1999, 2008, 2009; Tİ 96-210, Tİ 08-20 ve HY 09-74 numaralı kasalar.

¹⁷¹ J.S.Milne, *Surgical Instruments in Greek and Roman Times*, Oxford, 1907, s.51.

¹⁷² B.S.A.Oransay, 2006, s. 77.

küçük dairesel kaşığa sahip kulak sondalarıdır. Ucunda küçük bir kepçe/kaşık bulunan, diğer ucunda zeytin çekirdeği formu bulunmayan basit bir sondadır. Paul¹⁷³, kulak içindeki yabancı cisimlerin çıkarılmasında kulak sondasının kullanıldığını belirtmektedir¹⁷⁴.

Metropolis bronz eserleri içinde 8 adet kulak sondası *bulunmaktadır* (Kat. Nu. 75-76-77-78-79). Kulak sondaları, biri hariç (Kat. Nu. 75) Han Yıkığı Roma Hamamı olarak adlandırılan sektörde bulunmuştur. Eserlerin hepsinin üzerinde bezemeler yer almaktadır. Genel olarak kulak sondalarının bulundukları tabakalara bakıldığında Roma Dönemi ağırlıklı malzemeyle karşılaşılmaktadır¹⁷⁵. Benzer örnekler Anadolu'daki Ephesos¹⁷⁶ ve Alliano¹⁷⁷ gibi antik kentlerde bulunmuştur. Bu örnekler de genellikle M.S. 2.-4. yüzyıllara tarihlendirilmiştir.

Kulak sondalarından 4 örneğin (Kat. Nu. 75-76-77-79) kaşıklarının arka tarafında midye kabuğu görünümünde yivler bulunmaktadır. Ayrıca bu örneklerin kaşık kısımlarının bitiş yerlerinde de birbirine paralel yivler ve küçük boncuk şeklinde bezemeler yer almaktadır. Diğer örnekler arasında ise Kat. Nu. 78 olan eser dikkat çekmektedir. Kaşığın bitiminden itibaren kare kesitli bir bölüm yer almaktadır. Bu alanın üzerinde merkezi noktali üçer çember bulunmaktadır. Benzeri Alliano'de bulunmuş olan tıp aletleri arasında görülmektedir¹⁷⁸. Bu örnekler M.S. 2.-4. yüzyıllara tarihlendirilmişlerdir.

Yaprak Biçimli Kaşıklar (Cyathiscomele)

Spatül benzeri kaşık kısmının “V” şeklinde kesiti bulunmaktadır. Yaprak biçimli kaşık sondanın bir ucu zeytin çekirdeği formunda, diğer ucu ise dar, uzun bir

¹⁷³ Paulus Aegineta (Aiginalı), M.S. 7. yüzyılda yaşamış tıp doktoru.

¹⁷⁴ J.S.Milne, 1907, s. 63-64.

¹⁷⁵ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2007, 2009, 2010 ve 2012: Tİ 07-92, MYT 09-05, HY 09-149, HY 09-231, HY 10-30 ve HY 12-20 numaralı kasalar.

¹⁷⁶ E.Künzl, “Medizinische Instrumente Aus Sepulkralfunden Der Römischen Kaiserzeit”, *Bjb* 182, 1982, s. 205-234.

¹⁷⁷ D.Baykan, *Alliano Tıp Aletleri*, Studia ad Orientem Antiquum -2 (SOA-2), Türk Eskiçağ Bilimler Enstitüsü Yay., İstanbul, 2012, Kat Nu. 5,7,12,28.

¹⁷⁸ D.Baykan, 2012, kat. Nu. 21-13.

kaşık şeklindedir. Zeytin çekirdeği formlu kısmı karıştırma işlemleri için kullanılırken, kaşık kısmı, ilaç vb. uygulama ve ölçme işlemlerinde kullanılmaktadır. Kaşık derinliği büyük ölçüde değişmektedir¹⁷⁹.

Metropolis’de bu forma ait sadece bir örnek bulunmuştur (*Kat. Nu. 80*). Aynı alanda tek olarak bulunduğu için tıp aleti olarak tanımlandırmak güçtür. Benzer örneklerle bakıldığında Geç Roma Dönemi’ne tarihlendikleri görülmektedir¹⁸⁰.

Yassı Uçlular/Spatulalar (Spathomele)

Kozmetik ve tıp alanında kullanılmış olan bir alettir. Bir ucu spatula formuna sahiptir. Diğer ucu ise genel olarak zeytin çekirdeği formunda yapılmaktadır. Zeytin çekirdeği formuna sahip olan kısım ilaç, sıvı vb. karıştırma işlemi için kullanılmıştır. Diğer düz ucu da ilaç veya krem gibi maddeleri uygulamak için kullanılmıştır. Marcellus¹⁸¹ sıvıları karıştırırken spatula sondanın sık sık kullanıldığından bahsetmektedir¹⁸².

Metropolis bronz eserleri içersinde 3 adet spatül sonda yer almaktadır (*Kat. Nu. 81-83*). Bulunan spatül sondaların tümünün sadece spatül formlu uçları ile saplarının bir kısmı mevcuttur. Sondalardan biri Yamaç Evler olarak adlandırılan mekandan ele geçmiştir (*Kat. Nu. 81*). Bulunduğu tabakada Roma Dönemi’ne ait pişmiş toprak kap yoğunluğu bulunmaktadır. Ayrıca M.S. 2. yüzyıla tarihlenen bir unguentarium bulunmuştur¹⁸³. Bu sondanın benzer bir örneği Patara’da M.S. 1.-2 yüzyıllara tarihlendirilmiştir¹⁸⁴.

¹⁷⁹ J.S.Milne, 1907, s. 61-62.

¹⁸⁰ D.Baykan, 2009, kat.nu. 72, 73, 76., J.C.Waldbaum, 1983, Pl. 41, Res. 640.

¹⁸¹ Marcellus Empirikus olarak da bilinen, Marcellus Burdigalensis, M.S. 4.-5. yüzyıllarda yaşamış tıbbi yazar.

¹⁸² J.S.Milne, 1907, s.58.

¹⁸³ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2009: YE 09-39 numaralı kasa.

¹⁸⁴ F.Şahin, 2010, s. 69.

Stylus

Farklı malzemelerden yapılmış tabletler üzerine yazı yazılmasında kullanılan stylus sap ve ucu genişletilip inceltilmiş dikdörtgen şekilli kalem ucundan oluşur. Antik Çağ yazarlarından Hieronymus "stylus balmumu üzerine, kamış ise pergament üzerine yazar." demektedir. Bu kalemlerin diğer ucu yanlışların düzeltilmesinde bir silgi olarak kullanılmıştır. Bronz'dan yapılmış stylusları ayrıcalıklı kişilerin kullandıkları, diğer yazıcıların ise kemik ve ahşaptan yapılmış stylusları kullandıkları düşünülmektedir. Stylusların kullanımı M.S. 13-14. yüzyıla kadar devam etmiştir¹⁸⁵. Metropolis'deki bronz eserler arasında 1 adet stylus bulunmuştur (*Kat. Nu. 84*). Benzer bir örnek Sardies'de Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenmiştir¹⁸⁶.

Cımbızlar

Kılların temizlenmesi, vücut temizliği ve de tıbbi operasyonlarda gerekli olduğu için cımbızlar (forsepsler) Antik Çağ'da tıp ve kozmetik alanlarında kullanılıyordu¹⁸⁷. Cımbız, bazen tek bir metal plaka bükülerek, bazen de iki plaka bir halka yardımıyla birleştirilerek elde edilmiştir¹⁸⁸.

Bronz Çağı'nda tüyler geniş çeneli bir cımbız ile tutulup, bir bıçak yardımıyla kesilmekteydi. İskandinavya ve İsviçre'nin göller bölgesinde bulunan ve Erken Bronz Çağı'na tarihlenen mezarlarda, cımbızlar ilkel kesici aletlerle birlikte bulunmuştur. Daha sonraki dönemlerde demirin yaygın kullanılmaya başlanmasıyla traş işlemi bu kesici aletlerle gerçekleştirilmiştir. Cımbız Antik Çağ'da çoğunlukla epilasyon için kullanılmıştır¹⁸⁹.

¹⁸⁵ B.Demiriş, *Eskiçağ'da Yazı Araç ve Gereçleri*, İstanbul, 1988, s. 20.

¹⁸⁶ J.C.Waldbaum, 1983, s. 63, nu. 250.

¹⁸⁷ B.S.A.Oransay, 2006, s. 82.

¹⁸⁸ A.Hume, *Ancient Meols: Or, Some Account of the Antiquities*, London, 1863, s. 235.

¹⁸⁹ J.S.Milne, 1907, s. 90.

Metropolis’de iki adet cımbız bulunmuştur (*Kat. Nu. 85-86*). Her iki cımbız tüm olarak bulunmuşlardır. Üzerlerinde dairesel bezemeler yer almaktadır. Benzer örneklere bakıldığında Roma Dönemi’ne tarihlendirildikleri görülür¹⁹⁰.

İğ Kancaları

Antik Çağda insanlar giyinme, örtünme gibi ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli yöntemler kullanmıştır. Paleolitik ve Mezolitik dönemlerde giyinme ihtiyaçları büyük ölçüde hayvan derilerinden karşılamaktadır. Neolitik Dönem’den itibaren dokuma işlemine başlanılmıştır. Dokuma için ise başlarda hayvan yünleri kullanılırken daha sonraki süreçlerde, başta keten olmak üzere bitki liflerinden yararlanılmıştır. Dokuma için elde edilen yünün eğrilmesi ve ip haline dönüştürülmesi gerekmektedir. Bunu için de bir çubuk/iğ ucuna bağlanan ağırşaklar kullanılmıştır¹⁹¹. İğ kancaları da bir metal levhanın konik şeklinde bükülüp, uç kısmının çengel şekline getirilmesiyle oluşturulmuştur. Soket kısmına muhtemelen ahşap çubuk geçirilerek kullanılmaktadır¹⁹². İğ kancaları genel olarak dokuma amaçlı kullanılmaktadır. Ancak bazı durumlarda tabaka buluntularından yola çıkarak tıbbi amaçlı kullanılmış olabileceği de düşünülmelidir¹⁹³. Metropolis’de 4 adet iğ kancası bulunmuştur (*Kat. Nu. 87-90*). İğ kancalarının buluntu tabakalarına¹⁹⁴ ve benzer örneklerine¹⁹⁵ bakıldığında genel olarak M.S.3.-4. yüzyılla tarihlendirildikleri görülür.

Strigilis

Strigilis vücut bakımında kullanılan bir alettir. Özellikle spor aktivitelerinden sonra vücuttaki toz, ter ve kiri kazımak için kullanılmaktadır.

¹⁹⁰ E. Künzl, 1982, Taf. 33, nu. 45.

¹⁹¹ İ.Fazlıoğlu, *Eskiçağda Dokuma*, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, 2001, s. 1.

¹⁹² D. M.Robinson, 1941, s. 376.

¹⁹³ D.Baykan, 2012, Alliano buluntuları arasındaki çengeller tıbbi aletlerle bir arada bulunduğu için tıp amaçlı kullanıldığını düşündürmektedir.

¹⁹⁴ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 1994, 1997, 2004: Tİ 94-23, Tİ 97-229 ve HMG 02-133 numaralı kasalar.

¹⁹⁵ E. Künzl, 1982, Res. 88-4, G.R. Davidson, 1952, Pl. 78, nu.1225, D. Baykan, 2009, Kat. Nu. 112-113.

Strigilis kelimesinin etimolojik olarak stlengis, xystra ve striligis olarak farklı kullanımları bulunmaktadır¹⁹⁶.

Metropolis’de iki adet bronz strigilis parçası bulunmuştur (*Kat. Nu. 91-92*). Bulunan parçaların sap ve tutma kısımları günümüze ulaşmamıştır. Strigilislerin sadece uç kısımları korunabilmiştir. Uç formlarına bakılacak olursa; *Kat. Nu. 92* numaralı eserin uç kısmı hafif dışa doğru eğimli yapılmıştır. *Kat. Nu. 91* numaralı eserin ise çok küçük bir kısmı mevcuttur. Her iki buluntunun da tabakalarına bakıldığında Roma Dönemi’ne ait bulgulara rastlanmaktadır.

Bıçak Sapı

Bıçaklar, insanların günlük yaşamlarında sıklıkla kullandıkları kesici aletlerdir. Temelde bir kesici, saplama kısmı ve tutamaktan oluşmaktadır¹⁹⁷. Kesme aracı olarak kullanılan bıçaklar birçok işleve sahiptir. Günlük kullanım, tarımsal ve askeri amaçlı kullanımları bulunmaktadır. Bu nedenle birincil işlevlerinin belirlenmesi her zaman mümkün değildir. Çünkü bıçakların çoğu aşınmış durumda bulunmaktadır¹⁹⁸.

Metropolis buluntuları içinde bir adet bronz bıçak sapı bulunmaktadır. Bıçağın kesici uç kısımları mevcut değildir. *Kat. Nu. 93* olan buluntunun üzerinde kazıma bitkisel bezemeler yer almaktadır. Bulunduğu tabakadaki buluntular M.S. 3.-4. yüzyıla tarihlendirilmektedir¹⁹⁹.

Olta Ucu

Balıkçılık Antik Çağdan itibaren uygulanan avcılık faaliyetleri arasında yer almaktadır. Balık avlamada kullanılan olta uçları da genel form itibariyle günümüze kadar değişmeden gelmiştir. Olta uçları çengel forma sahiptirler. Üst kısımlarında

¹⁹⁶ G. E.Kotera, *Die Strigilis*, Frankfurt, 1993.

¹⁹⁷ B.S.A.Oransay, 2006, s. 102

¹⁹⁸ J.C.Waldbaum, 1983, s. 54.

¹⁹⁹ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2012: Sond 11-04-01 numaralı kasa. Sond 11-04-02, Sond 11-04-03, Sond 11-04-05 ve Sond 11-04-09 numaralı sikkeler.

bağlantı için delik bulunmaktadır. Uç kısımları da balığı tutabilmek için üçgen formludur²⁰⁰. Metropolis buluntuları arasında bir adet olta ucu bulunmaktadır (*Kat. Nu. 94*). Bulunduğu tabakada M.S.2.-4. yüzyıl ağırlıklı buluntular yer alır²⁰¹.

²⁰⁰ İ. K.Raubitschek, 1998, s.121.

²⁰¹ Metropolis kazı arşivi; Metropolis Genel Kasa Analizi- Dönem ve İstatistik Ağırlıklı 2012: HY 12-15 numaralı kasa.

4. KATALOG

4.1. Katalogla İlgili Açıklamalar

Tez kapsamında katalogu oluşturulan 94 eser işlevlerine ve tipin sayısal çoğunluğuna göre katalog numaralandırılmıştır. “Kayıt. Nu.” satırındaki numaralar tez dışında eserlere verilmiş olan kayıt numaralarıdır²⁰². Kataloga her eser, resim ve çizimleriyle beraber ortak ölçek kullanılarak yerleştirilmiştir.

“Eserin adı” satırında ait olduğu grup (ör. fibulalar, kumaş ve deri aksamaları) ve varsa özel adı (ör. kayışlar) kullanılmıştır. Yarısından azı korunmuş eserlerde, adının yanına “prç.” (parçası) eklenmiştir.

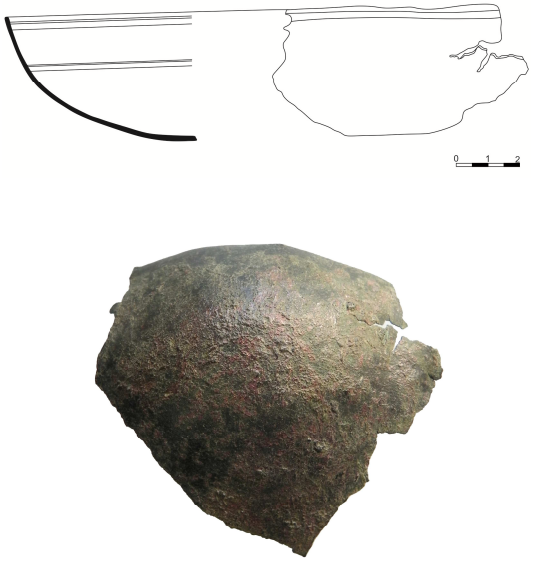
“Ölçüleri” satırında, eserlerin boyları, uzunluk (Uz.); enleri ise gerektiği yerde kalınlık, genişlik veya çap olarak santimetre (cm) biriminde yazılmıştır.

Eserlerin buluntu yerleri Metropolis’in sektörlere göre ayrı düzenlenmiş plankare sistemindeki konumlarıdır. Kodları ise deniz seviyesinden yüksekliğe göre dir.

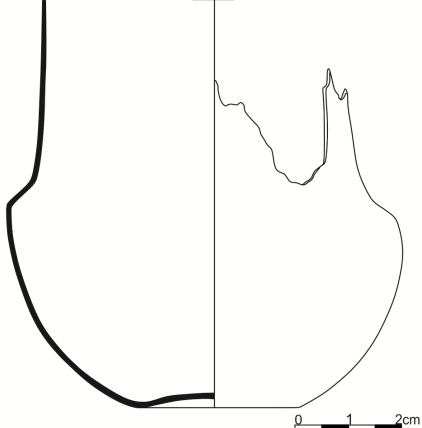
“Tanım” satırında eserin kısa tarifi yapılmıştır. Bu bölümde eserin korunma durumu da açıklanmıştır. “Anoloji”de eserlerin benzerleri belirtilmiştir.

²⁰² Metropolis kazı envanter sisteminde, eserler numaralandırılırken ilk olarak bulundukları sektörün kısa adı (ör: AKR-Akropolis), daha sonra çıktıkları yılın kasaltılmış hali (ör: 06-2006), ve son olarak da o yıl içindeki aldıkları numara yazılmaktadır (ör: AKR 06-24).

4. KATALOG

Kat. Nu. : 1 Kayıt Nu. : AKR 06-24 Adı : Sığ Kap Ölçüleri : Ağız Çapı 14.2 cm. Kal. 0.1 cm. Bul. Y. / K. : I-8 Plk., 2006-1 Mekanı 138.14 / 137.74 m. Tanımı : Parçalar halinde bulunan kap parçaları restore edilmiştir. Gövde, kaide ve ağız kısmına ait bazı parçalar noksandır. Sığ kabın dip kısmı içe doğru hafif çıkıntı yapmaktadır. Ağız kısmı dışa doğru bükülerek katlanmıştır. Üzerinde herhangi bir bezeme yer almamaktadır. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 50, nu.543. Tarihi : M.S. 5.-7. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 2 Kayıt Nu. : AKR 06-163 Adı : Sığ Kap Prç. Ölçüleri : Ağız Çapı 14 cm. Kal. 0.1 cm. Bul. Y. / K. : G4-G3 Plk., Batıya Genişleme 141.10 / 140.54 m. Tanımı : Kabın ağız kısmına ait bir parça. Üzerinde yoğun korozyon bulunmaktadır. Ağız kenarında ve gövde kısmında birbirine paralel üçer yiv yer almaktadır. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Fig. 1, nu.531. Tarihi : M.S. 3.-5. yüzyıl.	

Kat. Nu. : 3 Kayıt Nu. : 16803 Adı : Derin Kap / Kase Ölçüleri : Ağız Çapı 6 cm. Kal. 0.2 cm. Bul. Y. / K. .: - Tanımı : Küçük derin kase. Tam durumdadır. Üzerinde yer yer korozyon vardır. Ağız kısmına doğru genişleyen bir forma sahiptir. Kaide kısmı ise dışa doğru genişlemektedir. Ağız kenarında birbirine paralel dört yiv bulunmaktadır. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Fig. 1, nu.527. Tarihi : M.S. 3.-5. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 4 Kayıt Nu. : HY 2005-1 Adı : Derin Kap Prç. Ölçüleri : Yük. 4.3 cm., A.Ç. 10.8 cm. Bul. Y. / K. .: - Tanımı : Kabın sadece profil veren ağız kısmından bir parça mevcuttur. Üzerinde yer yer korozyon bulunmaktadır. Ağız kısmına doğru genişleyen bir forma sahiptir. Ağız kenarında birbirine paralel dört yiv bulunmaktadır. Gövdeye doğru kalınlığın azaldığı görülür. Analoji : H.J.Eggers, 1966: Abb. 60, nu. 56. Tarihi : M.S. 1.-3. yüzyıl.	

Kat. Nu. : 5 Kayıt Nu. : HY 10-49 Adı : Derin Kap Ölçüleri : Uz. cm. Kal. cm. Bul. Y./K. : K-17 Plk. Batı kenarı – 43.50 m. Tanımı : Ağız kısmı noksandır. gövde üzerinde de kırıklar bulunmaktadır. İnce cidarlıdır. Gövdede bazı alanlar ezilmiştir. Analoji : - Tarihi : M.S. 3.-4. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 6 Kayıt Nu. : AKR 06-198 Adı : Kap Prç. Ölçüleri : Yük. 3.3 cm. A.Ç. 17.6 cm. Bul. Y. / K. : G-2 Plk., Batı Kapısının Önü 140.91 / 139.85 m. Tanımı : Profil veren kap parçası. Ağız kısmı dışa dönük profile sahiptir. Kap parçasının gövde kısmında iç kısımlarında nokta bezemesi yer alan daireler bulunmaktadır. Analoji : B.S.A.Oransay, 2006: A20. G.Klebinder-Gaub, 2007: Taf. 64, nu.839. Tarihi : M.S. 4.-5. yüzyıl.	

Kat. Nu. : 7
Kayıt Nu. : AKR 97-146
Adı : Kap Prç.
Ölçüleri : Uz. cm. Kal. cm.
Bul. Y. / K. : F-3 Plk. 1. Dörtlük yanık küllü toprak içi – 0.69/0.91 m.
Tanımı : Bir kaba ait ağız parçası. Ağız kenarında dikey eğik kısa yivler bulunmaktadır. Parçanın üzerinde perçin yapıldığını gösteren çivi yer almaktadır. Aşırı deformasyona uğradığı için formu kesin olarak saptanamamaktadır.

Analoji : -

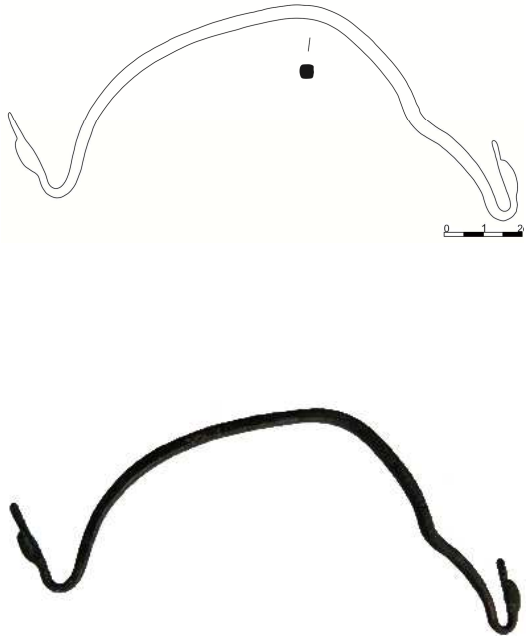
Tarihi : -

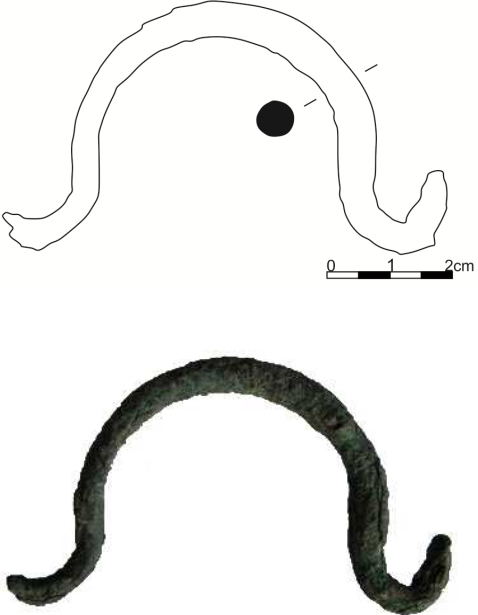
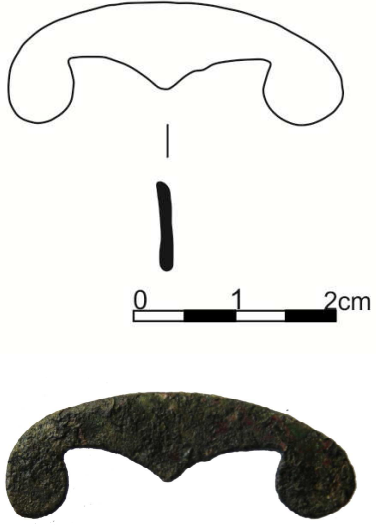

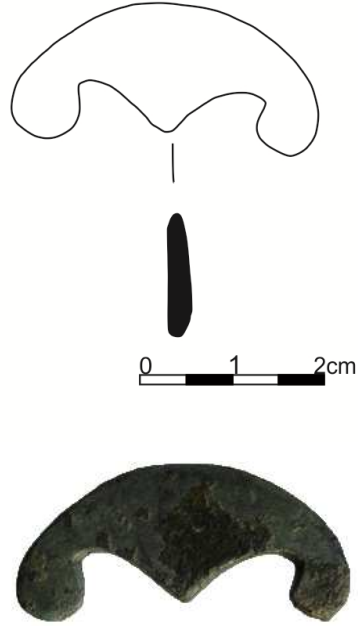
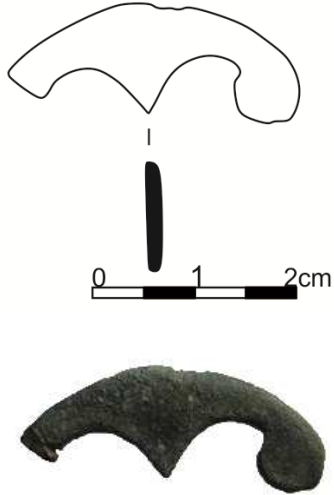
Kat. Nu. : 8
Kayıt Nu. : KD 1991-5
Adı : Kulp
Ölçüleri : Uz. 13.07 cm., Kal. 0,5 cm.
Bul. Y. / K. : Yüzey buluntusu.
Tanımı : “Ω” formlu kulp. Kulp kare kesitli bir forma sahiptir ve uç kısımları da ördek başı şeklindedir.

Analoji : B.S.A. Oransay, 2006: A-32 .

Tarihi : M.S. 3.-5. yüzyıl..

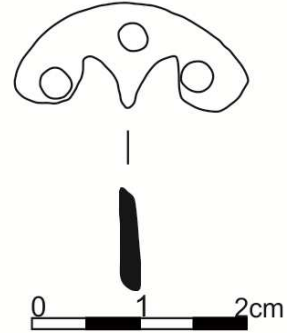

Kat. Nu. : 9 Kayıt Nu. : YE 09-106-1 Adı : Kulp Ölçüleri : Uz. 7.09 cm., Kal.0.5 cm. Bul. Y. / K.: J-10 Plk., 59.22/57.45 m. Tanımı : “Ω” formlu kulp. Kulp yuvarlak kesitlidir. Üzerinde yoğun korozyon bulunmaktadır. Uç kısımlarında eksikler görülür. Analoji : - Tarihi : M.S.3.-4. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 10 Kayıt Nu. : HMG 02-196-1 Adı : Kap Ayağı Ölçüleri : Uz. 3.3 cm., Kal. 0.2 cm. Bul. Y. / K.: 5 Nolu mekan içi, R-7 Plk.–75.78/75.68 m. Tanımı :Döküm. Yay formlu kap ayağı. Üzerinde yer yer korozyon görülmektedir. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 50, nu.539. Tarihi : M.S. 2.-3. yüzyıl.	

Kat. Nu. : 11 Kayıt Nu. : KD 02-61-1 Adı : Kap Ayağı Ölçüleri : Uz. 3.3 cm., Kal. 0.2 cm. Bul. Y. / K. : Yüzey buluntusu. Tanımı : Döküm. Yay formu kap ayağı. Üzerinde yer yer korozyon görülmektedir. Analoji : G. R. Davidson, 1952: Pl. 50, nu.539. Tarihi : M.S.2.-3.yüzyıl.	 The image shows a line drawing of a curved metal object, likely a cap foot, with a central vertical slot. Below the drawing is a scale bar marked 0, 1, and 2 cm. Below the scale bar is a photograph of the same object, showing its dark, corroded surface.
Kat. Nu. : 12 Kayıt Nu. : YE 08-68-2 Adı : Kap Ayağı Ölçüleri : Uz. 2.8 cm., Kal. 0.1 cm. . Bul. Y. / K. : J-4, J-5 Plk., 58.64 m. Tanımı : Döküm. Yay formu kap ayağı. Üzerinde yer yer korozyon görülmektedir. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 50, nu.539. Tarihi : M.S.1.-2.yüzyıl.	 The image shows a line drawing of a curved metal object, similar to the one above, with a central vertical slot. Below the drawing is a scale bar marked 0, 1, and 2 cm. Below the scale bar is a photograph of the same object, showing its dark, corroded surface.

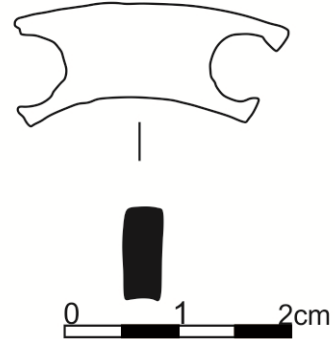
Kat. Nu. : 13
Kayıt Nu. : KD 02-61-2
Adı : Kap Ayağı
Ölçüleri : Uz. 2.2 cm., Kal. 0.1 cm.
Bul. Y. / K. : Yüzey buluntusu.
Tanımı : Döküm. Yay formu kap ayağı. Üzerinde üç adet kazıma halkadan oluşan bezeme yer almaktadır.

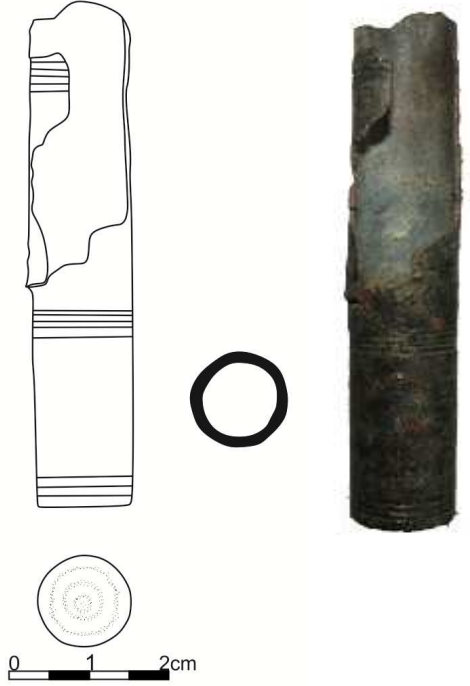
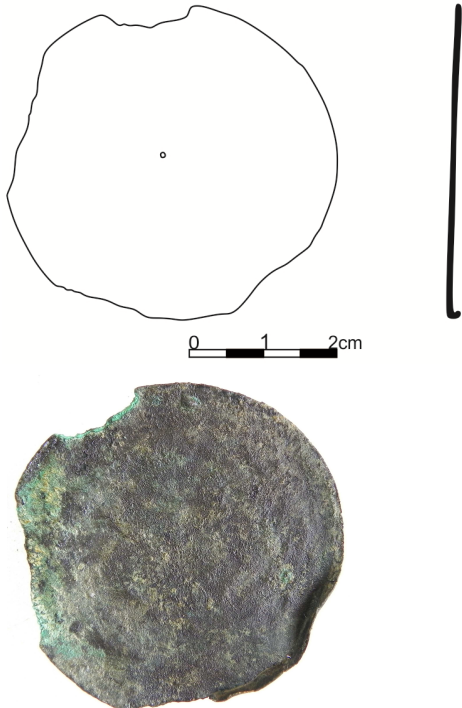
Analoji : B.S.A.Oransay, 2006: A55.
Tarihi : M.S.1.-3.yüzyıl.

Kat. Nu. : 14
Kayıt Nu. : KD 23.11.93
Adı : Kap Ayağı
Ölçüleri : Uz. 2.4 cm., Kal.0.3 cm.
Bul. Y. / K. : Yüzey buluntusu.
Tanımı : Döküm. Yay formu kap ayağı. İki ucu dairesel girinti vardır.

Analoji : B.S.A.Oransay, 2006: A-67.
Tarihi : M.S.1.-3.yüzyıl.

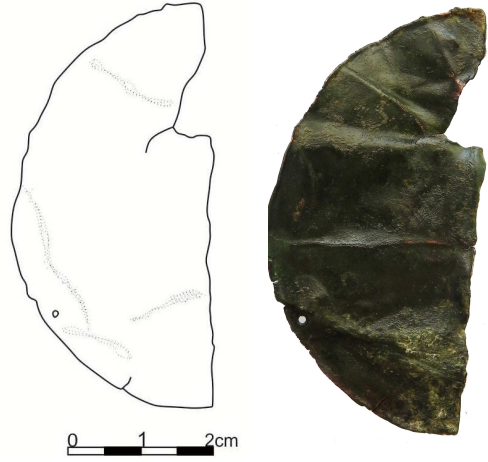
Kat. Nu. : 15 Kayıt Nu. : YE 08-220 Adı : İlaç Tüp Ölçüleri : Uz. 6.3 cm., Gen. 1.3 cm., Kal. 0.1 cm. Bul. Y. / K.: 2008-4 Mekanı güneyi, 2008-2 mekanı batı bölümü – 58.78/58.40 m. Tanımı : Uzun, ince formlu tüpün üzerinde birbirine paralel yivler bulunmaktadır. Üzerinde kırık ve ezikler vardır. Analoji : J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 58, nu. 1008, R.Caton, 1914: Pl. XI, nu. 22. Tarihi : M.S. 1.-3. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 16 Kayıt Nu. : HM 97-117 Adı : Terazî Kefesi Ölçüleri : Çap. 4.4 cm., Kal. 0.1cm. Bul. Y. / K.: 18 Nolu Plk., -9.00/ -10.00 m. Tanımı : Yuvarlak levhanın uç kısımlarında kırıklar yer almaktadır. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 98, nu.1676. Tarihi : M.S.1.-3.yüzyıl. ?	

Kat. Nu. : 17
Kayıt Nu. : HM 97-132-1
Adı : Terazî Kefesi
Ölçüleri : Çap. 5.5 cm., Kal. cm.
Bul. Y. / K.: Bizans Kalesi kaya önü.

Tanımı : Yuvarlak levhanın yarısı mevcuttur. Üzerinde bir adet küçük delik vardır.

Analoji : -

Tarihi : M.S.1.-3.yüzyıl. ?

Kat. Nu. : 18
Kayıt Nu. : ST 96-55
Adı : Terazî Kefesi
Ölçüleri : Çap. 3.7 cm., Kal. 0.1 cm.
Bul. Y. / K.: Stoa 19 Nolu Plk. Duvar Temizliği, -7.18 m.

Tanımı : Yuvarlak levhanın uç kısımlarında kırıklar mevcuttur.

Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 98, nu.1676.

Tarihi : M.S.1.-3.yüzyıl. ?

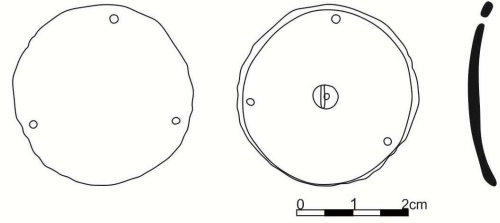

Kat. Nu. : 19
Kayıt Nu. : HY 12-02-1
Adı : Terazi Kefesi
Ölçüleri : Çap. 3.2 cm., Kal. 0.1 cm.
Bul. Y. / K.: Palaestra Kuzey Duvarı,
 N-25 Plk., 44.06/43.48 m.

Tanımı : Terazi kefesi tamdır. Üzerinde
 üç adet küçük askı deliği
 mevcuttur.

Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 98,
 nu.1675.

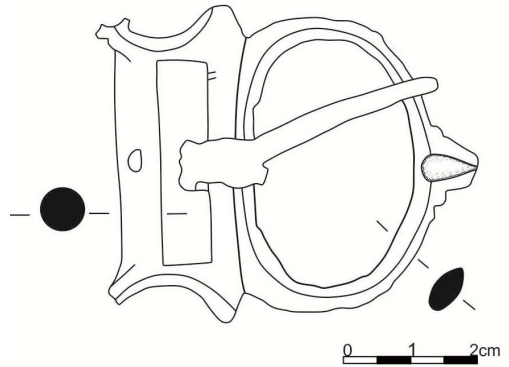
Tarihi : M.S.3.-4.yüzyıl. ?

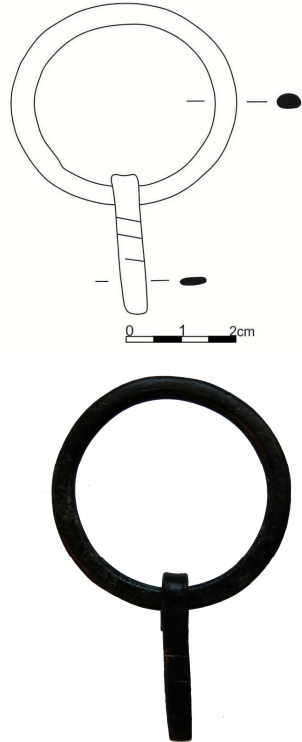
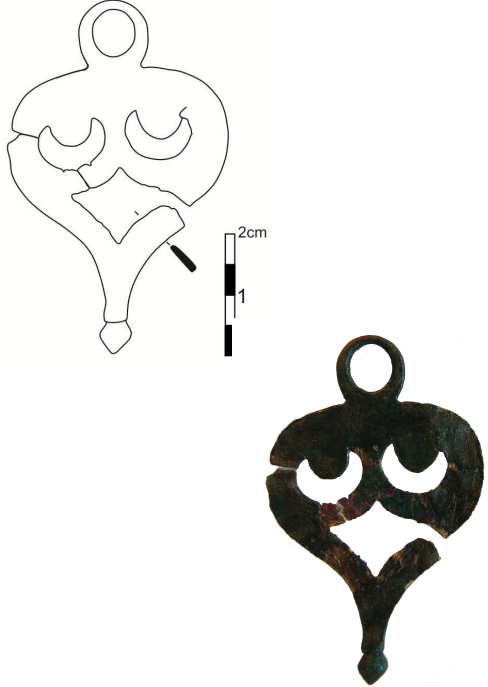

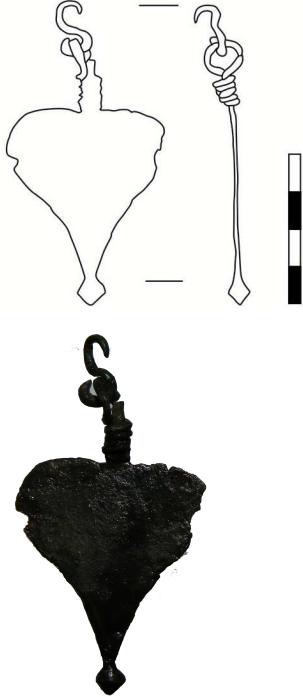
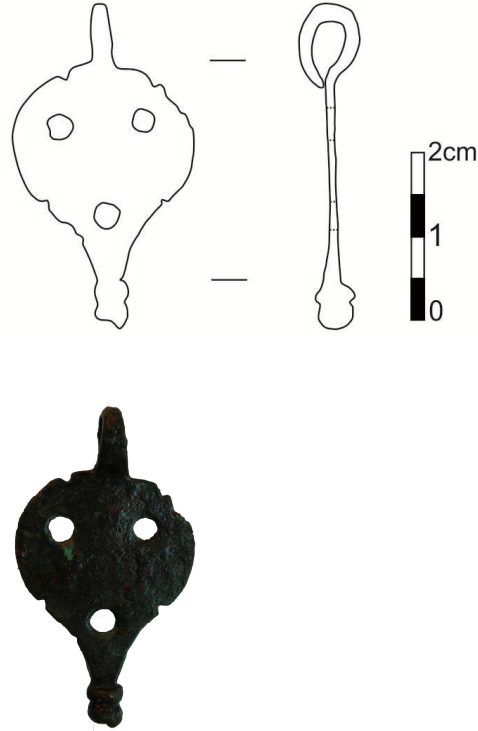
Kat. Nu. : 20
Kayıt Nu. : AKR 06-191-4
Adı : Kayış Tokası
Ölçüleri : Uz. 5.4 cm., Kal. 0.6 cm.
Bul. Y. / K.: G-3 Plk., 140.54m.
Tanımı : Kayış tokasında bronz ve
 demir beraber kullanılmıştır.
 Toka kısmı bronz, bağlantı
 pimi ise demirden
 üretilmiştir.

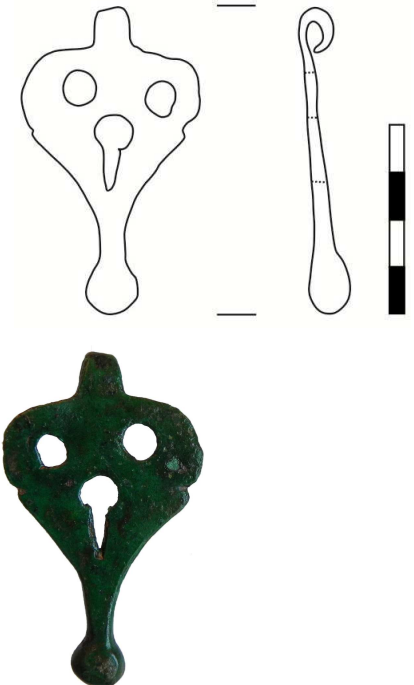
Analoji : J.A.Fernández, 1999: Fig. 1,
 10-11, D.M.Robinson, 1941,
 Pl. 114- 2002-2203.

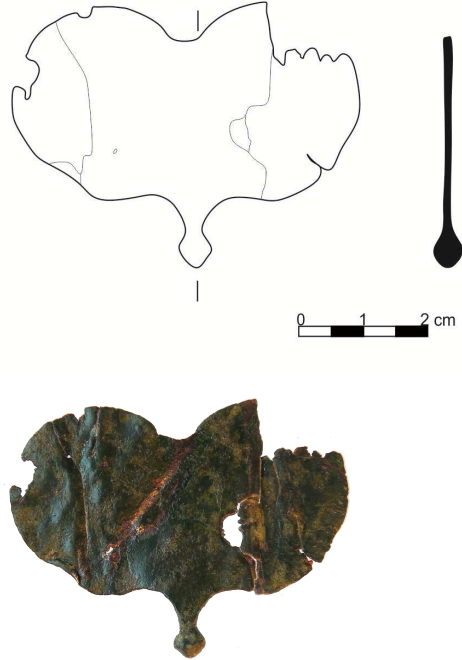
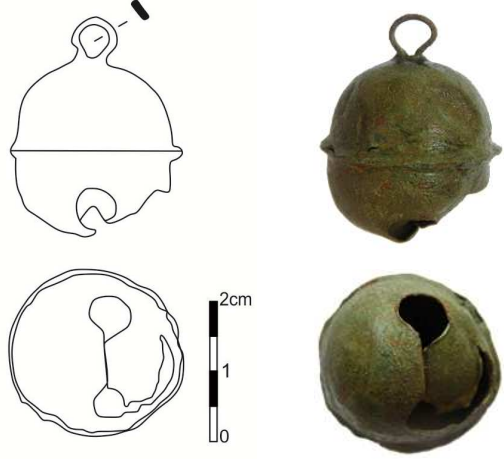
Tarihi : M.S.3.-5.yüzyıl. ?

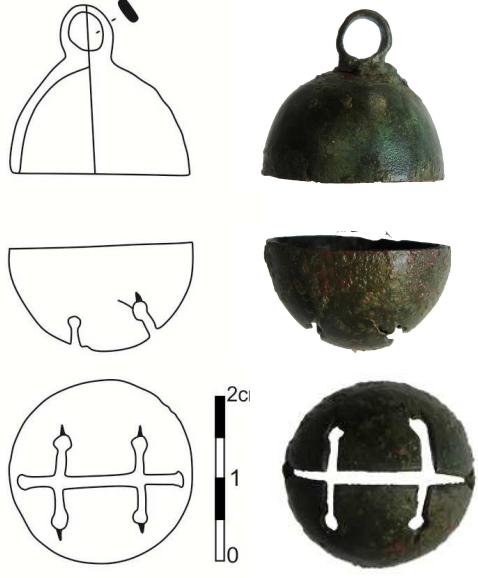
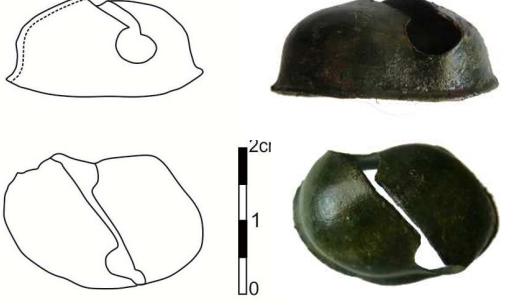

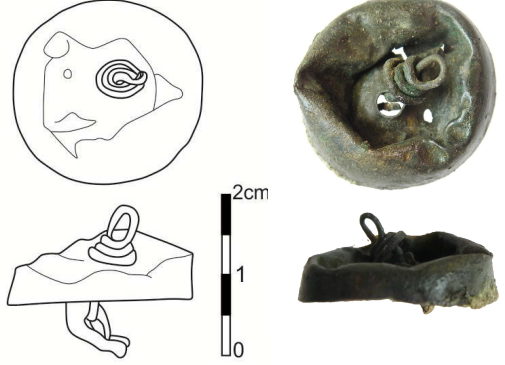
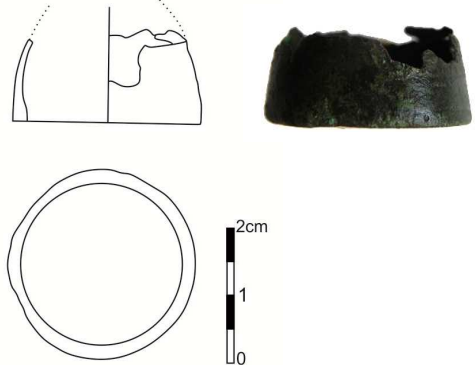
Kat. Nu. : 21 Kayıt Nu. : SD 08-04 Adı : Kayış Tokası Ölçüleri : Çap. 3.6 cm., Kal. 0.4 cm. Bul. Y. / K. : Stoanın batısı, su deposunun güneyi, Sondaj 1 – 0.57/0.97 m. Tanımı : Kayış tokası, ince bir halka ve ona geçirilmiş pimden oluşmaktadır. Analoji : F.Şahin, 2010: B 42-42, J. A. Fernández, 1999: Fig. 9,14, D.M.Robinson, 1941,Pl. 115, 2222. Tarihi : M.S. 4.-5.yüzyıl.	
Kat. Nu. : 22 Kayıt Nu. : HMG 02-117 Adı : Sarkaç Ucu Ölçüleri : Uz. 5.8 cm., Gen. 3.6 cm., Kal. 0.1 cm. Bul. Y. / K. : A2 Plk. Moloz Yığını. Tanımı : Damlaya benzer bir forma sahiptir. Yuvarlak asma deliği bulunmaktadır. Gövde kısmında üst kısımda çift ay, onların altında ise dörtgen motif yer almaktadır. Parça kırık durumdadır. Analoji : - Tarihi : M.S.3.-4.yüzyıl. ?	

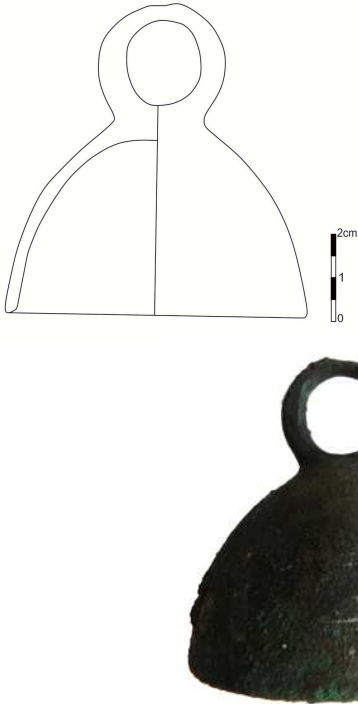
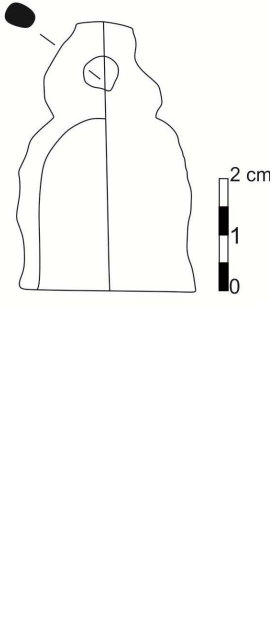
Kat. Nu. : 23 Kayıt Nu. : Tİ 08-17 Adı : Sarkaç Ucu Ölçüleri : Uz. 4.0 cm., Gen. 2.1 cm. Bul. Y./K. : H-6 Plk. 2007-4 mekanı kuzeydoğusu. Tanımı : Damlaya benzer bir forma sahiptir. Alt kısma doğru inceliyor uçta küçük bir damlacıkla sonlanmaktadır. Üst kısmında ise ince tel benzeri bronz bükülerek ucu kanca şekline getirilmiştir. Analoji : J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 50, 887. Tarihi : M.S .2.-4.yüzyıl. ?	
Kat. Nu. : 24 Kayıt Nu. : KD 98-163 Adı : Sarkaç Ucu Ölçüleri : Uz. 3.8 cm., Gen. 2.2 cm. Bul. Y./K. : Yüzey buluntusu. Tanımı : Damlaya benzer bir forma sahiptir. Alt kısma doğru inceliyor uçta küçük bir damlacıkla sonlanmaktadır. Gövde üzerinde üç adet daire şeklinde delik bulunmaktadır. Üst kısmında asma deliği yer almaktadır. Analoji : G.Stiebel, J.Magness, 2007: Pl. 30, 8. Tarihi : M.S.3.-4.yüzyıl. ?	

Kat. Nu. : 25 Kayıt Nu. : KD 02-65 Adı : Sarkaç Ucu Ölçüleri : Uz. 3.2 cm., Gen. 1.9 cm. Bul. Y. / K.: Yüzey buluntusu. Tanımı : Damlaya benzer bir forma sahiptir. Alt kısma doğru incelip uçta küçük bir damlacıkla sonlanmaktadır. Gövde üzerinde iki adet daire şeklinde delik onların alt kısmında da küçük bir delik daha bulunmaktadır. Üst kısmında asma deliği yer almaktadır. Analoji : M.Feugere, 2002: Fig. 8, Res. 10, Fig. 14, Res. 90. Tarihi : M.S.3.-4.yüzyıl. ?	
Kat. Nu. :26 Kayıt Nu. : KD 96-7 ya da 16-1 Adı : Sarkaç Ucu Ölçüleri : Uz. 2.2. cm., Kal.0.3 cm. Bul. Y. / K.: Yüzey buluntusu. Tanımı : Damlaya benzer bir forma sahiptir. Gövde kısmında konsantrik daireler bulunmaktadır. Bu dairelerin iç kısımlarında cam kalıntıları görülmektedir. Dıştaki dairede mavi, orta kısımda ise kırmızı renk cam görülmektedir. Üst kısmındaki asma deliğinin bir kısmı korunmuştur. Analoji : J.A.Fernández, 2007: Fig. 4, Res.3. Tarihi : M.S.3.-4.yüzyıl. ?	

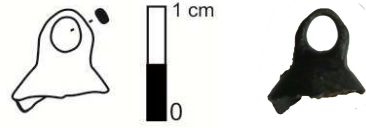
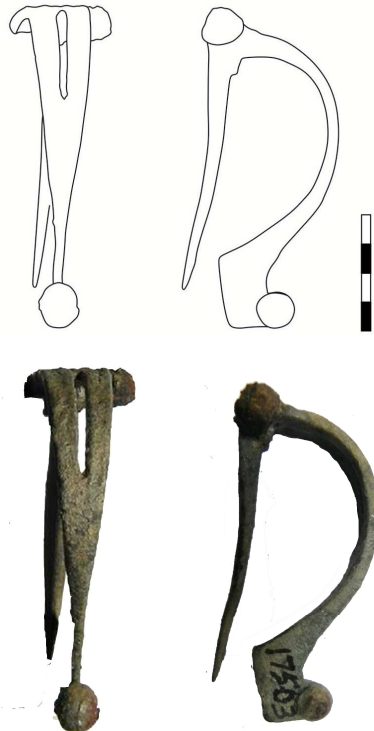
Kat. Nu. : 27 Kayıt Nu. : KD 02-22-3 Adı : Kuş Şeklinde/Kanatlı Sarkaç Ucu Ölçüleri : Çap. cm., Kal. cm. Bul. Y./K.: Yüzey buluntusu. Tanımı : Kalp formunda gövde yapısı bulunmaktadır. Alt kısımda damla benzeri çıkıntı yer almaktadır. Üzerinde kırık ve çatlamış bölümler bulunmaktadır. Analoji : J.A.Fernández, 2007: Fig. 2, Res. 7, 14, Fig. 4, Res. 2, 7-14, M.Feugere, 2002: Fig. 8, Res. 5, Fig. 22, Res. 215, I.R.Livaja, 2004: Tablo 69, nu. 507. Tarihi : M.S.3.-4.yüzyıl.	
Kat. Nu. : 28 Kayıt Nu. : AKR 04-51-1 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. 2.4 cm., Yük. 3.1 cm.Kal. 0.1 cm. Bul. Y./K.: Sondaj 5 – 140.86/139.86 m. Tanımı : Küresel formlu tintinnabulumun üst kısmında askı deliği yer alır. İki parça ortada birleştirilerek oluşturulmuştur. Alt yarısı orta kısımda bir çizgiyle ayrılıp çizginin iki ucu dairesel boşluklar bırakılmış. Alt kısımda kırık ve ezilmiş kısımlar mevcut. Analoji : M.Bolla, 1991, Tav. CLXXI, Res. 33. Tarihi : -	

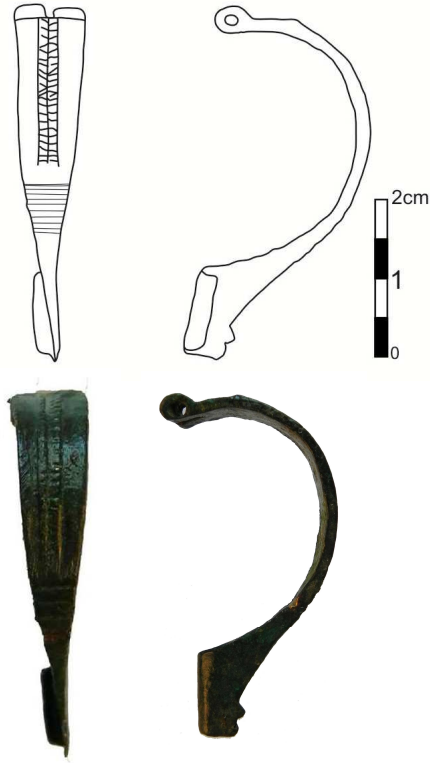
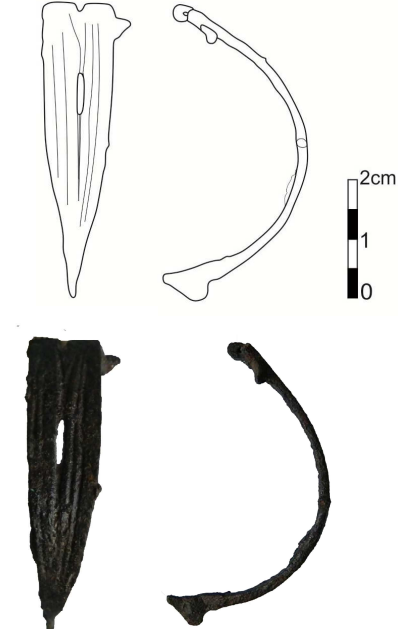
Kat. Nu. : 29 Kayıt Nu. : YE 08-199 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. 2.1 cm., Kal.0.1 cm. Bul. Y./K.: G-3 Plk. 2007-3 mekanı batısı, 2008-4 mekanı içi-58.28 m.. Tanımı :Küresel formlu tintinnabulum iki parçadır. Birleşme yerlerinden ayrılmış durumda. Üst yarısında askı deliği bulunur. Alt yarısının alt kısmında “#” şeklinde açık alan yer almakta. Analoji :- Tarihi : M.S.2.-4.yüzyıl. ?	
Kat. Nu. : 30 Kayıt Nu. : AKR 06-191-5 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. 2.6 cm., Kal.0.1 cm. Bul. Y./K.: G-3 Plk.– 140.51 m. Tanımı : Küresel formlu tintinnabulumun alt yarısıdır. Alt kısmı ortadan ayrılmış ve iki ucunda dairesel boşluklar bırakılmış. Analoji :- Tarihi :-	

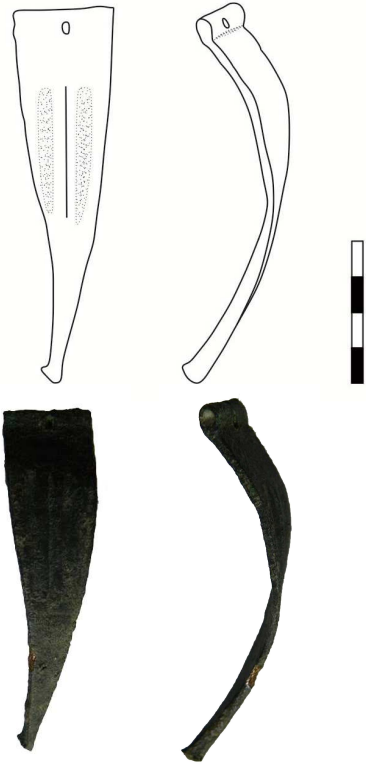
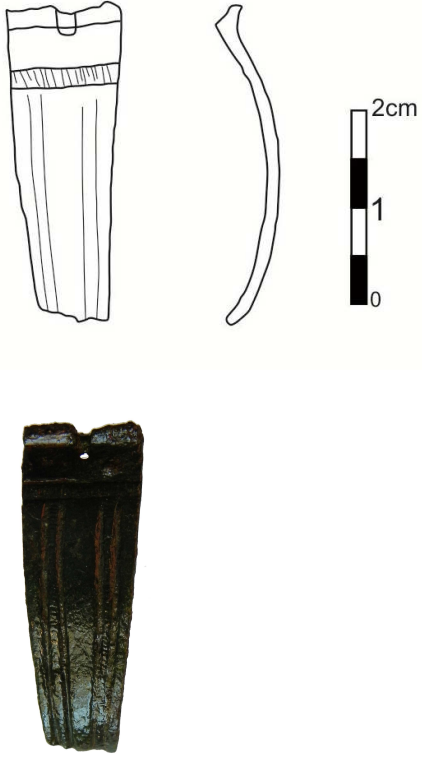
Kat. Nu. : 31 Kayıt Nu. : HY 09-86 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. 2.3 cm. Bul. Y. / K. : M-17 Plk. – 44.20/41.54 m. Tanımı : Yarım daire formundaki tintinnabulum ezilmiş durumdadır. Üst kısımda asmak için kullanılmış ince telin bükülerek oluşturulduğu asma deliği bulunur. Zil dili asma deliğine tutturulmuştur. Analoji : - Tarihi : M.S.3.-4.yüzyıl. ?	
Kat. Nu. : 32 Kayıt Nu. : AKR 06-62-1 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. 2.7 cm. Bul. Y. / K. : I-7, H-7 Plk. 2006-2 mekanının batısı – 140.22/139.60 m. Tanımı : Konik gövdeli tintinnabulumun üst kısmı kırık durumda. Analoji : - Tarihi : -	

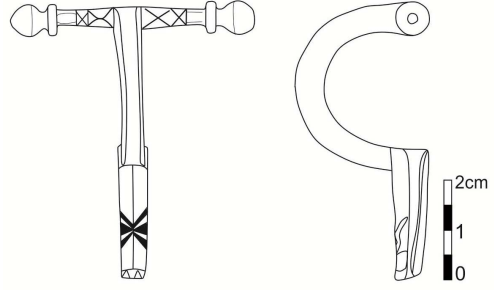
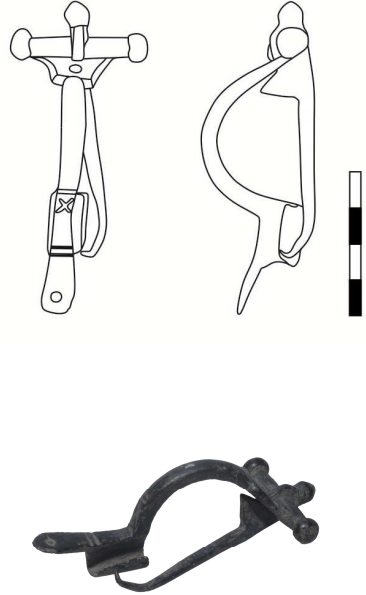
Kat. Nu. : 33 Kayıt Nu. : HY 10-40 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. cm., Kal. cm. Bul. Y./K. : Palaestra Hamam önu giriş güneyi, K-17 plk.– 43.79 m. Tanımı : Konik gövdeli tintinnabulum. Üst kısımda daire şeklinde asma deliği bulunmaktadır. Kırık bölümleri mevcut. Analoji : - Tarihi : M.S. 3.-4.yüzyıl.	
Kat. Nu. : 34 Kayıt Nu. : HY 10-134 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. 3.1 cm., Uz. 4.7 cm. Bul. Y./K. : Palaestra Hamam güneyi, I-17 plk.– 43.75 m. Tanımı : Uzun gövdeli tintinnabulumda yoğun korozyon mevcut. Üst kısımda asma deliği bulunmaktadır. Asma deliği ve gövde kısmında kırıklar yer almaktadır. Analoji : - Tarihi : M.S. 2.-4.yüzyıl.	

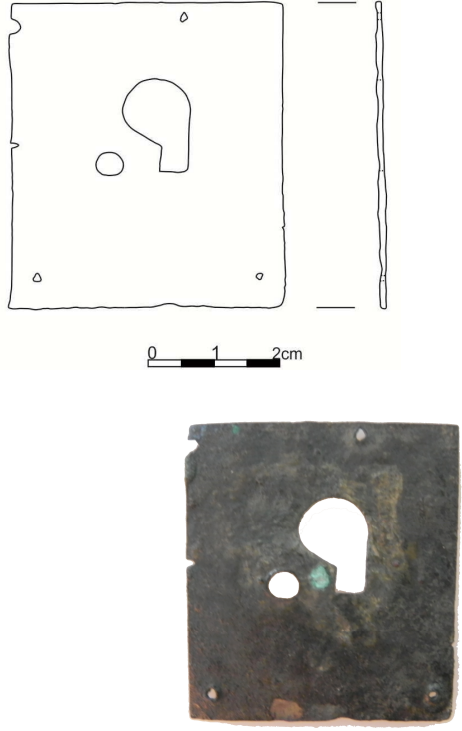
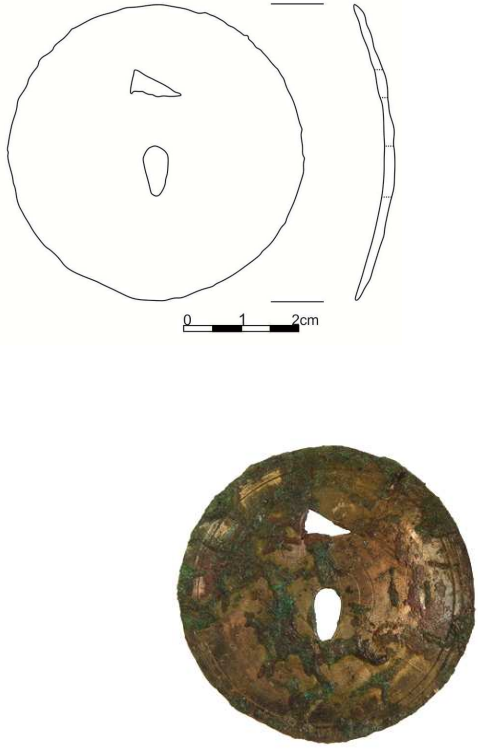
Kat. Nu. : 35 Kayıt Nu. : HY 05-98-1 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. 3.3 cm., Uz. 4.2 cm. Bul. Y./K. : 3. Teras H-20, F-20'nin kuzey yarısı.- 46.68-46.49 m. Tanımı : Konik gövdeli tintinnabulum. Üst kısımda asma deliği bulunur. Gövde kısmında kırıklar mevcut. Analoji : J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 8, Res. 93. , D.V.Zhuravlev, 2003: Fig. 11, Res. 106. Tarihi : M.S. 3.-4.yüzyıl.	
Kat. Nu. : 36 Kayıt Nu. : KD 02-59 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Çap. 1.4 cm., Yük. 1.6 cm., Kal.0.1 cm. Bul. Y. / K. : Yüzey buluntusu. Tanımı : Konik gövdeli tintinnabulum. Üst kısmında asma deliği bulunmakta. Gövde üzerinde birbirine paralel çizgiler bulunur. Analoji : D.M.Robinson, 1941: Pl. CLXVII, nu. 2612, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 8, Res. 100, G.Simpson, 2000: Pl. 27, nu. 23. Tarihi : M.S. 3.-4.yüzyıl.	

Kat. Nu. :37 Kayıt Nu. : AKR 00-26-2 Adı : Tintinnabulum Ölçüleri : Uz. 1.8 cm., Gen. 1.5 cm. Bul. Y./ K.: AKR 00-Sond 3 – 2.00/3.03 m. Tanımı : Konik gövdeli tintinnabulumun üst kısmı mevcuttur. Asma deliği bulunur. Analoji :- Tarihi :-	
Kat. Nu. :38 Kayıt Nu. : Tİ 95-153 Adı : Fibula Ölçüleri : Uz.6.1 cm., Gen. 1.9 cm., Bul. Y./ K.: -2 B Plk., Parados Çalışması - 18.96 m. Tanımı : Yüksek yay sırt kısmı boyunca uzanmaktadır. Yay profil topuz ucla sonlanmaktadır. İğne kısmı mevcuttur. Analoji : G.R.Davidson,1952: Pl. 113, Res. 2166, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 43, Res. 681. Tarihi : M.S. 1.-2. yüzyıl.	

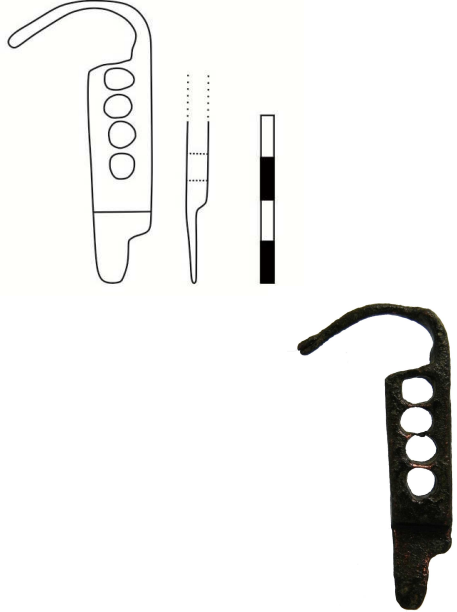
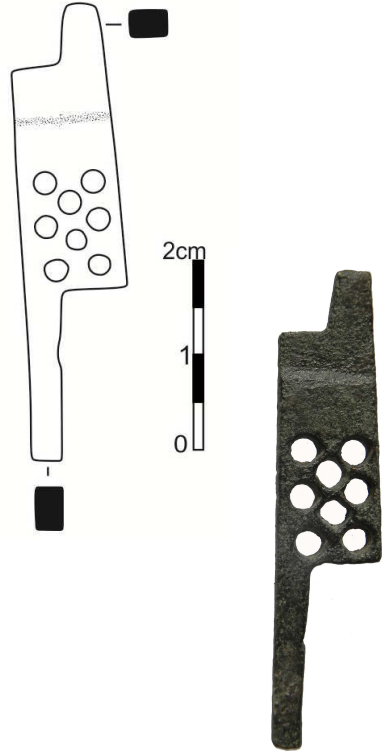
Kat. Nu. :39 Kayıt Nu. : ADA 5 03-96 Adı : Fibula Ölçüleri : Uz. 4.5 cm., Gen. 0.9 cm. Bul. Y. / K.: M-10 Plk. – 74.11/73.69 m. Tanımı : Yüksek yay sırt kısmı boyunca uzanmaktadır. Üzerinde uç kısmına doğru birbirine paralel çizgiler ve sırt boyunca çift sıra küçük kare benzeri bezemeler yer almaktadır. İğne kısmı noksandır. Analoji : T.G.Frisch, N.P Toll,1949: Pl. X, Res. 6-16, S. Raux- 2008: Res. 285, Ü.Serdaroğlu, R.Stupperich, 1996: Abb. 6, Res. 57-58, G.R. Davidson, 1952: Pl. 113, Res. 2167. Tarihi : M.S. 1. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 40 Kayıt Nu. : YE 08-182-2 Adı : Fibula Ölçüleri : Uz. 4.9 cm., Gen. 1.5 cm. Bul. Y. / K.: J-3, K-3 Plk. – 57.98/56.95 m. Tanımı : Yüksek yay sırt kısmı boyunca uzanmaktadır. Yay boyunca uzanan çizgiler bulunmaktadır. İğne kısmı noksandır. Analoji : J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 43, Res. 682, D.F.Mackreth, 2011: Res. 6725, 14004. Tarihi : M.S. 1-2. yüzyıl.	

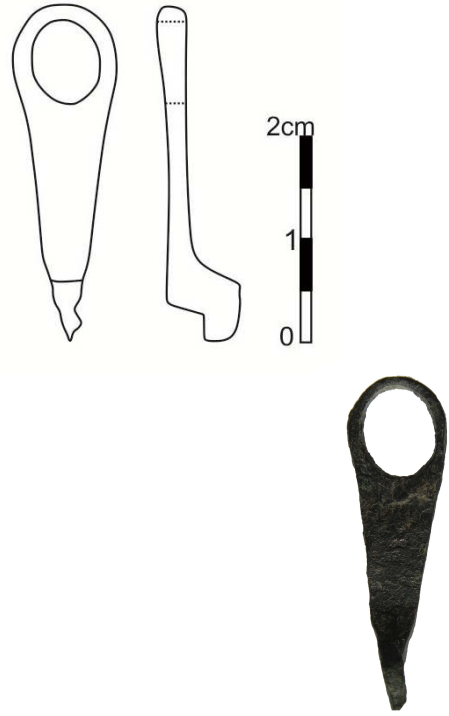
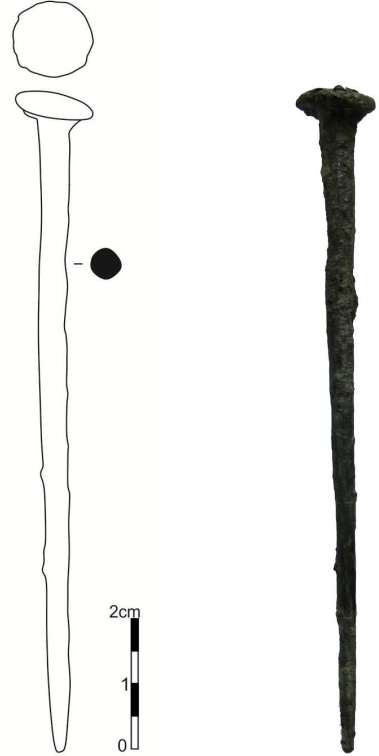
Kat. Nu. : 41 Kayıt Nu. : YE 09-24-3 Adı : Fibula Ölçüleri : Uz. 5.2 cm., Gen. 1.9 cm. Bul. Y. / K. : G-7 Plk. – 61.41/60.61 m. Tanımı : Yay kısmı boyunca uzanan çizgiler bulunmaktadır. İğne kısmı noksanıdır. Analoji : J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 43, Res. 682, D.F. Mackreth, 2011: Res. 6725, 14004, , Ü.Serdaroğlu, R.Stupperich, 1996: Abb. 6, Res. 57-58. Tarihi : M.S. 1-2. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 42 Kayıt Nu. : KD 1991-3 Adı : Fibula Ölçüleri : Uz. 3.2 cm., Kal. 0.1 cm. Bul. Y. / K. : Yüzey buluntusu. Tanımı : Yayın uç kısmı kırıktır. Üzerinde birbirine paralel çizgiler yer almaktadır. İğne kısmı noksanıdır. Analoji : J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 43, Res. 682, D.F.Mackreth, 2011: Res. 6725, 14004, , Ü.Serdaroğlu, R.Stupperich, 1996: Abb. 6, Res. 57-58. Tarihi : M.S. 1-2. Yüzyıl.	

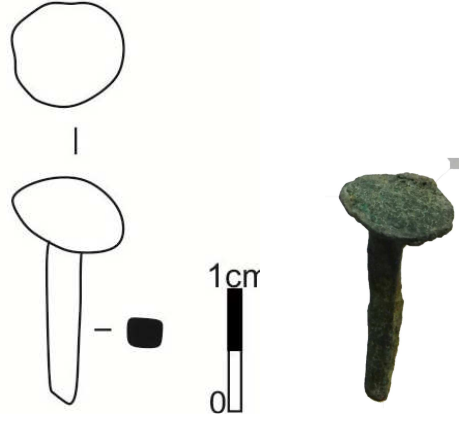
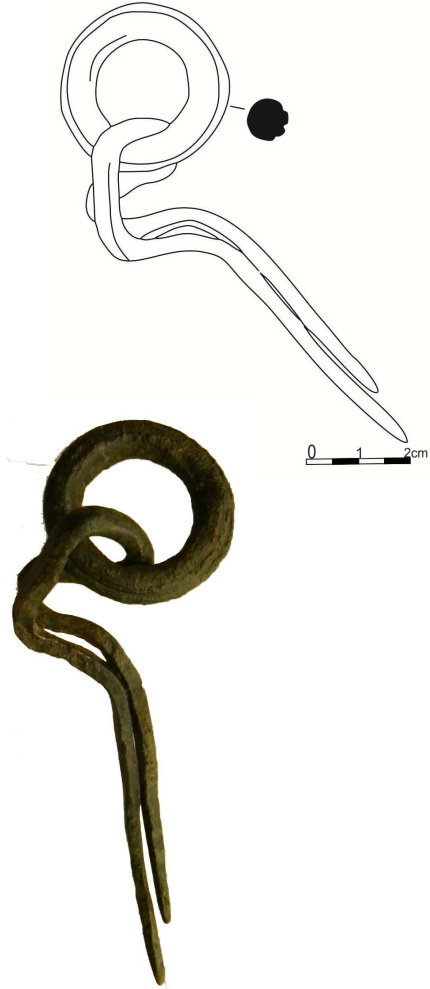
Kat. Nu. : 43 Kayıt Nu. : HY 09-50 Adı : Fibula Ölçüleri : Uz.5.8 cm., Gen.4.3 cm. Bul. Y. / K. : N-14 Plk., 41.40 m. Tanımı : Üst kısmı “T” şeklinde uzanmaktadır ve her kanadın uçlarında topuzlar yer almaktadır. Kanatların üzerinde çapraz bezemeler bulunmaktadır. Yayın uç kısmında da bezeme bulunur. İğne kısmı noksandır. Analoji : J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 43, Res. 682, , Ü.Serdaroğlu, R.Stupperich, 1996: Abb. 6, Res. 57-58, F. Bulgan, M. Feugere, 2007: Fig. 6, nu. 7, D.F. Mackreth, 2011: Res. 6725, 14004. Tarihi : M.S. 4. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 44 Kayıt Nu. : HY 09-139 Adı : Fibula Ölçüleri : Uz.4.0cm., Gen. cm.1.9. Bul. Y. / K. : N-18Plk., 42.41 m. Tanımı : Üst kısmı “T” şeklinde uzanmaktadır ve kanadın uçlarında topuzlar yer almaktadır. Ayrıca kanadın orta kısmında da bir topuz bulunmaktadır. Yayın uç kısmında kazıma bezeme yer almaktadır. İğne kısmı mevcuttur. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 113, Res. 2171, D.F. Mackreth, 2011: Res.10339. Tarihi : M.S. 4. yüzyıl.	

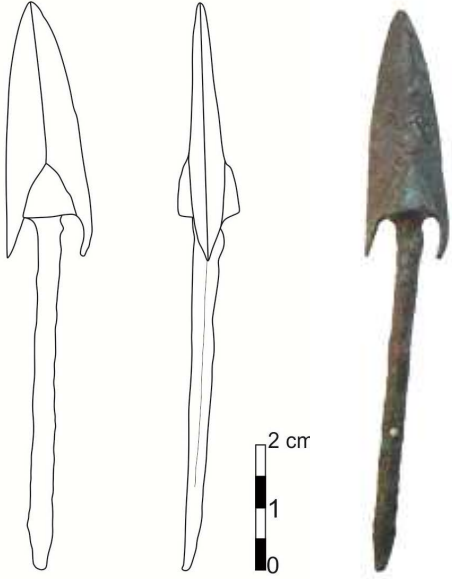
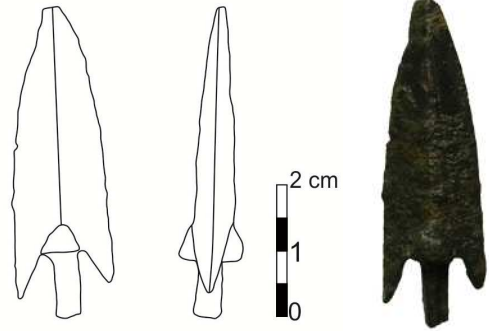
Kat. Nu. : 45 Kayıt Nu. : AKR 95-60 Adı : Kilit Aynası Ölçüleri : Uz. 4.3 cm., Gen. 4.6 cm., Kal. 0.1 cm. Bul. Y. / K. : D-3 Plk. 95-F doğusu, 95-G güneyi ve doğusu – 0.75/1.04 m. Tanımı : Dörtgen kilit aynası. Orta kısmında “L” formu anahtar deliği bulunmakta. Üzerindeki üç adet çivi deliği belirgindir. Analoji : B.S.A.Oransay, 2006: J4. J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 43, Res. 384. Tarihi : M.S .4.-5. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 46 Kayıt Nu. : AKR 97-54 Adı : Kilit Aynası Ölçüleri : Uz. 5.1.cm., Kal. 0.1cm. Bul. Y. / K. : G-4 Plk. – 0.79 m. Tanımı : Yuvarlak kilit aynası. Orta kısmında anahtar deliği yer almaktadır. Gövdesinde kabaca üçgen şekilli küçük bir bölüm noksanıdır. Analoji : B.S.A.Oransay, 2006: A 37-38, İ.K.Raubitschek, 1998: Pl. 74, Res. 480, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 43, Res. 385. Tarihi : M.S.4.-5. yüzyıl.	

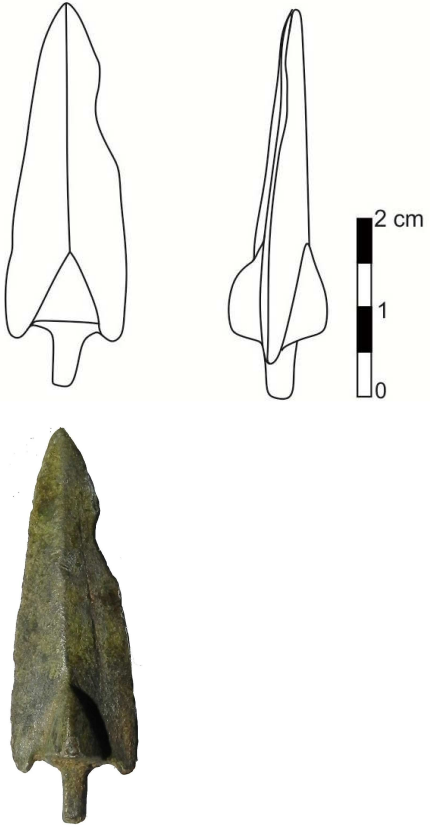
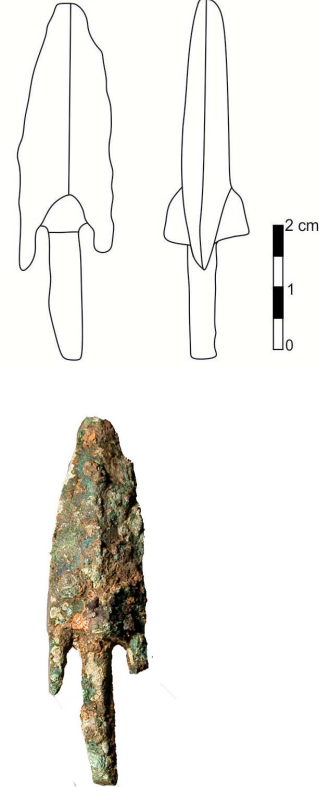
Kat. Nu. :47 Kayıt Nu. : AKR 04-25 Adı : Kilit Köprüsü Ölçüleri : Uz. 4.5 cm., Kal. 0.4 cm. Bul. Y. / K.: Sondaj 3 – 139.12/138.88 . Tanımı :Kare kesitli bronz şerit bükülerek oluşturulmuştur.üst kısımda bir daire oluşturularak alta doğru iki şeritler birleştirilmiştir. Analoji : W. Gaitzsch, 2005: Taf. 38, Ö1-Ö2, A.G.Poulter, 2007: Fig. 14, 2.160-1.164., Tarihi : M.S .4.-5. yüzyıl.	
Kat. Nu. :48 Kayıt Nu. : SD 08-08 Adı : Kilit Köprüsü Ölçüleri : Uz. 4.4 cm., Gen. 1.0 cm. Bul. Y. / K.: Stoanın batısı, su deposunun güneyi, Sondaj 1 – 106.83/104.25 m. Tanımı : Kalıp. Bir ucu geniş, diğer ucu dar enli plaka. Arka kısımda zincir bağlamak için dikdörtgen delik bulunur. Analoji : F. Şahin, 2010: İ6-İ8., B.S.A. Oransay, 2006: K8- 12. Tarihi : M.S .4.-5. yüzyıl.	

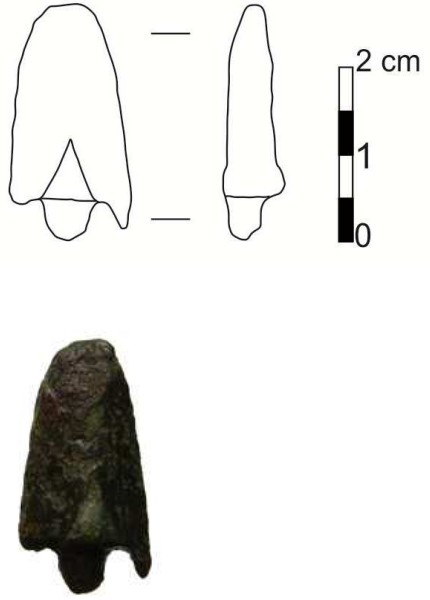
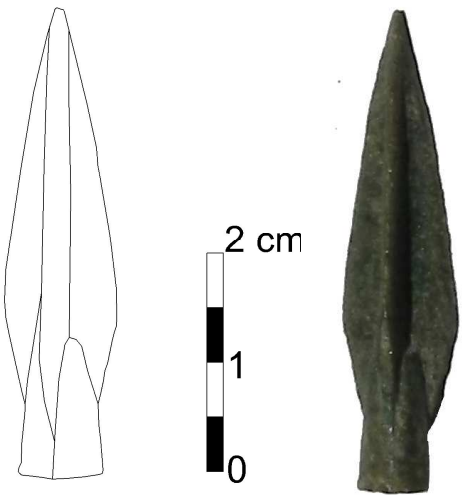
Kat. Nu. :49 Kayıt Nu. : Tİ 95-110 Adı : Kilit Dili Ölçüleri : Uz. 3.4 cm., Gen. 1.2 cm. Bul. Y. / K.: -2G ve 2F Plk. -13.60/-14.86 m. Tanımı :Anahtarın giriş bölümleri dairesel dört küçük delikten oluşur. Üst kısımdaki uzantı parçası eğilmiştir. Analoji :F.Şahin, 2010: İ9-10. Tarihi : M.S .3.-4. yüzyıl.	
Kat. Nu. :50 Kayıt Nu. : YE 08-197 Adı : Kilit Dili Ölçüleri : Uz. 4.1 cm., Gen.1.0 cm. Bul. Y. / K. : G-3 Plk. 2007-3 mekanı batısı – 60.67/58.90 . Tanımı :Anahtarın giriş bölümleri dairesel sekiz küçük delikten oluşur. Üst ve alt kısımlarında uzantıları bulunur. Analoji :G.R.Davidson, 1952: Pl. 71, Res. 1003, E.G.Sharp, 2011: Fig. 62. Tarihi : M.S .3.-4. yüzyıl.	

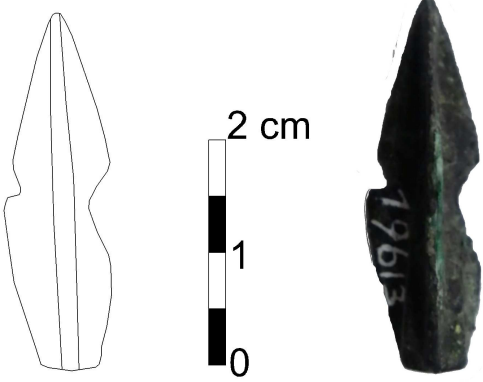
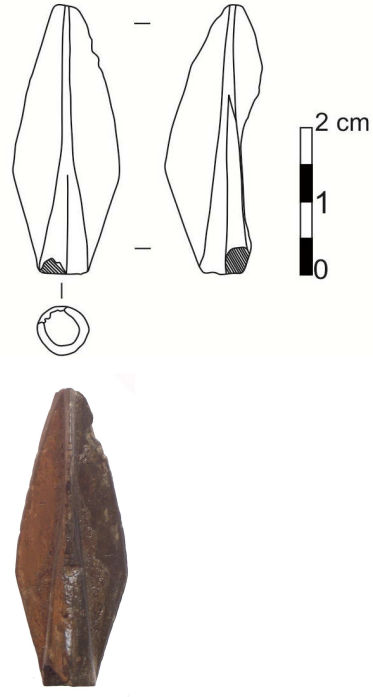
Kat. Nu. : 51 Kayıt Nu. : YE 08-167 Adı : Anahtar Ölçüleri : Uz. 3.2 cm., Gen. 1.0 cm. Bul. Y./K.: 2005-2 Mekanı içi, J-3/K-4 Plk. – 58.07/57.55 . Tanımı : Küçük anahtarın üst kısmında yuvarlak asma deliği bulunur. Alt kısım kırıktır. Analoji : W.Gaitsch, 2005: Taf. 43, Çiz. 516, G.R.Davidson, 1952: Pl. 70, Res. 969. Tarihi : M.S .1.-2. yüzyıl.	
Kat. Nu. :52 Kayıt Nu. : YE 09-24-1 Adı : Çivi Ölçüleri : Uz. 10.0 cm., Kal. 0.4 cm. Bul. Y./K.: G-7 Plk. (yoğun yangın katmanı) – 61.41/60.61 m. Tanımı : Yuvarlak başlı, dairesel kesitli uzun çivi. Analoji : G.Simpson, 2000: Pl. 43, 6a/3, İ.Raubitschek İ. K. 1998: Pl. 78, 507. Tarihi : M.S .4.-5. yüzyıl.	

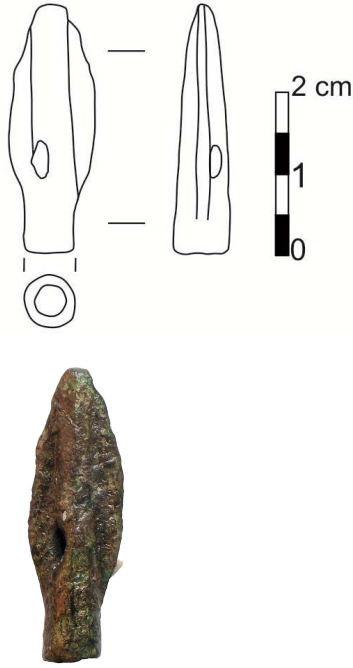
Kat. Nu. : 53 Kayıt Nu. : YE 09-98-3 Adı : Çivi Ölçüleri : Uz. 1.8 cm., Kal. 0.2 cm. Bul. Y. / K. : G-3 Plk.– 58.08/57.70 m. Tanımı : Yuvarlak başlı, kare kesitli küçük çivi. Analoji : G.R. Davidson, 1952: Pl. 71, nu. 1032. Tarihi : M.S .4.-5. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 54 Kayıt Nu. : AT 03-34 Adı : Saplama Pimi Ölçüleri : Çap. 3.2 cm., Kal. 0.7 cm. Bul. Y. / K. : AT 05-2003, A-12Plk. – 0.24 m. Tanımı : İki parçadan oluşur. Bir halka ve kare kesitli çubuk. Kare kesitli çubuk bükülerek halkanın içinden geçirilmiştir. Analoji : B.S.A.Oransay, 2006: I57. Tarihi : M.S .4.-5. yüzyıl.	

Kat. Nu. : 55 Kayıt Nu. : AKR 98-15 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz. 9.0 cm., Gen.0.9 cm., Kal. 0.4 cm. Bul. Y./K.: G-3 Plk. 98-A duvarı kuzey kenarı – 1.20 m. Tanımı : Döküm. Üçgen kesirli. Yanlara doğru kanatlar ile gelişmekte. Uzun saplaması bulunmakta. Analoji : G. R. Davidson, 1952: Pl. 91, Res. 1512-1514, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 4, Res. 47, B.S.A.Oransay, 2006: D21-23, F.Şahin, 2010: D3. Tarihi : M.Ö. 1. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 56 Kayıt Nu. : AKR 97-275 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz. 4.7 cm., Gen.1.4 cm., Kal. 0.3 cm. Bul. Y./K.: E-3 Plk. 2. Dörtlük A-4 alanı 1. seviye – 0.11/1.12 m. Tanımı : Döküm. Üçgen kesirli. Yanlara doğru kanatlar ile gelişmekte. Saplaması bulunmakta. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 91, Res. 1512-1514, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 4, Res. 47, B.S.A.Oransay, 2006: D21-23, F.Şahin, 2010: D3. Tarihi : M.Ö. 1. yüzyıl.	

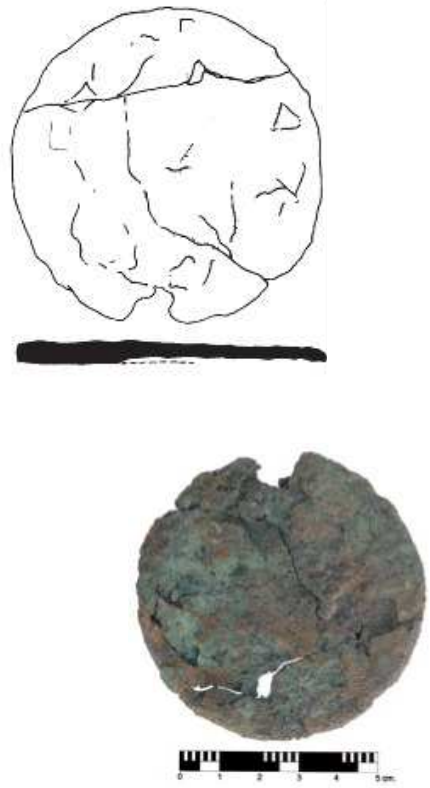
Kat. Nu. : 57 Kayıt Nu. : KD 99-163 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz. 4.1 cm., Gen. 1.2 cm. Bul. Y. / K. : Yüzey Tanımı : Döküm. Üçgen kesirli. Yanlara doğru kanatlar ile gelişmekte. Saplama bulunmakta. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 91, Res. 1514, Tarihi : M.Ö. 1. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 58 Kayıt Nu. : AKR 04-121 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz.6.1 cm., Gen. 1.8 cm. Bul. Y. / K.: 2004-5 Mekanı, 139.90 m. Tanımı : Döküm. Üçgen kesirli. Yanlara doğru kanatlar ile gelişmekte. Saplama bulunmakta. Analoji : G.R Davidson, 1952: Pl. 91, Res. 1512-1514, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 4, Res. 47, B.S.A.Oransay, 2006: D21-23, F.Şahin, 2010: D3. Tarihi : M.Ö. 1. yüzyıl.	

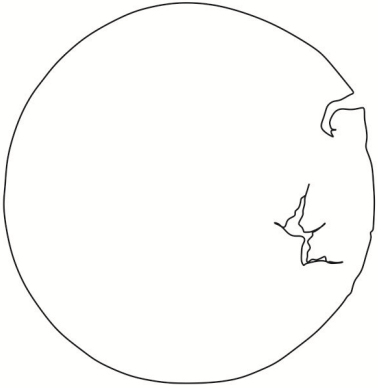
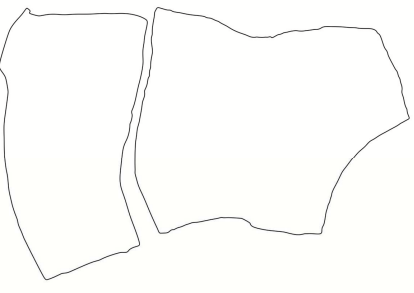
Kat. Nu. : 59 Kayıt Nu. : KD 02-62 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz. 2.7 cm., Gen. 1.4 cm. Bul. Y./ K.: Yüzey buluntusu. Tanımı : Üçgen kesiti aşınmıştır. Saplama kısmının küçük bir kısmı mevcuttur. Analoji : - Tarihi : M.Ö. 1. yüzyıl.	 The image shows a line drawing of a triangular arrowhead with a small notch at the base. To the right of the drawing is a vertical scale bar marked 0, 1, and 2 cm. Below the line drawing is a photograph of the actual artifact, which is a dark, triangular stone arrowhead with a small notch at the base.
Kat. Nu. : 60 Kayıt Nu. : KD 97-105 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz.. cm., Gen. cm., Kal. cm. Bul. Y./ K.: Yüzey buluntusu. Tanımı : Üç dilimli ok ucu. Yuvarlak soket kısmı bulunmakta. Analoji :D.M., Robinson, 1941: Pl. CXXVI, nu. 2027-2047, Pl. CXXV, nu. 2073-2080, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 3, Res. 41. Tarihi : M.Ö. 6-4. yüzyıl.?	 The image shows a line drawing of a three-bladed arrowhead. To the right of the drawing is a vertical scale bar marked 0, 1, and 2 cm. Below the line drawing is a photograph of the actual artifact, which is a dark, three-bladed stone arrowhead.

Kat. Nu. : 61 Kayıt Nu. : KD 97-12 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz.3.6 cm., Gen. 1.3 cm. Bul. Y. / K. : Yüzey buluntusu. Tanımı : Üç dilimli ok ucu. Yuvarlak soket kısmı bulunmakta. Kırıklar mevcut. Analoji :D.M., Robinson, 1941: Pl. CXXVI, nu. 2027-2047, Pl. CXXV, nu. 2073-2080, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 3, Res. 41. Tarihi : M.Ö. 6-4. yüzyıl.?	
Kat. Nu. : 62 Kayıt Nu. : KD 26.08.1995-1 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz. 3.7 cm., Gen.1.4 cm. Bul. Y. / K. : Yüzey buluntusu. Tanımı : Üç dilimli ok ucu. Yuvarlak soket kısmı bulunmakta. Dilimlerinden biri büyük oranda kırık. Analoji : D.M., Robinson, 1941: Pl. CXXVI, nu. 2027-2047, Pl. CXXV, nu. 2073-2080, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 3, Res. 41. Tarihi : M.Ö. 6-4. yüzyıl.?	

Kat. Nu. : 63 Kayıt Nu. : KD 95-58 Adı : Ok Ucu Ölçüleri : Uz. 3.0 cm., Gen. 1.0 cm. Bul. Y. / K.: Yüzey buluntusu. Tanımı : Soksetli ok ucu. Sokset kısmına yakın, yuvanın kenarında küçük delik bulunmur. Analoji :D.M., Robinson, 1941: Pl. CXXVII, nu. 2071, J.C.Waldbaum, 1983: Pl. 3, Res. 26-34. Tarihi : M.Ö. 6-5. yüzyıl.?	
Kat. Nu. : 64 Kayıt Nu. : HY 10-31 Adı : Ayna Ölçüleri : Uz. cm., Gen. cm., Kal. cm. Bul. Y. / K.: Palaestra HY Hamam Önü Güneyi, K-17 Plk. 43.50/45.55 m. Tanımı : Yuvarlak formulu kabartmalı ayna. Şaha kalkmış at ve onun arkasında erkek figürü tasvir edilmiştir Erkek figürünün sağ elinde bir kargı? vardır.Dairesel kabartma alanında atın başı ve ön ayakları noksandır.iç kısım harç ile doldurulmuştur. Analoji :- Tarihi : M.S.1.-2. Yüzyıl.	

Kat. Nu. : 65 Kayıt Nu. : YE 09-71-1 Adı : Ayna Ölçüleri : Çap 6.0 cm., Kal. 0.3 cm. Bul. Y. / K. : I-9 Plk. 2009 Mezar 1– 56.84 m. Tanımı : Yuvarlak formlu ayna. Üzerinde kırıklar bulunmakta. Analoji : G.R. Davidson, 1952: Pl. 85, Res. 1396, J.C.Waldbaum, 1983: Pl.42, nu. 649,653, M.J.Chavane, 1990: Lev. V, Res. 85-87, Prohaszka, M., 1995: Pl. 1. M1-M7, S6-S7, C.İçten, A.Evren, 1998: res. 4a., A. Pasinli vd., 1995: Res.8, R.Körpe, 1998: Res. 17, B. Gürler, 2001, nu.58, Tarihi : Kontekste göre M.Ö. 150 öncesi.	
Kat. Nu. : 66 Kayıt Nu. : YE 09-72 Adı : Ayna Ölçüleri : Çap. 4.0 cm., Kal. 0.3 cm. Bul. Y. / K. : I-9 Plk. 2009 Mezar 1– 56.84 m. Tanımı : Yuvarlak formlu ayna. Üzerinde kırıklar bulunmakta. Analoji : M. J. Chavane, 1990: Lev. V, Res. 85-87, Prohaszka, M., 1995: Pl. 1. M1-M7, S6-S7, C.İçten, C.İçten, A.Evren, 1998: res. 4a., A. Pasinli vd., 1995: Res.8, R.Körpe, 1998: Res. 17, G.R. Davidson, 1952: Pl. 85, Res. 1396, B. Gürler, 2001: nu.58, J.C.Waldbaum, 1983: Pl.42, nu. 649,653. Tarihi : Kontekste göre M.Ö. 150 öncesi.	

Kat. Nu. : 67 Kayıt Nu. : YE 09-78 Adı : Ayna. Ölçüleri : Uz.6.8 cm., Kal.0.3 cm. Bul. Y./K. : I-9 Plk. 2009 Mezar 1–56.84 m. Tanımı : Yuvarlak formlu ayna. Üzerinde kırıklar bulunmakta. Analoji : M. J. Chavane, 1990: Lev. V, Res. 85-87, Prohaszka, M., 1995: Pl. 1. M1-M7, S6-S7, C.İçten, A.Evren., 1998: res. 4a., A. Pasinli vd., 1995: Res.8, R.Körpe, 1998: Res. 17. G.R. Davidson, 1952: Pl. 85, Res. 1396, B. Gürler, 2001: nu.58., J.C.Waldbaum, 1983: Pl.42, nu. 649,653. Tarihi : Kontekste göre M.Ö. 150 öncesi.	 The top image is a line drawing of a round mirror with several cracks. The bottom image is a photograph of the same mirror, showing its dark, corroded surface and a scale bar below it.
Kat. Nu. : 68 Kayıt Nu. : YE 09-77 Adı : Ayna Ölçüleri : Uz.12.1cm., Gen. 9.1 cm., Kal. 1.1cm. Bul. Y./K. : I-9 Plk. 2009 Mezar 1–56.84 m. Tanımı : Dikdörtgen formlu ayna. Üzerinde küçük kırıklar bulunur. Analoji : M. Treister, 1988: Fig. 2, Nu. 1-3. Tarihi : Kontekste göre M.Ö. 150 öncesi.	 The top image is a line drawing of a rectangular mirror with several cracks. The bottom image is a photograph of the same mirror, showing its dark, corroded surface and a scale bar below it.

Kat. Nu. : 69 Kayıt Nu. : AKR 94-70 Adı : Ayna Ölçüleri : Uz.. cm., Gen. cm., Kal. cm. Bul. Y. / K. : 2 Nolu Plk. 0.74/1.38 m. Tanımı : Yuvarlak formlu ayna. Üzerinde kırıklar bulunmakta. Analoji : M. J. Chavane, 1990: Lev. V, Res. 85-87, Prohaszka, M., 1995: Pl. 1. M1-M7, S6-S7, C.İçten, A.Evren,, 1998: res. 4a., A. Pasinli vd., 1995: Res.8, R.Körpe, 1998: Res. 17. G.R. Davidson, 1952: Pl. 85, Res. 1396, B. Gürler, 2001, nu.58. J.C.Waldbaum, 1983: Pl.42, nu. 649,653. Tarihi : M.S. 1.-3. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 70 Kayıt Nu. : AKR 04-71 Adı : Ayna Ölçüleri : Uz.. cm., Gen. cm., Kal. cm. Bul.Y./K.:2004-1 Mekanı, 140.99/140.54 m. Tanımı : Yuvarlak formlu ayna iki parça halinde kırıktır. Analoji : - Tarihi : -	

Kat. Nu. : 71

Kayıt Nu. : HY 09-74

Adı : İğne

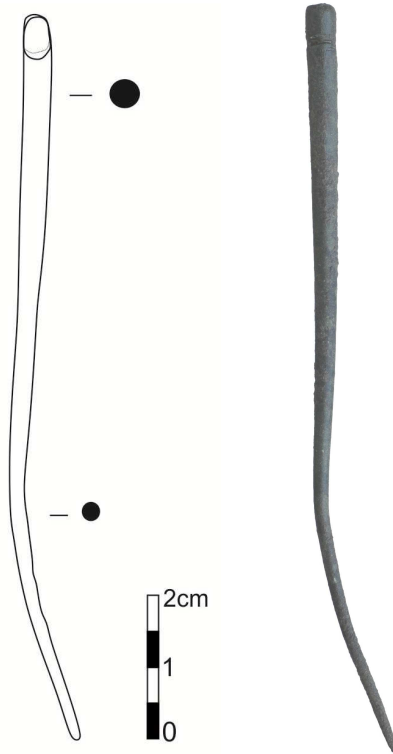
Ölçüleri : Uz.. cm., Gen. cm., Kal. cm.

Bul. Y. / K.: M-20 Plk. 42.31 m.

Tanımı : Uzun ince formlu iğne. Dövdesi alt ucuna doğru incelmektedir. İğnenin delik kısmı kırık.

Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 78, nu. 1241-1244, I.K. Raubitschek, 1998: Pl. 65, nu. 419.

Tarihi : M.S. 3. -4. Yüzyıl.

Kat. Nu. : 72

Kayıt Nu. : KD 1991-6

Adı : İğne

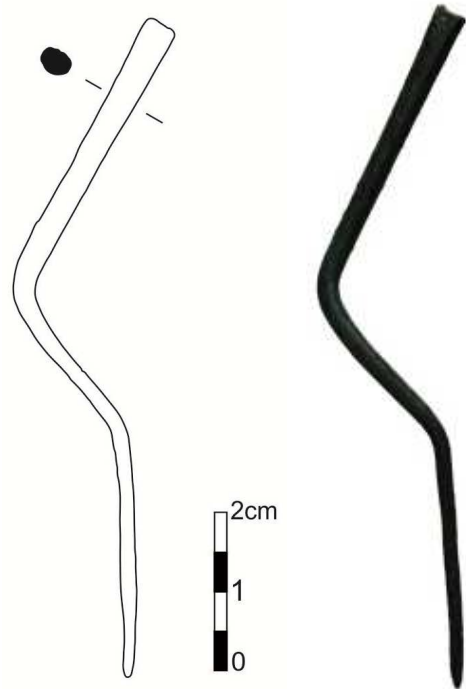
Ölçüleri : Uz. 8.3 cm., Kal. 0.3 cm.

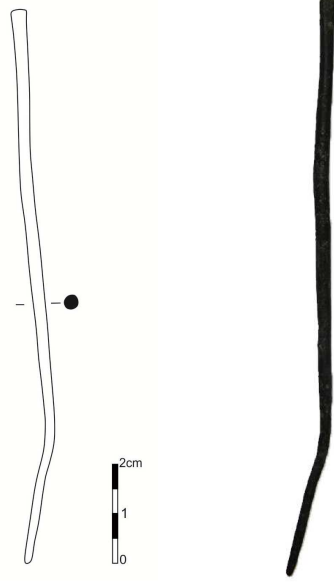
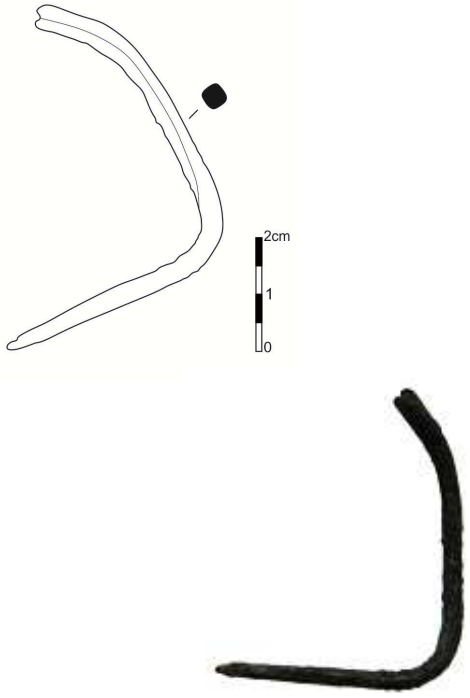
Bul. Y. / K.: Yüzey buluntusu.

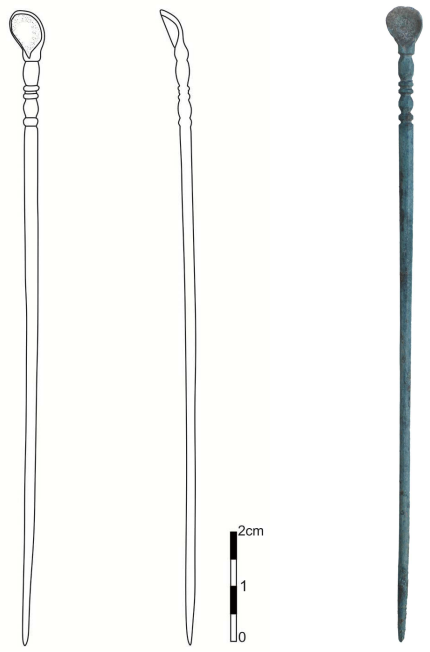
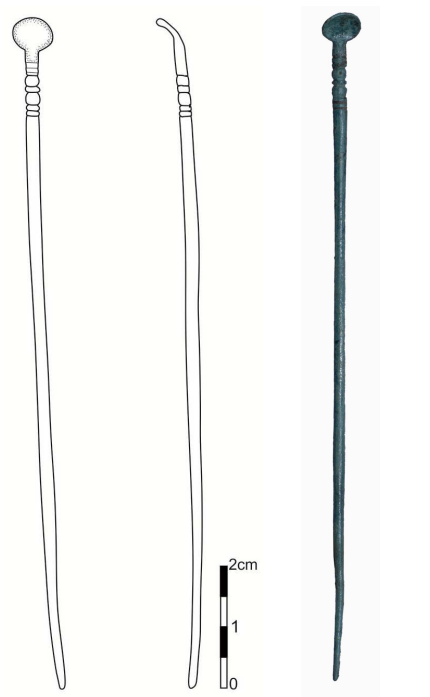
Tanımı : Uzun ince formlu iğne. Dövdesi alt ucuna doğru incelmektedir. İğnenin delik kısmı kırık.

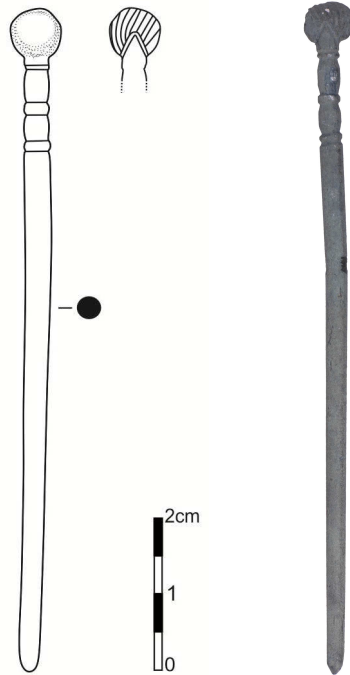
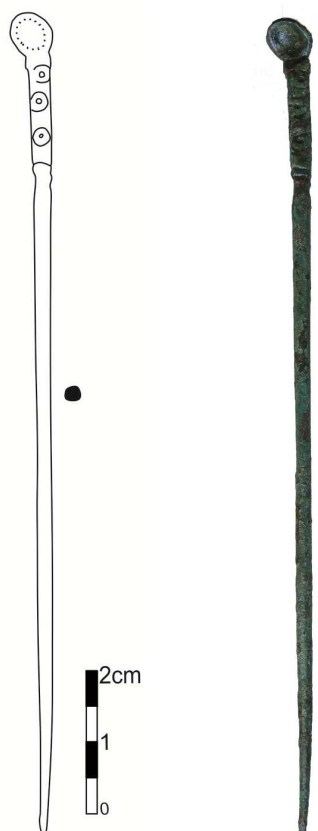
Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 78, nu. 1241-1244, , I.K. Raubitschek, 1998: Pl. 65, nu. 419.

Tarihi : M.S. 3. -4. Yüzyıl.

Kat. Nu. : 73 Kayıt Nu. : Tİ 08-20 Adı : İğne Ölçüleri : Uz.11.1 cm., Kal.0.3 cm. Bul. Y./K. : H-6 plk. 2007-4 mekanının kuzey doğusu – 59.65-59.06 m. Tanımı : Uzun ince formlu iğne. Gövdesi alt ucuna doğru incelmektedir. İğne kısmı kırık. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 78, nu. 1241-1244, , I.K. Raubitschek, 1998: Pl. 65, nu. 419. Tarihi : M.S. 3. -4. Yüzyıl.	
Kat. Nu. : 74 Kayıt Nu. : Tİ 96-210-2 Adı : İğne Ölçüleri : Yük. 6.0 cm., Kal. 0.4 cm. Bul. Y./K. : -3A Plk. Tanımı : İğne kare kesitlidir. Gövdesi yamuk. İğne kısmı kırık. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 78, nu. 1243. Tarihi : M.S. 3. -4. Yüzyıl.	

Kat. Nu. : 75 Kayıt Nu. : MYT 09-05 Adı : Kaşık Uçlu Sonda Ölçüleri : Uz.12.1 cm., Kal. 0.3 cm. Bul. Y. / K. : Sondaj 1, Künk Yanı. Tanımı : Uzun kaşık sapa açılıdır. Kaşığın arkası midye kabuğu görünümü veren çizgilerle bezelidir. Bel kısmında küçük boncuklar bulunur. Sap uca doğru incelmektedir. Analoji : D.Baykan, 2009: Kat Nu. 5,7,12. E. Künlz, 1999: Taf. 24. Res. 30, B. Gürler, 2004: s. 61, 40. G.R. Davidson, 1952: Pl. 82,Res. 1319. Tarihi : M.S. 2. -4. Yüzyıl.	
Kat. Nu. : 76 Kayıt Nu. : HY 09-149 Adı : Kaşık Uçlu Sonda Ölçüleri : Uz.10.7 cm., Gen.0.3 cm. Bul. Y. / K. : N-18 Plk. 41.47 m. Tanımı : Uzun kaşık sapa açılıdır. Kaşığın arkası midye kabuğu görünümü veren çizgilerle bezelidir. Bel kısmında küçük boncuklar bulunur. Sap uca doğru incelmektedir. Analoji : D.Baykan, 2009: Kat Nu. 5,7,12,28. E. Künlz, 1999: Taf. 24. Res. 30, B. Gürler, 2004: s. 61, 40. G.R. Davidson, 1952: Pl. 82,Res. 1319. Tarihi : M.S. 2. -3. Yüzyıl.	

Kat. Nu. : 77 Kayıt Nu. : HY 09-231 Adı : Kaşık Uçlu Sonda Ölçüleri : Uz.10.3 cm., Kal.0.3 cm. Bul. Y. / K.: N-19 Plk. 41.88 m. Tanımı : Kaşık sapa açılıdır. Kaşığın arkası midye kabuğu görünümü veren çizgilerle bezelidir. Bel kısmında küçük boncuklar bulunur. Analoji :E. Künzl, 1999: Taf. 24. Res. 30, B. Gürl, 2004: s. 61, 40. G.R.Davidson, 1952: Pl. 82,Res. 1319, D.Baykan, 2009: Kat Nu. 5,7,12. Tarihi : M.S. 2. -3. Yüzyıl.	
Kat. Nu. : 78 Kayıt Nu. : HY 10-30 Adı : Kaşık Uçlu Sonda Ölçüleri : Uz.13.4 cm., Kal. 0.3cm. Bul. Y. / K.: Palaestra, HY Hamam Önü, K-18 Plk. 43,20 m. Tanımı : Uzun kaşık sapa açılıdır. Daire kesite sahip sap kısmı belde kare kesitlidir. Belin her yüzü noktalı çemberlerle bezelidir. Sap uca doğru incelmektedir. Analoji :D.Baykan, 2009: Kat Nu. 21. Tarihi : M.S. 2.-4. yüzyıl.	

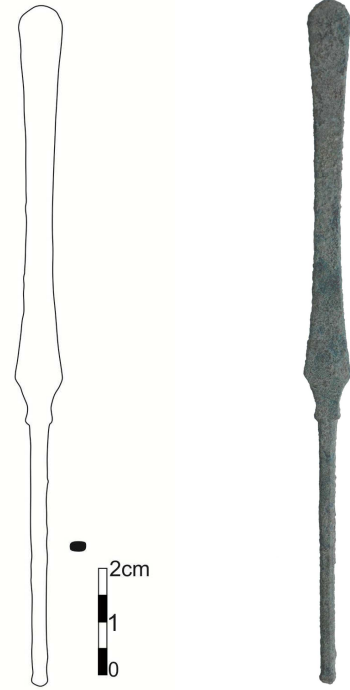
Kat. Nu. : 79 Kayıt Nu. : HY 12-20-2 Adı : Kaşık Uçlu Sonda Ölçüleri : Uz. 8.1 cm., Kal. 0.3 cm. Bul. Y. / K.: Palaestra 23 Plk. Kuzey Mozaik Üstü, 43.45/42.24 m. Tanımı : Kaşık sapa açılıdır. Kaşığın arkası midye kabuğu görünümü veren çizgilerle bezelidir. Bel kısmında bilezik bezemeler bulunmaktadır. Karından sonra incelen sap kısmı uca doğru kıvrılmıştır. Analoji : E.Künzl, 1999: Taf. 24. Res. 30, B.Gürler, 2004: s. 61, 40. G.R.Davidson, 1952: Pl. 82, Res. 1319, D.Baykan, 2009: Kat Nu. 5,7,12. Tarihi : M.S. 2. -3. Yüzyıl.	
Kat. Nu. : 80 Kayıt Nu. : Tİ 07-92 Adı : Kaşık Uçlu Sonda Ölçüleri : Uz.10.6 cm., Gen. 0.7 cm., Kal. 0.3cm. Bul. Y. / K.: A-4 Plk. Tuğla Taban Doğusu, Genişletilen Bölüm, 65.50 m. Tanımı : “V” kesite sahip yaprak biçimli kaşık kısmı bulunur. Kaşık kısmı ile sap arasında küçük boncuk bezemeleri yer alır. Sap uca doğru incelen bir topuzla sonlanır. Analoji : J.C.Waldbaum, 1983: PL. 41, Res. 640, D.Baykan, 2009: Kat Nu. 72, 73. Tarihi : M.S. 2. -3. Yüzyıl.	

Kat. Nu. : 81
Kayıt Nu. : YE 09-39
Adı : Yassı Uçlu Sonda
Ölçüleri : Uz.9.5cm., Gen. 0.5 cm., Kal.0.2 cm.
Bul. Y. / K.: G-9 Plk. 60.20 m

Tanımı : Uzun spatül kısmın uc yuvarlaktır. Sap kare kesitlidir. Uç kısmı kırıktır.

Analoji :E.Künzl, 1999: Taf.25, nu.1, F. Şahin, 2010: G1.

Tarihi : M.S. 2.yüzyıl.

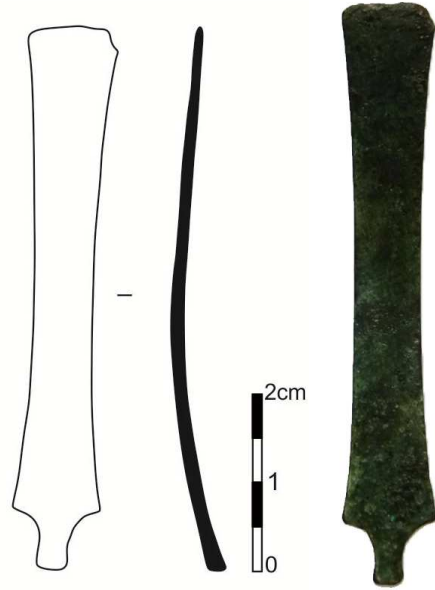

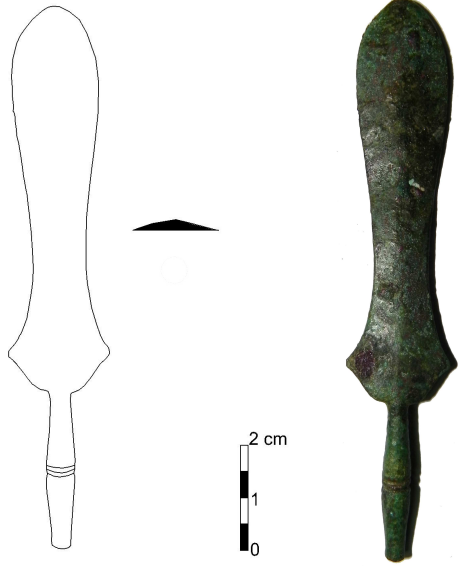
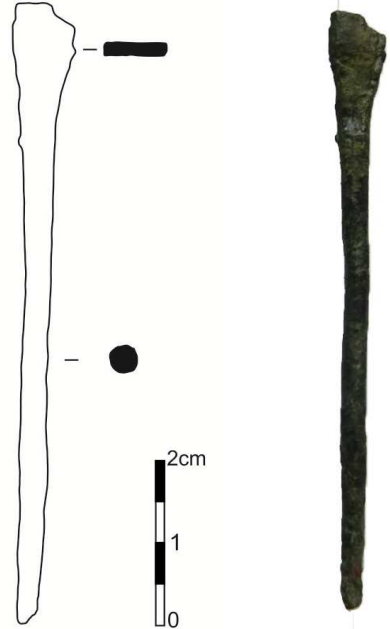
Kat. Nu. : 82
Kayıt Nu. : KD 1991-4
Adı : Yassı Uçlu Sonda
Ölçüleri : Uz. 6.0 cm., Gen.1.0 cm., Kal. 0.2 cm.
Bul. Y. / K.: Yüzey buluntusu.

Tanımı : Uzun spatül kısmın düz sonlanmaktadır. Sap kısmı kare kesitlidir ve kırıktır.

Analoji : D.M.,Robinson, 1941: CXII, nu. 1691, 1697, M.Prohaszka, 1995: Pl. 28. MT 13, C.İçten, E.Künzl, 1999: Taf.25, nu. 2, M.J.Chavane, 1990: Pl. VII, nu. 153, J.W.Crowfoot, vd. , 1957, Fig. 101a-C 905, B. Gürlü, 2004: s. 70, nu. 51, F. Şahin, 2010: G6.

Tarihi : M.S. 1.-2. yüzyıl.

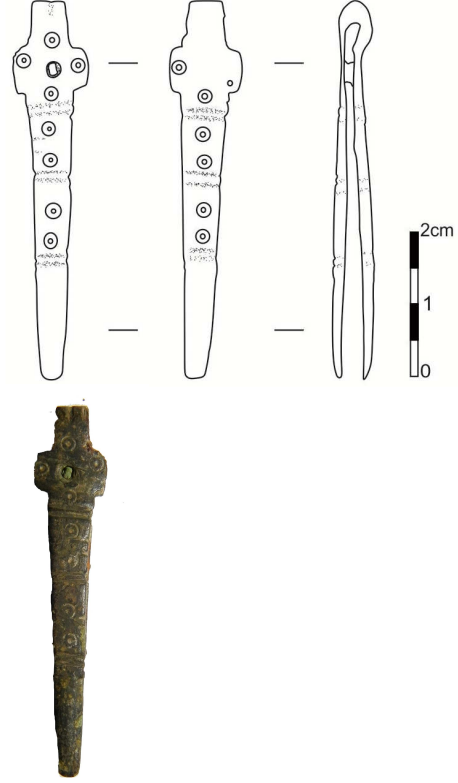

Kat. Nu. : 83 Kayıt Nu. : KD 1999-8 Adı : Yassı Uçlu Sonda Ölçüleri : Uz.8.0 cm., Gen.1.4 cm., Bul. Y. / K.: Yüzey buluntusu. Tanımı : Dil kaşığı formundaki eserin spatül kısmının bir yüzü balık sırtlı diğer yüzü düzdür.sap kısmında bilezik bezemeler yer almaktadır ve kırıktır. Analoji : R.Caton, 1914: Pl. XI, nu. 30, R.Jackson, 1990: Fig. 4- nu. 16, D.Baykan, 2009: Kat Nu. 221. Tarihi : M.S. 1.-3. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 84 Kayıt Nu. : AKR 04-128 Adı : Stylus Ölçüleri : Uz. 7.5 cm., Gen. 0.7 cm., Kal.0.4 cm. Bul. Y. / K.: 2004-7 – 140.56/140.12 m. Tanımı : Form olarak uç kısmı geniş ve düz sonlanmaktadır. Uç kısmında kırık bulunur. Sap kısmında da kırık ve yuvarlak kesitlidir. Analoji : G.R.Davidson 1952: Lev. 83 Res.135, J.C.Waldbaum 1983: Pl. 17,250. Tarihi : M.S. 4.5. yüzyıl.	

Kat. Nu. : 85
Kayıt Nu. : 19225
Adı : Cımbız
Ölçüleri : Uz.v5.2 cm., Gen. 1.0 cm.
Bul. Y. / K.: 2004-7 – 140.56/140.12 m.
Tanımı : Uzun yassı levha ikiye katlanarak cımbız oluşturulmuş. İki yüzünde de konsantrik halkalardan oluşturulan bezemeler bulunur.

Analoji : E.Künzl, 1982: Taf. 33, nu. 45.

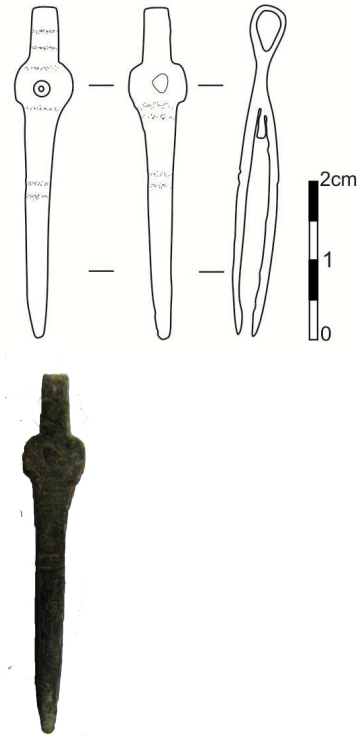
Tarihi : -

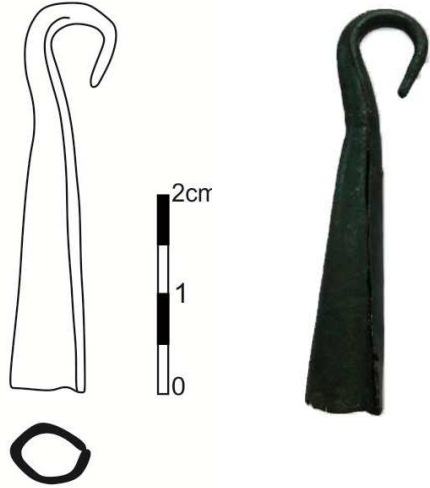
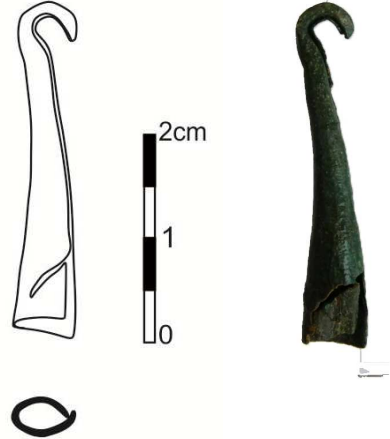

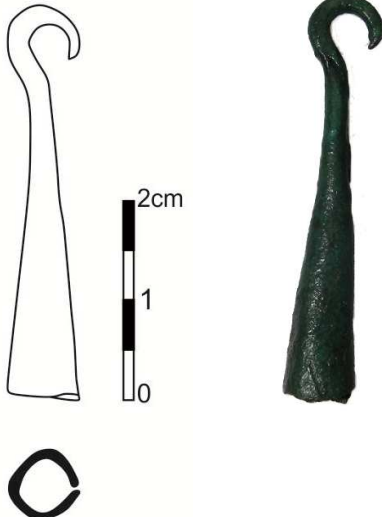
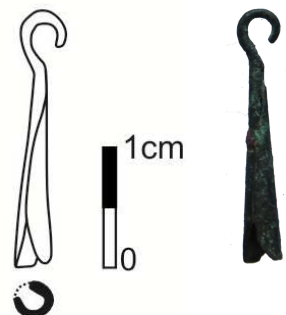
Kat. Nu. : 86
Kayıt Nu. : 19226
Adı : Cımbız
Ölçüleri : Uz.4.1 cm., Gen. 0.6cm.
Bul. Y. / K.: 2004-7 – 140.56/140.12 m.
Tanımı : Uzun yassı levha ikiye katlanarak cımbız oluşturulmuş. İki levhanın birleştirildiği alanda konsantrik halkalardan oluşan bezeme bulunur.

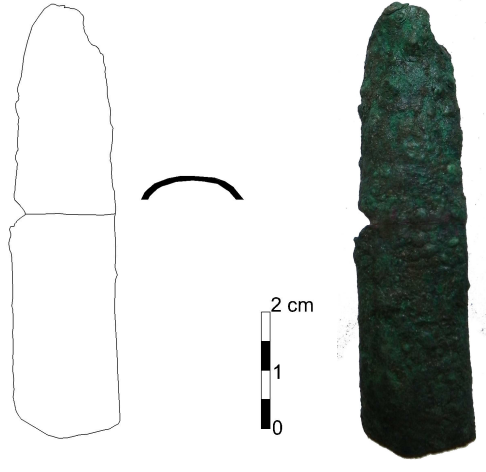
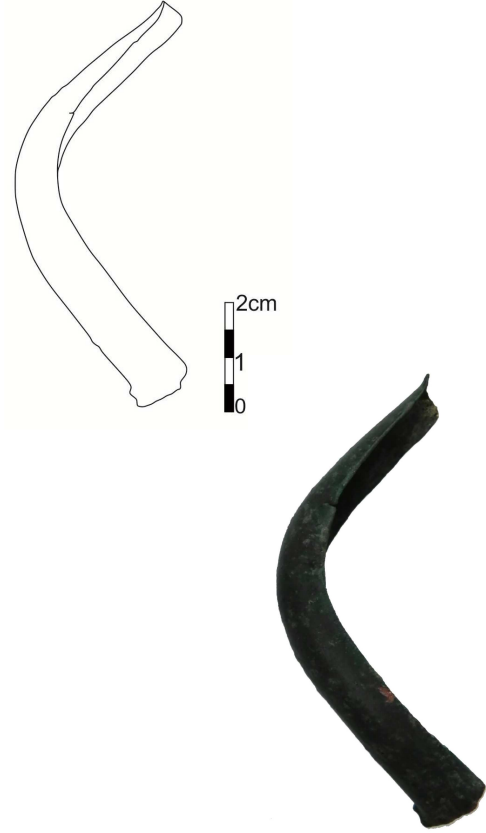
Analoji : E.Künzl, 1982: Taf. 33, nu. 45.

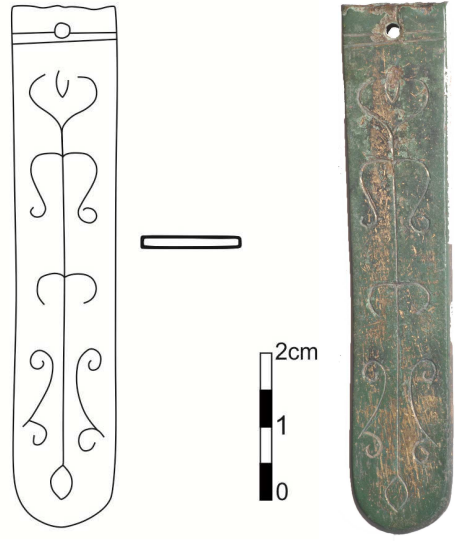
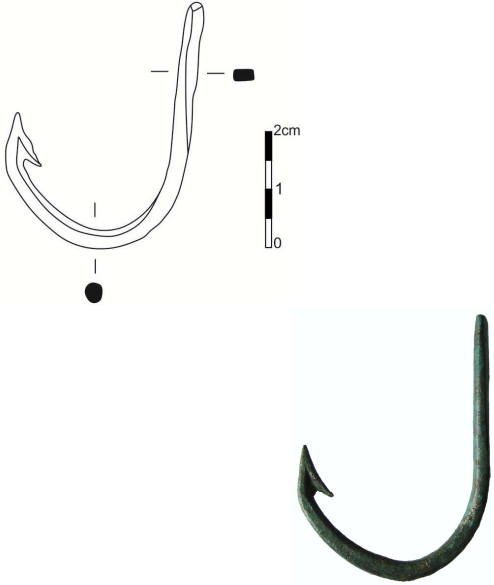
Tarihi : -

Kat. Nu. : 87 Kayıt Nu. : HMG 02-133-1 Adı : İğ Kancası Ölçüleri : Uz. 3.9 cm., Gen. 0.8 cm., Kal.0.1 cm. Bul. Y. / K.: A-2 Plk., 79.39/79.24 m. Tanımı : Bronz bir levhanın külâh şekline getirilmesiyle oluşturulmaktadır. Levha tavanıp dövüldükten sonra külâhın sivri ucu bükülerek kanca oluşturulmuştur. Alt kısmı kovan şeklinde boştur. Analoji : E.Künzl, 1982: Res. 88-4, G.R.Davidson, 1952: Pl. 78, nu.1225, D.Baykan, 2009: Kat. Nu. 112. Tarihi : M.S.3.-4. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 88 Kayıt Nu. : KD 02-66-1 Adı : İğ Kancası Ölçüleri : Uz. 3.1 cm., Gen.0.6 cm., Kal. 0.1 cm. Bul. Y. / K.: Yüzey buluntusu. Tanımı : Kat. Nu. 87 ile aynı. Alt kovan kısmında kırık mevcut. Analoji : D.M., Robinson, 1941: CXIX, nu. 1884, E.Künzl, 1982: Res. 88-4, G.R. Davidson, 1952: Pl. 78, nu.1225, D.Baykan, 2009: Kat. Nu. 112. Tarihi : M.S.3.-4. yüzyıl.	

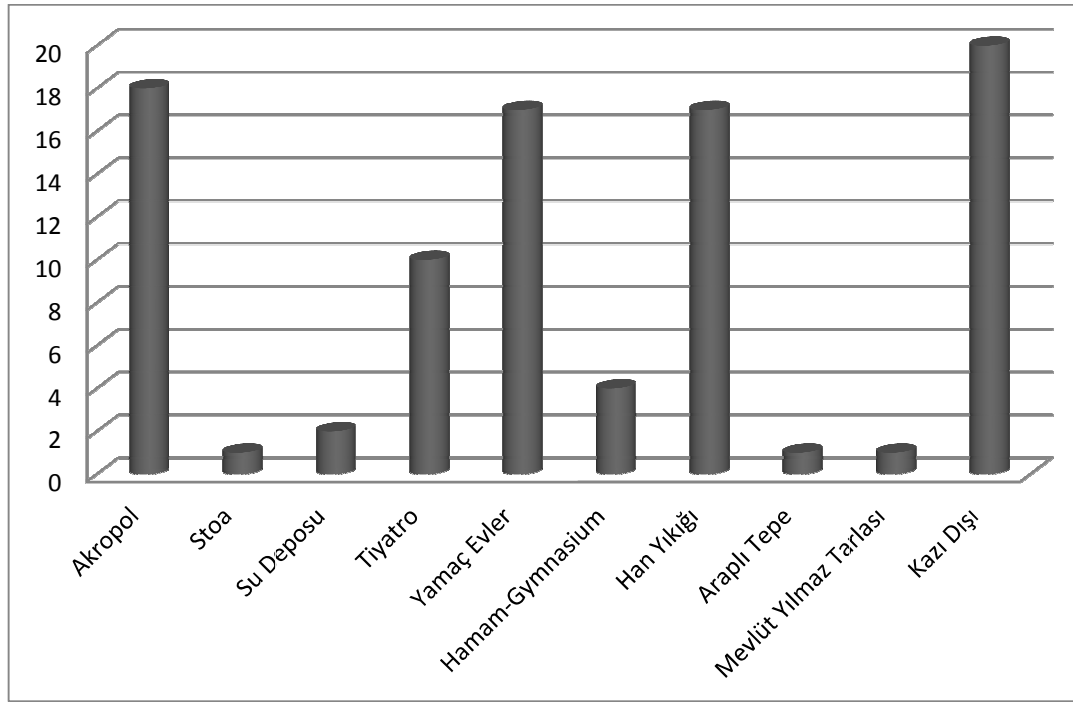
Kat. Nu. : 89 Kayıt Nu. : Tİ 94-23 Adı : İğ Kancası Ölçüleri : Uz. 3.9 cm., Gen.0.7 cm., Kal. 0.1cm. Bul. Y./K.: D-7 ve E-7 Plk. – 14.78/15.99 m. Tanımı : Kat. Nu. 87 ile aynı. Kovanda küçük bir açılma görülür. Analoji : E.Künzl, 1982: Res. 88-4, G.R.Davidson, 1952: Pl. 78, nu.1225, D.Baykan, 2009: Kat. Nu. 112. Tarihi : M.S.3.-4. yüzyıl.	
Kat. Nu. : 90 Kayıt Nu. : Tİ 97-229 Adı : İğ Kancası Ölçüleri : Uz. 2.1 cm., Kal. 0.1 cm. Bul. Y. / K.: 9-E Plk. – 16.20 m. Tanımı : Kat. Nu. 87 ile aynı. Kovanda açılma görülür. Analoji : G.R. Davidson, 1952: Pl. 78, nu.1225, E. Künzl, 1982: Res. 88-4D. Baykan, 2009: Kat. Nu. 112. Tarihi : M.S.3.-4. yüzyıl.	

Kat. Nu. : 91 Kayıt Nu. : Tİ 97-158 Adı : Strigilis Ölçüleri : Uz. 7.2 cm., Gen.1.9 cm., Kal. 0.2 cm. Bul. Y./K.: 3-A Plk 21.70 m. Tanımı : Kazıyıcı kısım mevcuttur. İç bükey profile sahiptir. Analoji : G.R.Davidson, 1952: Pl. 82, nu. 1314. Tarihi : -	
Kat. Nu. : 92 Kayıt Nu. : YE 08-153 Adı : Strigilis Ölçüleri : Uz. 7.4 cm., Gen. 1.1 cm. Bul. Y./K.: K-4 Plk. Peristyl içindeki havuz – 58.95/56.75 m. Tanımı : Kazıyıcı kısım mevcuttur. İç bükey profile sahiptir. Analoji : D.M., Robinson, 1941: Pl. XXXVI, nu. 549-550, Pl. XXXII, nu. 520a, G.R. Davidson, 1952: Pl. 82, nu. 1316. Tarihi : -	

Kat. Nu. : 93 Kayıt Nu. : Sond 11-04-04 Adı : Bıçak Sapı Ölçüleri : Uz.8.3 cm., Gen.1.7 cm. Bul. Y. / K. : İsmail Yılmaz Tarlası, 1381 nolu Parsel. Tanımı : Dikdörtgen formlu bıçak sapının üzerinde kazıma bezemeler yar almakta. Üst kısmında küçük bir delik mevcut. Analoji : - Tarihi : M.S. 3.-4. yüzyıl.	 The image shows a drawing and a photograph of a rectangular knife handle. The drawing on the left shows a small hole at the top and a series of stylized, symmetrical carvings along the length. A small horizontal bar is shown next to the drawing. The photograph on the right shows the actual object, which is a dark, rectangular handle with a small hole at the top and a series of stylized, symmetrical carvings. A scale bar is shown next to the photograph, indicating a length of 2 cm.
Kat. Nu. : 94 Kayıt Nu. : HY 12-15 Adı : Olta Ucu Ölçüleri : Uz. 4.3 cm., Kal. 0.3cm. Bul. Y. / K. : Palaestra M-25 Plk., 45.50 m. Tanımı : İyi korunmuş. Çengel kısmı mevcut. Analoji : D.M., Robinson, 1941: CXVIII, nu. 1829, G.R.Davidson, 1952: Pl. 68, nu. 1447, I.K. Raubitschek, 1998: Pl. 71, nu. 453,454. Tarihi : M.S. 2.-4. yüzyıl.	 The image shows a drawing and a photograph of a curved fishing hook. The drawing on the left shows a curved hook with a small hole at the top and a small dot at the bottom. A scale bar is shown next to the drawing, indicating a length of 2 cm. The photograph on the right shows the actual object, which is a dark, curved hook with a small hole at the top and a small dot at the bottom.

5. Sonuç

Tez kapsamında Metropolis’te 1989-2012 yılları arasında ortaya çıkartılmış 94 adet bronz eser incelenmiştir. Eserler ile ilgili ayrıntılı literatür araştırması yapılmıştır. Biçim, işlev gibi özelliklerine göre gruplandırılan eserler değerlendirilirken kazılar sırasında bulundukları tabakalar ve alanların buluntuları da göz önünde bulundurulmuştur.

Grafik 1: Eserlerin Buluntu Yerlerine Göre Dağılımı

Eserlerin buluntu yerlerine bakıldığında sosyal hayatın yaşandığı mekanlarda yoğunluğun çok olduğu görülür. Akropolis, Tiyatro, Hamam-Gymnasium ve Han Yıkığı sektörleri kentin sosyal hayatının yaşandığı yerlerdir. Yamaç Evler sektörü de Roma Dönemi’nde kentin varlıklı kesiminin yaşadığı bir alandır¹.

¹ S.Aybek, A.K.Öz, A.Ekin-Meriç, 2009, s. 85.

Akropolis, grafik değerlerine bakıldığında en çok eserin bulunduğu alandır. Akropolis’de yapılan kazılar sonucunda, buradaki yaşamın M.Ö. 3000 yıllarından itibaren başladığı tespit edilmiştir. Hellenistik Dönem’de kentteki gelişmelerle beraber Akropolis’in etrafı sur duvarlarıyla çevrilmiştir. Akropolis’de yaşam M.S. 2. yüzyılda Roma Dönemi’nde de görülmektedir. M.S. 11. ve 12. yüzyıllarda da yoğun olarak iskan edildiği anlaşılmaktadır². Akropolis’de 2006 yılı kazı çalışmaları sırasında G 3 plankaresinde Bizans Dönemi’ne ait olduğu saptanan seramik ve metal çöplüğüne rastlanmıştır (*Lev. 4. Res. 4. Akropolis G3 Plankaresi toplu metal buluntu*). Metal çöplüğünden çok sayıda demir tarım aletleri ve birkaç bronz eser açığa çıkartılmıştır³. Bronz eserler arasında çan (*Kat. Nu. 30*) ve kayış tokası (*Kat. Nu. 20*) bulunmaktadır. Metaller, daha sonra ergitilmek için bu alana toplanmış olabilir. Ancak alanda bu faaliyetlerin gerçekleştiğine dair bulgulara rastlanmamıştır.

Akropolis’de bulunmuş bronz eserler arasında kap parçaları, tintinnabulum ve ok uçları bulunmaktadır. Eserlerin tabakalarına bakıldığında yoğunluk olarak M.S.3.-5. yüzyıl buluntuları görülmektedir. Ok uçları da Akropolis’de bulunmuş bronzlar arasındadır. Akropolis’de yapılan araştırmalarda, alanda savunma yapısının olduğuna dair bulgulara rastlanmıştır. Çok sayıda gülle bulunmuştur. Ayrıca arsenal varlığı da tespit edilmiştir⁴. Alanda ok uçlarının yoğun olması da bu savunma yapısıyla ilişkilendirilebilir.

Yamaç Evler (Perstilli Ev) sektörü de buluntu yoğunluğunun olduğu diğer bir alandır. Buluntuları ve mimarisi, kentin varlıklı kesiminin yaşadığını düşündürür. Tüm bunlar beraber değerlendirildiğinde M.S.1.-3. yüzyıllar arasına tarihlendirilir. Bu alandan çıkartılmış olan bronz buluntular alanın işleviyle paralellik göstermektedir. Mobilya ve mimari aksamlar, aynalar, kap parçaları, kumaş ve deri aksamları günlük yaşamda ve mimari alanda kullanılmış parçalardır. Benzer örneklerine bakıldığında da sektörün tarihine paralel olarak M.S. 1.-3. yüzyıllar

² S.Aybek, A.K.Öz, A.Ekin-Meriç, 2009, s. 71.

³ R.Meriç, S. Aybek, A.K.Öz, A.Ekin-Meriç, E.Güngör, S.Alatepeli, 2008, s. 369.

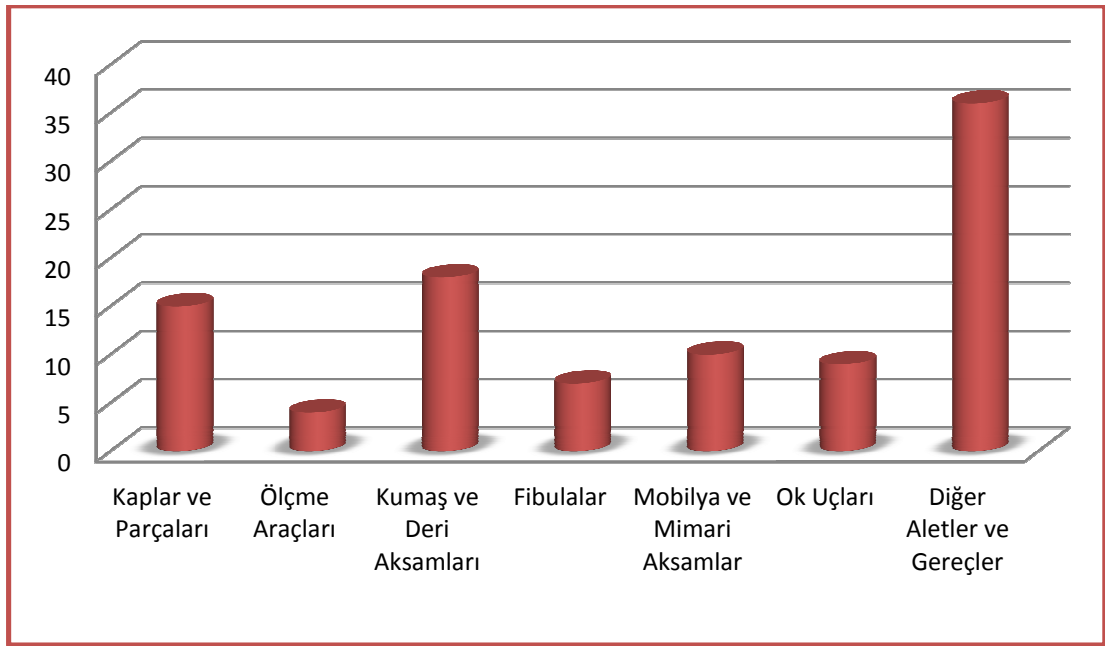
⁴ S.Aybek, B. Dreyer, “Eine wehrhafte Stadt in späthellenistisch-römischer Zeit. Die Katapult-Arsenale der Stadt Metropolis (Ionien)”, *Istanbuler Mitteilungen (IsttMitt)*, Band 61, 2011, 205-217.

arasına ait oldukları görülmektedir. Yamaç Evler sektöründe 2009 yılında kayaya oyulmuş mezar açığa çıkartılmıştır. Mezarın, M.Ö. 150'den önce bir tarihe ait olduğu düşünülmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda mezarın bir kadına ait olduğu tespit edilmiştir. Mezarın içerisinde çok sayıda mezar hediyesi bulunmuştur. Bunlar arasında 4 adet bronz ayna (*Kat. Nu. 65-66-67-68*) yer almaktadır.

Akropolis'in doğusunda yamacın ova ile birleştiği noktada Metropolis'in ikinci ve büyük hamam yapısı tespit edilmiştir. Bu alan Han Yıkığı-Roma Hamamı (HY) olarak adlandırılmaktadır. İlerleyen yıllarda devam eden kazılarda hamam yapısının doğu kısmında palaestra olduğu düşünülen büyük mekan açığa çıkartılmaya başlanmıştır. Palaestranın batı kısmında K-18, N-18 ve N-19 plan karelerinde aynı seviyelerde dört adet kaşık uçlu sonda bulunmuştur (*Kat. Nu. 76-77-78-79*). Bulunan eserler M.S.2.-3. yüzyıllara tarihlenmiştir. Eserler mekanın tarihiyle paralellik göstermektedir. Benzer örneklerle bakıldığında da aynı dönemlere ait oldukları görülmüştür.

Hamam-Gymnasion kompleksi İmparator Augustus ile başlayan Roma süreci içinde aralıklarla inşa edilmiştir⁵. Bu alanda terazi kefesi, kap, fibula gibi eserler bulunmuştur. Eserler genel olarak M.S. 1.-3. yüzyıllara tarihlendirilir. Hamam-Gymnasion kompleksinin alt terasında mekanlar yer almaktadır. 2002 yılı kazı çalışmalarında 4 numaralı mekanda toplu halde bronz parçaları bulunmuştur (*Lev. 4.Res.5. Hamam- Gymnasion güneyinde bulunmuş bronz parçaları*). Bu parçalar Geç Antik Dönem'de eğitilmek amacıyla bu alanda toplanmış olmalıdır. Yapılan çalışmalarda eğitime ve üretime dair herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

⁵ S.Aybek, A.K.Öz, A.Ekin-Meriç, 2009, s.101.

Grafik. 2: İncelenen Eserlerin Türlerine Göre Dağılımı

Metropolis, bronz eserlerini türlerine göre 7 ana gruba ayrılmıştır. Bu gruplardaki eserler de tipolojilerine göre alt gruplara ayrılarak incelenmiştir. İlk grup kaplar ve parçalarıdır. Eserler arasında 7 adet kap ve kap parçası bulunmaktadır. Akropolis ve Han Yıkığı-Roma Hamamı alanlarında bulunmuş eserler M.S. 3.-5. yüzyıllara tarihlenmişlerdir. En geç tarihli örnek M.S. 5.-7. yüzyıllara tarihlenen Akropolis’de bulunmuş sığ kaptır (*Kat. Nu. 1*). Kap aksamaları da bu grup içinde değerlendirilmiştir. Bu aksamalar arasında kulplar ve kap ayakları yer almaktadır. M.S. 1.-3. yüzyıllara tarihlenen 5 adet kap ayağı bulunmaktadır (*Kat. Nu. 10-11-12-13-14*). Kap ayaklarının Kasserolle formu kapların taban kısımlarına tutturulduğu bilinmektedir. Ancak Metropolis’de bu formda kaplar henüz bulunmamıştır.

Kumaş ve deri aksamalarında diğer gruplara oranla daha fazla eser bulunmaktadır. Grup içinde kayış tokaları, sarkaçlar ve tintinnabulumlar yer almaktadır. Bu eserler birçok işlevleri bulunabilmektedir. Kayış tokaları, hem insanların kıyafetlerinde hem de atların eyerlerinde kullanılmaktadır. Tintinnabulumların da koşum takımlarında, büyük baş hayvanlarda ve müzik aleti olarak kullanım gördüğü bilinmektedir. Metropolis’de 6 adet at koşum takımına ait

olabilecek sarkaç bulunmaktadır. Farklı sektörlerde bulunmuş sarkaçlar M.S. 3.-4. yüzyıllara tarihlenmektedirler. Tintinnabulum ve kayış tokalarının da atlar üzerinde kullanıldığı varsayılırsa Metropolis’de atın kullanımının yoğun olduğu söylenebilir. Ayrıca kentte demir at nalları da bulunmuştur.

Metropolis’de bulunan 7 adet fibulanın 5’i *Aucissa* tipine aittir (Kat Nu.38-39-40-41-42). Bu tip M.S. 1. yüzyılın ilk yarısında üretilmeye başlanmıştır. Metropolis örneklerinin üzerinde herhangi bir yazıt veya mühür yer almamaktadır. Üzerinde yazıt veya mühür bulunmayan örnekler M.S. 2. yüzyıla tarihlenmektedirler.

Mobilya ve mimari aksamlar grubunda, kilit aynaları, kilit dilleri, anahtarlar, saplama pimleri, çiviler, kaplama kancaları ve kenetler yer almaktadır. Kaplama kancaları sayıca çoktur. Yoğunluk olarak Han Yıkığı- Roma Hamamı’nda bulunmuşlardır. Yapı Antoninus Pius Dönemi’ne aittir⁶. Hamama ait havuzlar ve mekanlarda büyük miktarda kaplama levhası bulunmuştur. Ayrıca duvarların üzerinde bulunan dübel delikleri de binanın iç cephesinin mermer kaplama olduğunu göstermektedir (Lev. 2. Res. 1-2).

Tez kapsamındaki eserler tarihlendiğinde, en erken buluntuların M.Ö. 6.-5. yüzyıllara tarihlenen (Kat Nu. 61-62) iki adet ok ucu olduğu görülür. Genel olarak bronz eserler M.S. 1.-4. yüzyıllar arasındaki zaman dilimine tarihlenmektedirler. Kentteki diğer buluntulara bakıldığında da, özellikle sikkelerin bu tarihler arasında yoğun olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak bu tez çalışması ile Metropolis’de bronz eserlerin yaşamın her alanında kullanılmış oldukları görülür. Bronz eserler kişisel kullanım eşyası, ticaret aracı ve mimari gibi alanlarda kullanılmaktadırlar.

Metropolis bronz eserlerinde herhangi bir atölyeye ait işaret veya yazıt yer almamaktadır. Kentte yapılan kazılar sonucunda iki alanda bulunan toplu metal buluntular dışında madeni eser üretimiyle ilgili bir bulguya da rastlanmamıştır. Antik metinlerde de Metropolis’de metal eser üretimiyle ilgili bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶ S.Aybek, A.Ekin Meriç, A. K.Öz, 2009, s.114.

KAYNAKÇA

Adkins, L., Adkins, R.A., *Handbook to Life Ancient Rome*, Oxford University Press, 1998.

Aurrecochea, J., Fernandez, O., Caballero, A., “Mobiliario metalico del yacimiento ibero-romano de La Bienvenida En La Provincia De Ciudad Real”, *Oretum II*, s. 251-292, 1986.

Aybek, S., *Metropolis İonia I, Heykel, Metropolis’de Hellenistik ve Roma Dönemi Heykeltraşlığı*, İstanbul, 2009.

Aybek, S., Öz, A.K. Ekin-Meriç, A., *Metropolis İonia’da Bir Ana Tanrıça Kenti*, İstanbul, 2009.

Aybek, S., Öz A.K., Ekin Meriç A., “Metropolis 2010 Yılı Kazı Çalışmaları”, 33. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2. Cilt, s. 313-336, 2011.

Alicu, D., Cociş, S., Ilies, C., Soroceanu, A. *Small Finds from Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, Cluj, Napoca, 1994.

Baykan, D., *Allianoi Tıp Aletleri*, Studia ad Orientem Antiquum -2 (SOA-2), Türk Eskiçağ Bilimler Enstitüsü Yay., İstanbul, 2012.

Belli, O., *Anadolu'da Kalay ve Bronzun Tarihçesi*, Antalya, 2004.

Bishop, M.C., “Cavalry Equipment of the Roman Army in The First Century A.D.” *Military Equipment and the Identity of Roman Soldiers. Proceedings of the Fourth Roman Military Equipment Conference*, BAR International Series 394, s. 67-195, Oxford, 1988.

Bishop, M.C., “The early imperial ‘apron’”, *JRomMilSt* 3, s. 81-104, 1992.

Bischof, D., “Fibeln der archaischen bis römischen Zeit in Assos”, *Ausgrabungen in Assos 1992, Asia Minor Studien, Band 21*, s. 139-165, 1996.

Bliquez, L. J., "Roman Surgical Spoon-probes and their Ancient Names (μήλη, μηλωτρίς, specillum)", *JRA* 16, s. 322-330, 2003.

Bolla, M., "Reperti Metallici", *Scavi MM3, Tavv. CLXVII-CLXXII*, s. 51-62, 1991.

Bonnet, C., Peillex, A., *Les fouilles de la cathedrale Saint-Pierre de Geneve*, Geneve, 2009.

Broise, H., Jolivet, V., *Musarna II, Les Bains Hellenistiques*, Rome, 2004.

Brown, D., "Bronze and Pewter", *Roman Crafts*, New York University Press, s. 25-41, 1976.

Bulgan, F., Feugere, M., "Les Fibules Romaines Du Musee De Gaziantep", *Anatolia Antiqua* XV, S. 215-224, 2007.

Caton, R., "Notes on a Group of Medical and Surgical Instruments Found Near Kolophon" *JHS* XXXIV, s. 114-118, 1914.

Chavane, M. J., *Le Necropole D'Amathonte, Tombes 110-385, Etudes Chypriotes XII, IV Les Petits Objects*, Nicosia, 1990.

Crowfoot, J. W., Crowfoot, G. M., Kenyon, K., *Samaria-Sebaste III: The Objects From Samaria*, Londra, 1957.

Davidson, G. R., *Corinth XII, The Minor Objects*, Princeton, 1952.

Demiriş, B., *Eskiçağ'da Yazı Araç ve Gereçleri*, İstanbul, 1988.

Den Boesterd, *The Bronze Vessels in The Rijksmuseum, G.M. Kat at Nijmegen*, Nijmegen, 1956.

Dreyer, B., Engelmeann, H., *Die Inschriften von Metropolis, IGK 63, Teil I, Die Dekrete für Apollonios: Stadtische Politik unter den Attaliden und im Konflikt zwischen Aristonikos und Rom*, Wien: AONN, 2003.

Deonna, W., *Delos, Le Mobilier Delien*, Paris, 1938.

- Eggers, H.J., "Römische Bronzgefaesse in Britannien", *JbRGZM* 13, 1966.
- Ekin-Meriç, A., "Metropolis'de Ele Geçen Batı Yamacı Seramiklerinden Örnekler", *Kubaba, Sayı:14*, 2009, s. 7-18.
- Ekin-Meriç, A., "Hellenistic Tomb of a Young Woman from Metropolis", *ÖJh, Band 79*, s. 19-41, 2010.
- Ekmen, F. G., "M.Ö. II. Bin Anadolu Terazî Kefeleri Hakkında Gözlemler", *Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 4, Sayı 2, Aralık 2011, s. 35-44.
- Fazlıoğlu, İ., *Eskiçağda Dokuma*, Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, 2001.
- Feugere, M., "Les fibules en Gaule Meridionale de la conquete a la fin du V. S. ap, J.C." *RANarb* 12, *Paris*, 1985.
- Feugere, M., *Activites et acquisitions de la Maison du Patrimoine en 1993*, Montagnac, 1994.
- Feugere, M., *Militaria De Gaule Méridionale*, 19. Le Mobilier Militaire Romain Dans Le Département De L'hérault (F), *Gladius XXII*, s. 73-126, 2002.
- Fernández, J. A., "Late Roman Belts in Hispania", *JRomMilSt, Vol 10*, s. 55-71, 1999.
- Fernández, J. A., "Arneses equinos de época romana en Hispania", *Sautuola / XIII Instituto de Prehistoria y Arqueología Sautuola* Santander, s. 321-344, 2007.
- Franken N., "Zur Typologie antiker Schnellwaagen" *Bonner Jahrbücher* 193, s. 69-120, Bonn, 1993.
- Frisch, T.G., Toll, N.P., *The Excavation At Dura-Europas, Final Report IV, Part 4, The Bronze Object, Fasc.1, Pierced Bronzes. Enameled Bronzes And Fibulae*, New Haven, 1949.
- Gabriel, R.A., K.S. Metz, *From Sumer to Rome: The Military Capabilities of Ancient Armies*, New York, 1991.

Gaitzsch, W., *Eisenfunde Aus Pergamon: Gerate, Werkzeuge Und Waffen*, Berlin, 2005.

Güngör, E., *Metropolis Kenti Ada 7 İçerisindeki Konut Seramiği*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2005.

Gürler B., *Tire Müzesi Bronz Eserleri*, Ege Yayınları, İstanbul, 2004.

Hassel, F. J., Künzl, E., “Ein römisches Arztgrab des 3. Jahrhunderts n. Chr. Aus Kleinasien. Einschließlich eines vorläufigen Verzeichnisses von Arztgräbern mit Beigaben aus dem Imperium Romanum (1. Jahrhundert v. Chr. bis 3. Jahrhundert n. Chr.)”, *Med. Hist.* 15, s. 403-421, 1980.

Hume, A., *Ancient Meols: Or, Some Account of the Antiquities*, London, 1863.

Ingvaldsen, H., “The Hellenistic Coinage of Metropolis”, *Metropolis İoina II: Yolların Kesiştiği Yer, Recep Meriç İçin Yazılar* (ed. S. Aybek, A.K. Öz), s. 117-184, İstanbul, 2010.

İçten C., Evren A., "Selçuk-Efes 3447 Parsel Kurtarma Kazısı", VIII. MKKS, Ankara 1998.

Jackson, R., La Niece, S., "A Set of Roman Medical Instruments from Italy", *Britania*, Vol. 17, s. 119- 167, 1986.

Jackson, R., *Camerton: A Catalogue of Late Iron Age and Early Roman Metalwork*, London, 1990.

Jackson, R., “Roman Doctors and their Instruments Recent Research into Ancient Practice”, *JRA* 3, s. 5-27, 1990.

Kent-Hill, D. “The Technique of Metal Vases And it’s Bearing on Vase Forms in Metal and Pottery”, *AJA*.51, s. 248-260, 1947.

Klebinder-Gaub, G., *Bronzefunde aus dem Artemision von Ephesos, Forschungen in Ephesos XII/3*, Wien, 2007.

Kotera, G. E., *Die Strigilis*, Frankfurt, 1993.

Körpe, R., "1996 Lapseki Kurtarma Kazısı", *VIII. MKKS*, Ankara 1998.

Künzl, E., "Medizinische Instrumente Aus Sepulkralfunden Der Römischen Kaiserzeit", *BJb* 182, s. 1-131, 1982.

Künzl, E., "100 Jahre Österreichische Forschungen in Ephesos", *AF, Band I*, s.205-234, 1999.

Lamb, W., *Greek and Roman Bronzes*, London 1929.

Livaja, I.R., "Militaria Sisciensia- nalazi rimske vojne opreme iz Siska u fundusu Arheoloskoga muzeja u Zagrebu", *Musei Archaeologici Zagrabienensis Catalogi et Monographie, vol 1*, Zagreb, 2004.

Maddin, R., *How the Iron Age Began*, Scientific American, 1977.

Mackreth, D.F., *Brooches in Late Iron Age and Roman Britain Vol I*, Oxford, 2011.

Mackreth, D.F., *Brooches in Late Iron Age and Roman Britain Vol II*, Oxford, 2011.

Maryon, H., "Metal Working in The Ancient World", *AJA* 53, s. 93-125, 1949.

Meriç, R., *Metropolis İonien, Ergebn,sse einer Survey-Unternehmung in den Jahren 1972-1975*, Königsten/TS., 1982.

Meriç, R., *Metropolis; Ana Tanrıça Kenti*, İstanbul, 2003.

Meriç, R., Aybek, S., Öz, A.K., Ekin-Meriç, A., Güngör, E., Alatepeli, S., "Metropolis 2006 Yılı Kazıları", *29. Kazı Sonuçları Toplantısı*, 2. Cilt, s.369-378, Ankara, 2008.

Meriç, R., *Das Hinterlad von Ephesos, Archaeologisch-Topographische forschungen im Kaystros- Tal*, Wien, 2009.

Michaelides, D., "A Roman Surgeon's Tomb From Nea Paphos Part I", Report of The Department Of Antiquities Of Cyprus, s. 315-332, 1984.

Milne, J.S., *Surgical Instruments in Greek and Roman Times*, Oxford, 1907.

Muhly, J.D. "The Bronze Age Setting", In *The Coming of the Age of Iron*, New Haven, s. 25-67, 1980.

Oleson, J.P., *Engineering and Technology in the Classical World*, Oxford University Press, 2008.

Oransay, B.S.A., *Arykanda Antik Kentinde 1971- 2002 Kazı Sezonlarında Ele Geçen Madeni Buluntular Ve Madencilik Faaliyetleri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji (Klasik Arkeoloji) Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2006.

Önder, B., *Anadolu Dökümün Beşiği*, İstanbul, 2004.

Payne, H., *Necrocorinthia: a study of Corinthian art in the archaic period*, Oxford, 1931.

Pasinli A. ve diğerleri, "İnceğiz-Maltepe Nekropolü 1993 Yılı Kurtarma Kazısı", V. MKKS, Ankara 1995.

Poulter, A.G., *Nicopolis ad Istrum, A Late Roman and Early Byzantine City*, London, 2007.

Prohaszka, M., *Reflections from the Dead. The Metal Finds from the Pantanello Necropolis at Metaponto. A Comprehensive Study of the Grave Goods from the 5th to the 3rd Centuries B.C.*, Janssen, 1995.

Radnoti, A., *Die Römischen Bronzegefäße von Pannonien*, Leipzig 1938.

Raev, B.A., "Die Bronzegefäße Der Römischen Kaiserzeit In Thrakien Und Mösien", s.605-642, Pls. 9 - 45, Beil.4 BerRGK 58.2, 1977.

Raubitschek İ. K., *Isthmia VII, The Metal Objects (1952-1989)*, Princeton 1998.

Raux, S., “Le mobilier metallique, Le site de Cite Judiciaire a Bordeaux, s. 145-189.

Riha, E., *Römisches Toiletgerät und medizinische Instrumente aus Augst und Kaiseraugst* (Forschungen in Augst 6), 1986.

Richter, G. M., *Greek, Etruscan and Roman Bronzes*, New York, 1915.

Robinson, D. M., *Excavations at Olynthus, Vol. X Metal and Minor Miscellaneous Finds*, Oxford University Press 1941.

Rostovtzeff, M., *Excavations at Dura Europos Final Report IV, Part IV, Metal Objects*, New Haven, 1949.

Russell, J., *Byzantine Instrumenta Domestica From Anemurium: The Significance of Context in City, Town and Countryside in the Early Byzantine Period*, New York, 1992.

Serdaroğlu, Ü., Stupperich, R., *Ausgrabungen in Assos 1992*, Bonn, 1996.

Sharp, E.G., *A Comparison of Ancient Mediterranean Metal Structural Fittings*, 2011.

Simpson, C.J. “ Belt-Buckles and Strap-Ends of the Later Roman Empire: A Preliminary Survey of Several New Groups”, *Britannia* vol 7, s. 192-223, 1976.

Simpson, G. *Roman Weapons, Tools, Bronze Equipment and Brooches from Neuss-Novaesium Excavations 1955-1972*, BAR- 862, Oxford, 2000.

Stiebel, G., Magness, J., “The Military Equipment From Masada”, *Masada VIII The Yigael Yadin Excavations 1963–1965 Final Reports*, s. 1-65, Jarusalem, 2007.

Şahin, F., *Patara Metal Buluntuları*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, 2010.

Treister, M. J.U., Italic and Provincial- Roman Mirrors in Eastern Europe, in *Akten der 10. Internationalen Tagung über antike Bronzen, Freiburg*, (Forschungen und

Berichte zur Vor-und Frühgeschichte in Baden- Württemberg 45), s. 417-427, Stuttgart, 1988.

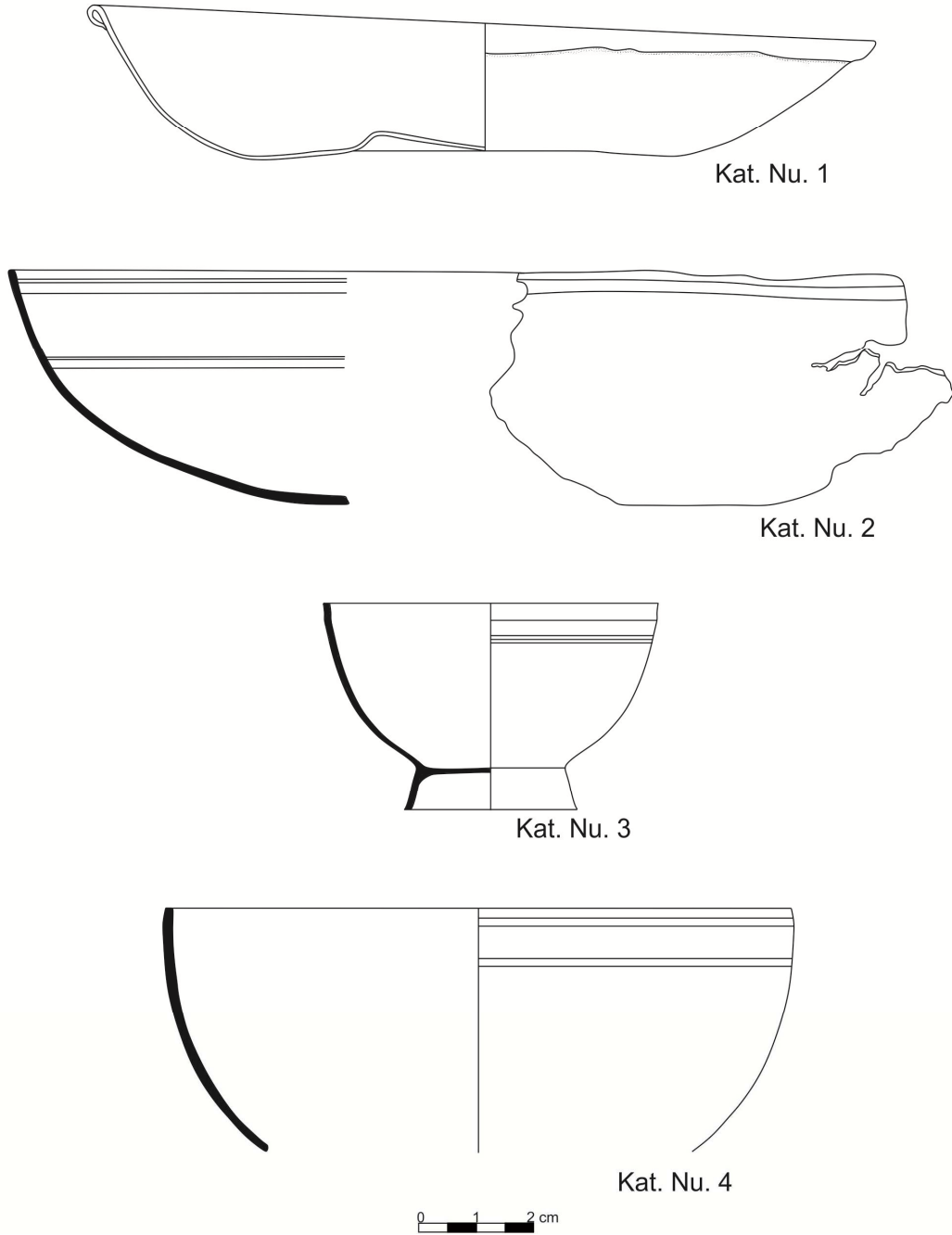
Woldbaum, J.C., *Metalwork from Sardis*, Harvard University Press, London 1983.

Woods, M., Woods M. B., *Ancient Machines From Wedges to Waterwheels*, 2000.

Yalçın, Ü., "Early Iron Metallurgy in Anatolia", *AnSt*, Vol 49, s. 177-187, 1999.

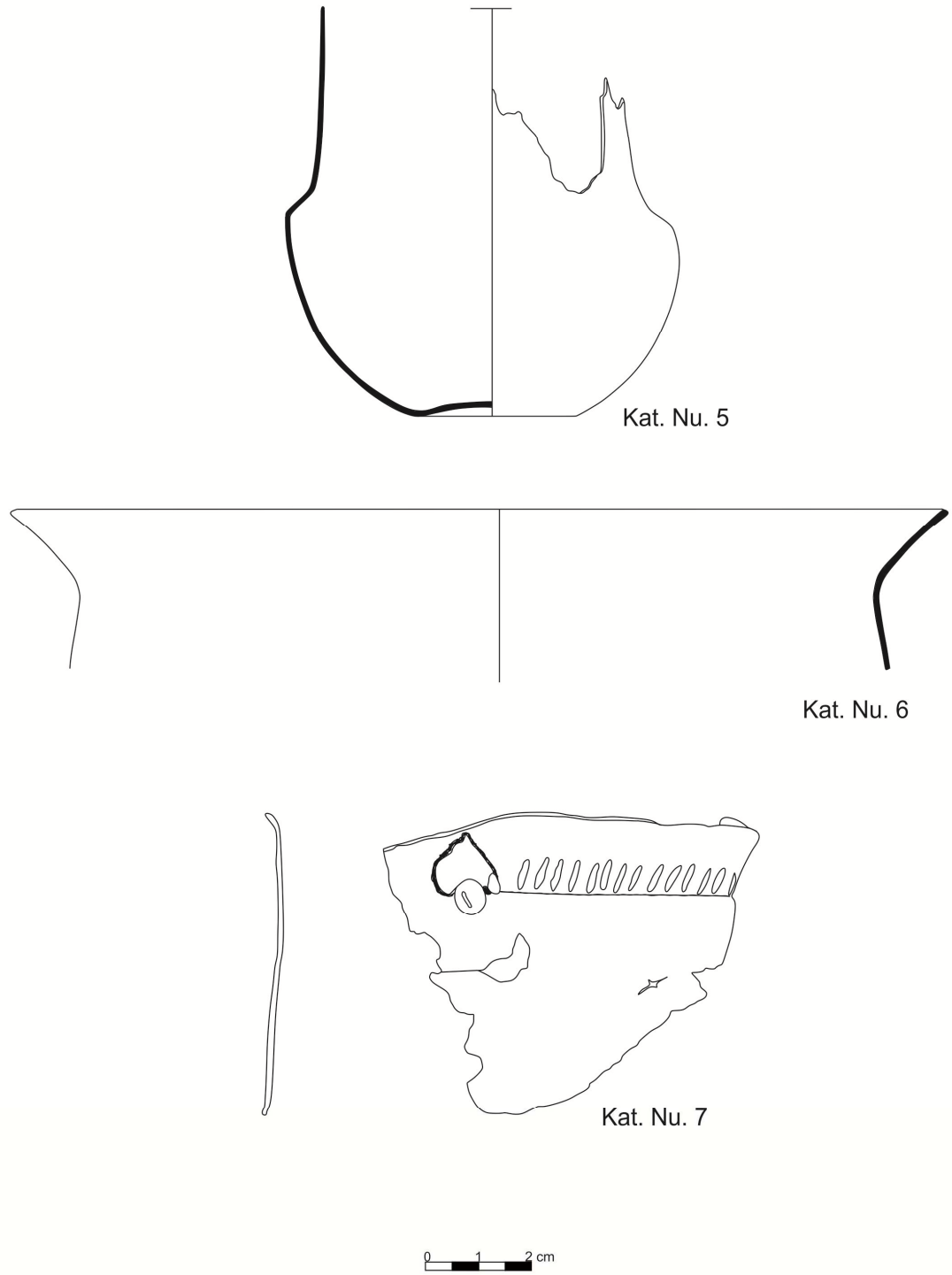
Zhuravlev, D. V., "New Data on Details of Roman Military Equipment and Horse's Harness from Chersonesos and Its Environs", *Ancient Civilizations* 9, 1-2, s. 87-116, 2003.

ÇİZİM 1

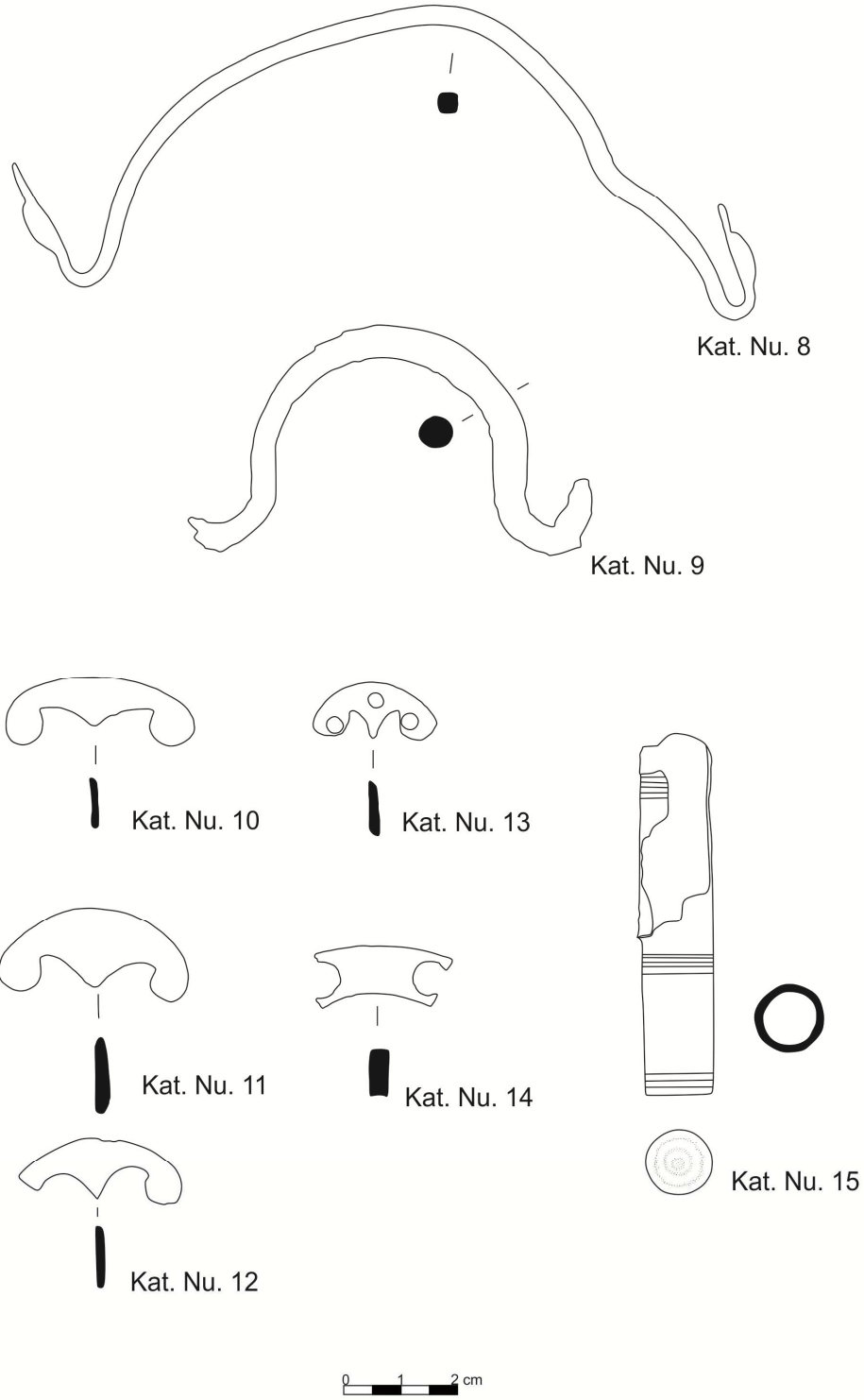
Çizim 1: Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 1-4).

ÇİZİM 2

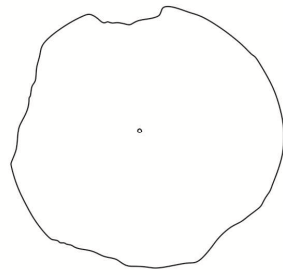
Çizim 2: Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 4-7).

ÇİZİM 3

Çizim 3: Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 8-14), Tüp (Kat. Nu. 15).

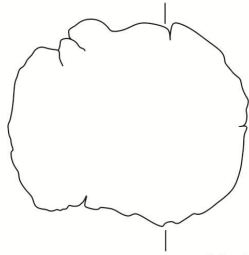
ÇİZİM 4

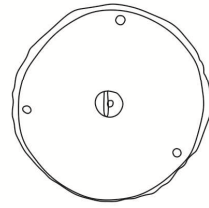
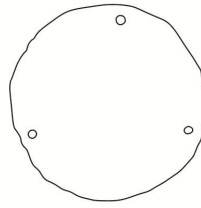
Kat. Nu. 16

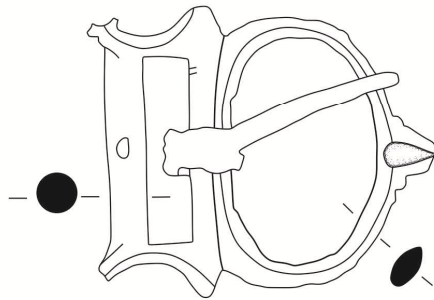
Kat. Nu. 17

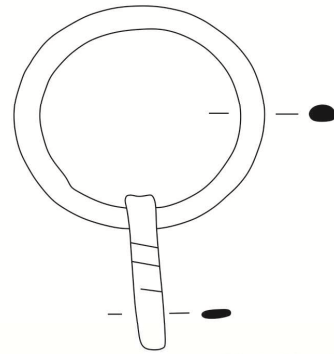
Kat. Nu. 18

Kat. Nu. 19

Kat. Nu. 20

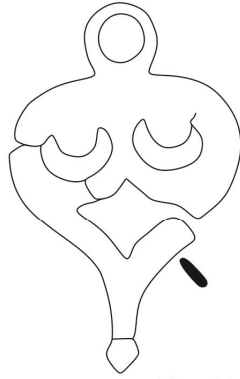

Kat. Nu. 21

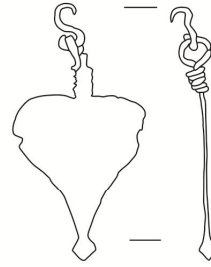
0 1 2 cm

Çizim 4: Metropolis Bronz Eserleri: Ölçme Araçları (Kat. Nu. 16-19), Kumaş ve Deri Aksamaları (Kat. Nu. 20-21).

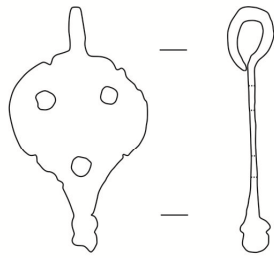
ÇİZİM 5

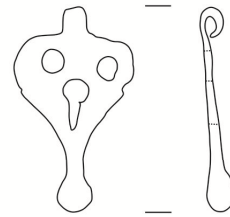
Kat. Nu. 22

Kat. Nu. 23

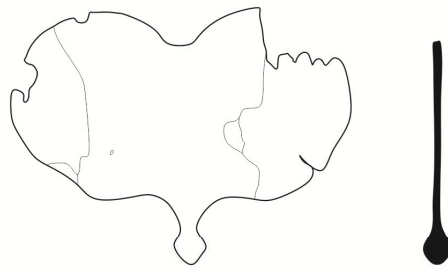
Kat. Nu. 24

Kat. Nu. 25

Kat. Nu. 26

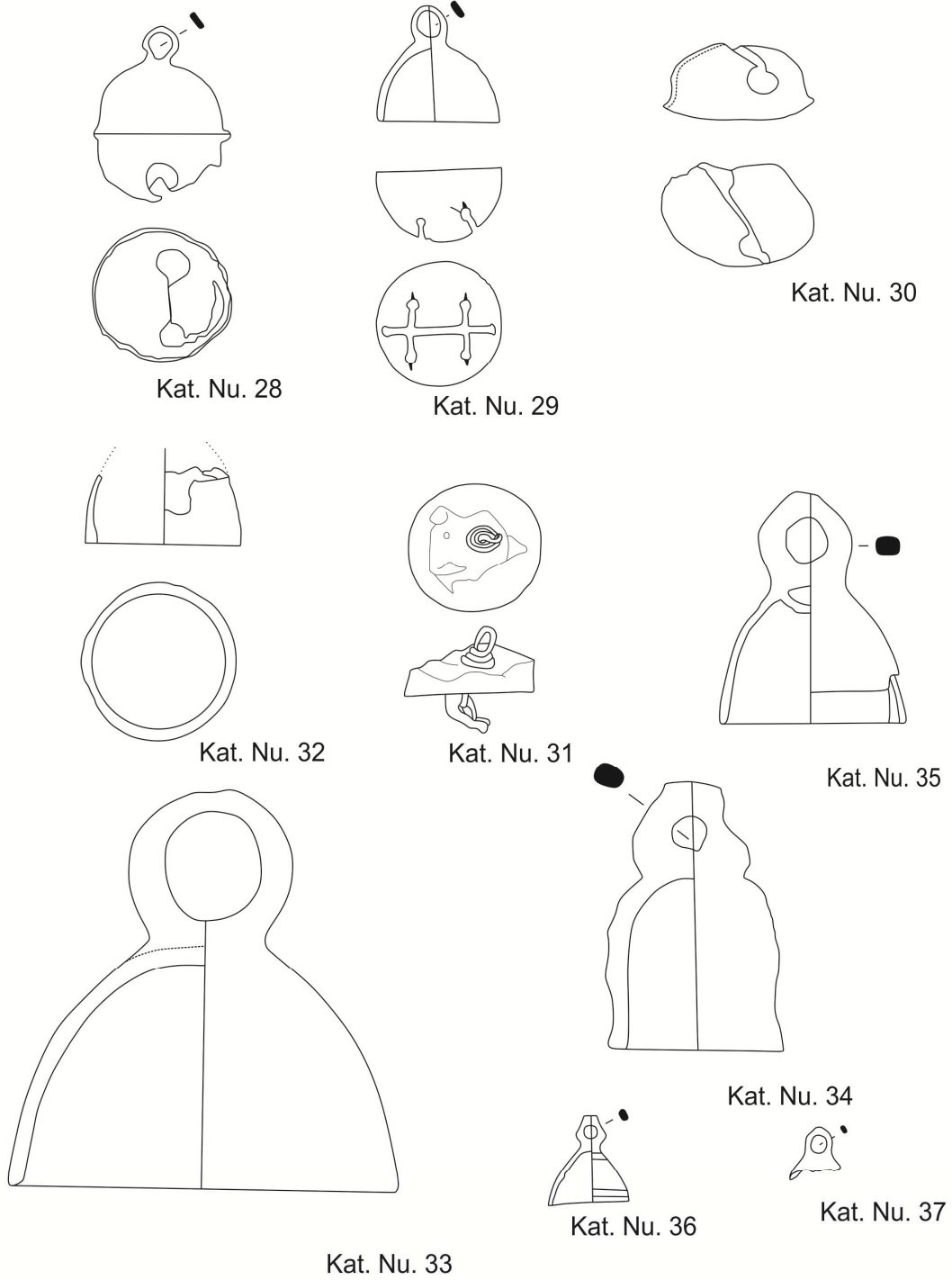

Kat. Nu. 27

Çizim 5: Metropolis Bronz Eserleri: Kumaş ve Deri Aksamaları (Kat. Nu. 22-27).

ÇİZİM 6

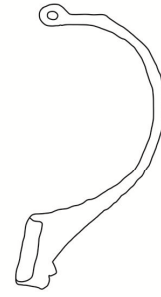
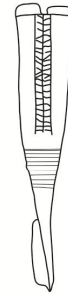
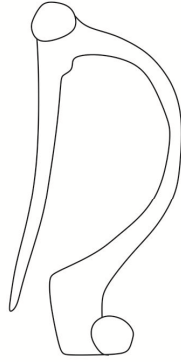
0 1 2 cm

Çizim 6: Metropolis Bronz Eserleri: Kumaş ve Deri Aksamaları: Tintinnabulum (Kat. Nu. 28-37).

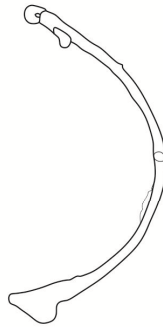
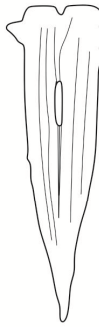
ÇİZİM 7

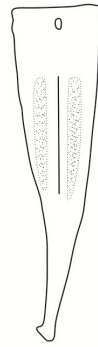
Kat. Nu. 38

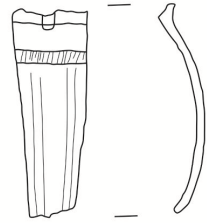
Kat. Nu. 39

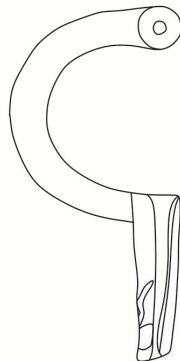
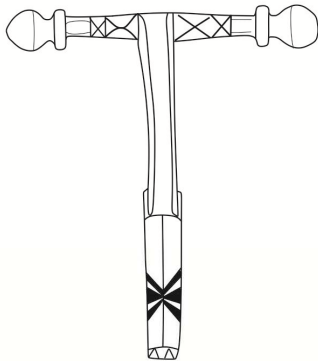
Kat. Nu. 40

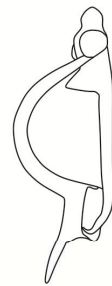
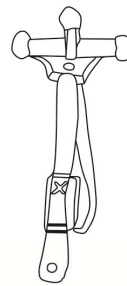
Kat. Nu. 41

Kat. Nu. 42

Kat. Nu. 43

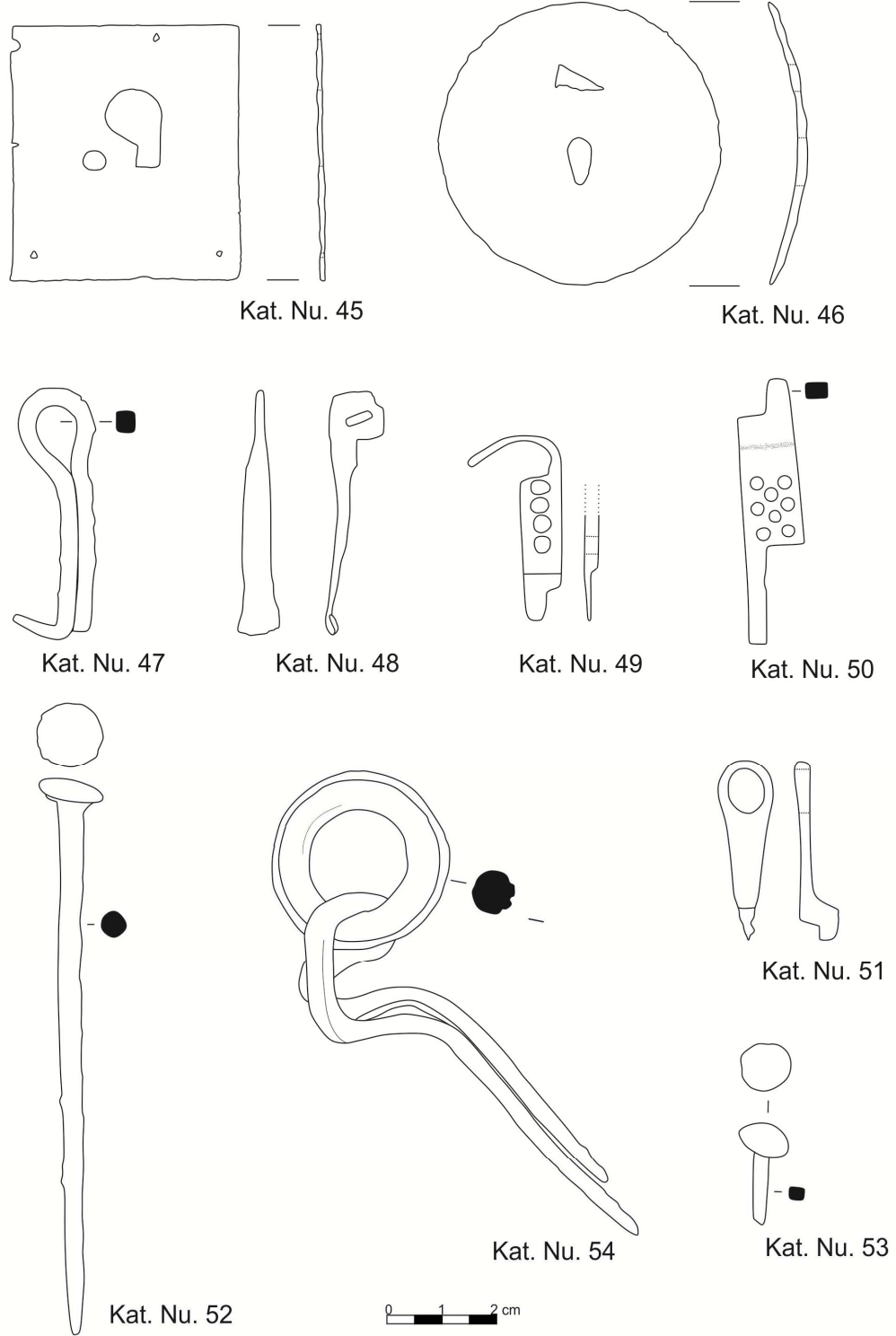

Kat. Nu. 44

0 1 2 cm

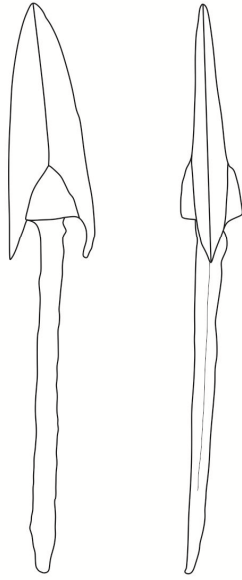
Çizim 7: Metropolis Bronz Eserleri: Fibulalar (Kat. Nu 38-44).

ÇİZİM 8

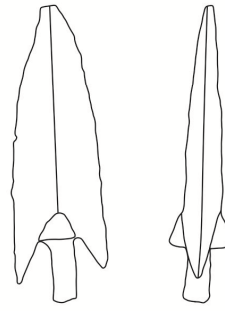

Çizim 8: Metropolis Bronz Eserleri: Mobilya ve Mimari Aksamlar: Kilit Aynaları (Kat. Nu. 45-46), Kilit Köprüleri (Kat. Nu. 47-48), Kilit Dilleri (Kat. Nu. 49-50), Anahtar (Kat. Nu. 51), Çiviler (Kat. Nu. 52-53), Sabitleme Pimi (54).

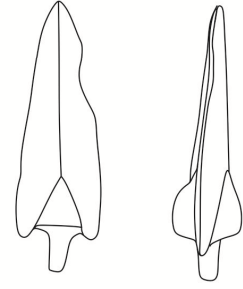
ÇİZİM 9

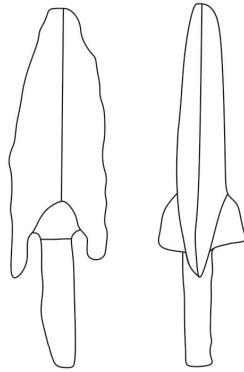
Kat. Nu. 55

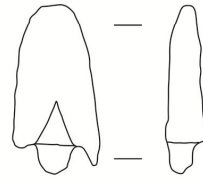
Kat. Nu. 56

Kat. Nu. 57

Kat. Nu. 58

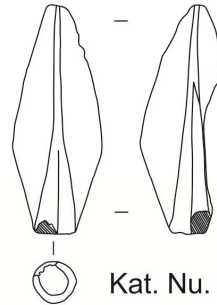
Kat. Nu. 59

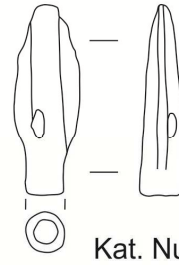
Kat. Nu. 60

Kat. Nu. 61

Kat. Nu. 62

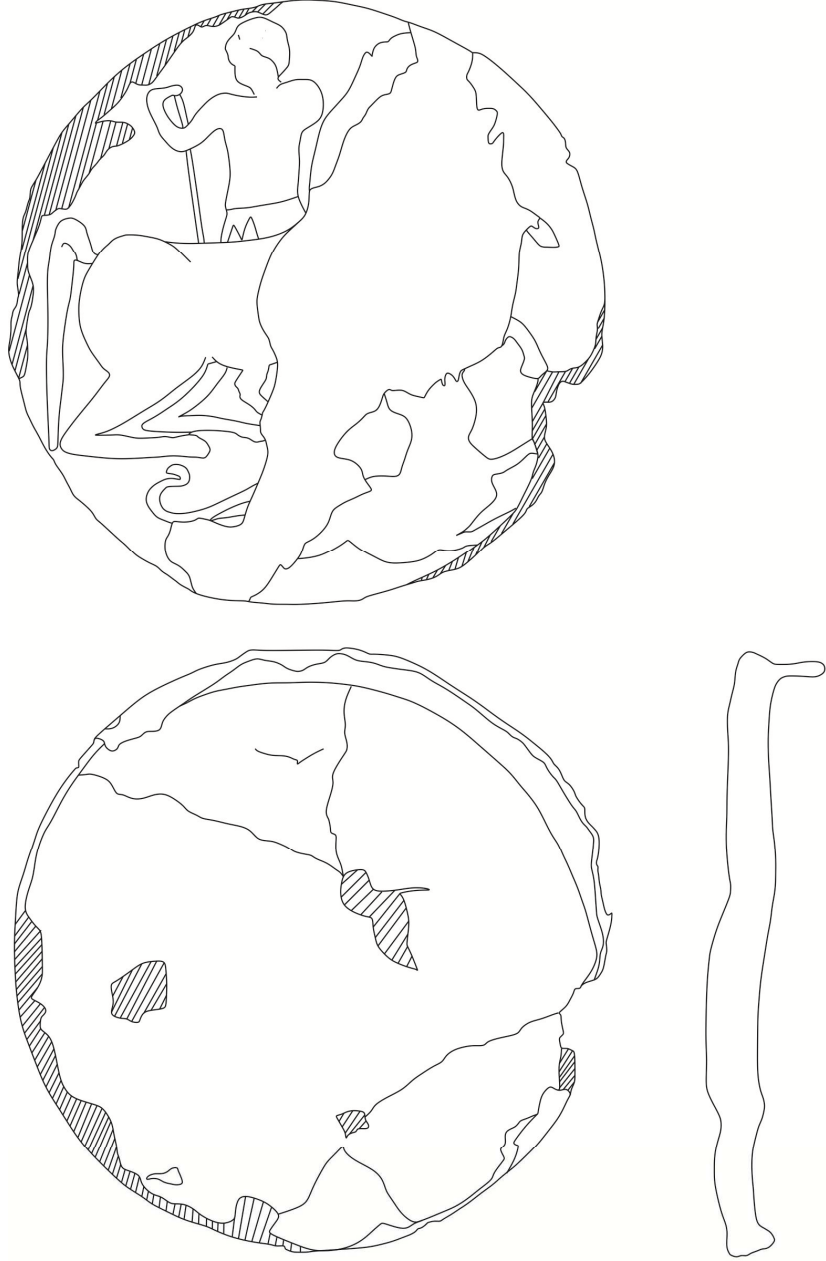

Kat. Nu. 63

Çizim 9: Metropolis Bronz Eserleri: Ok Uçları (Kat. Nu. 55-63).

ÇİZİM 10

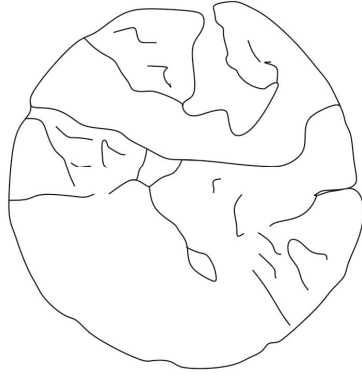

Kat. Nu. 64

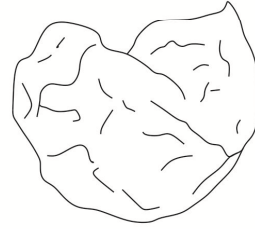
0 1 2 cm

Çizim 10: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 64).

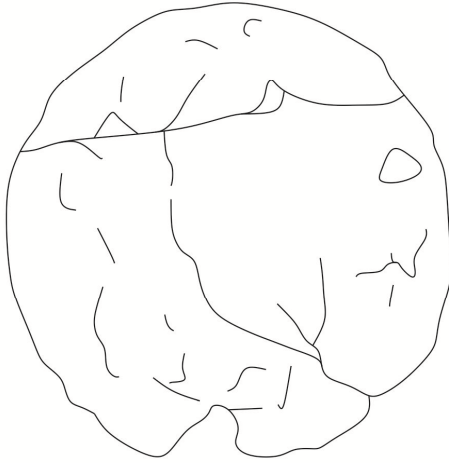
ÇİZİM 11

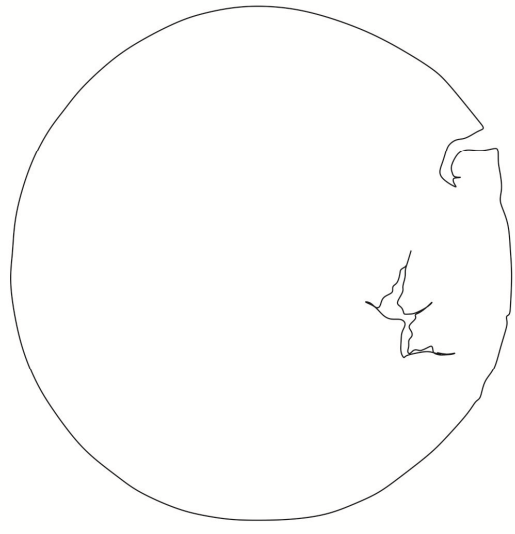
Kat. Nu. 65

Kat. Nu. 66

Kat. Nu. 67

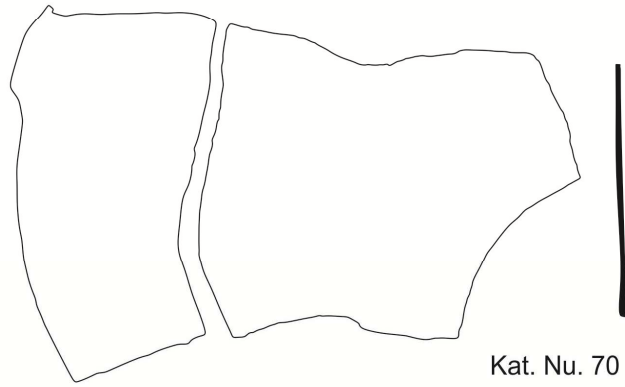
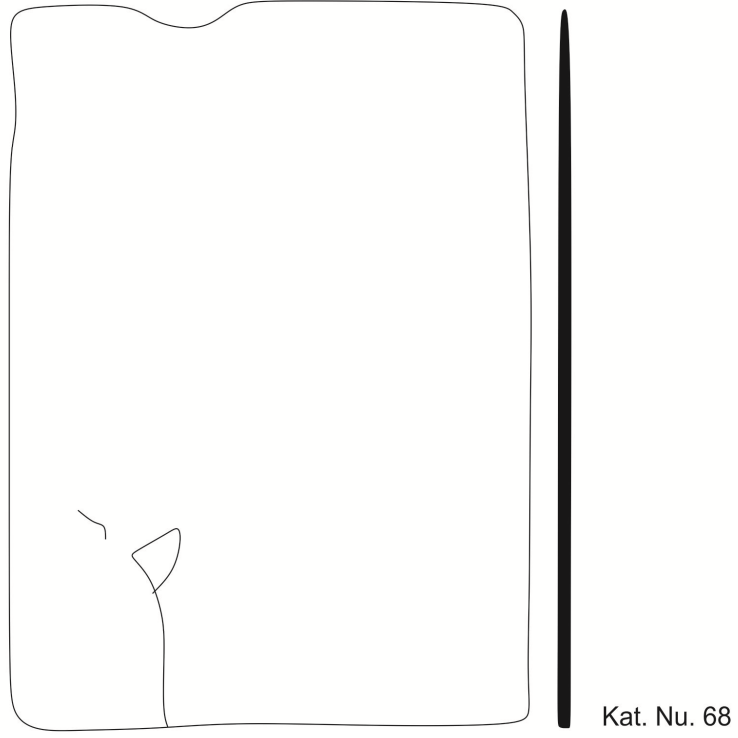

Kat. Nu. 69

0 1 2 cm

Çizim 11: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 65-67, 69).

ÇİZİM 12

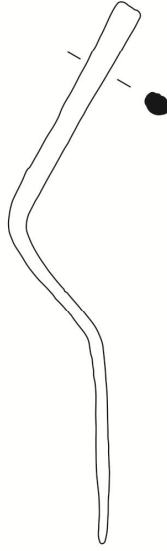
0 1 2 cm

Çizim 12: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 68,70).

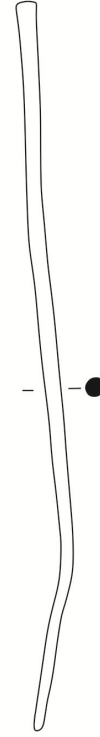
ÇİZİM 13

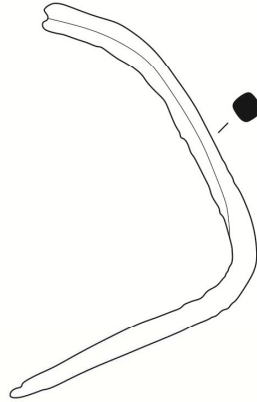
Kat. Nu. 71

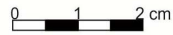
Kat. Nu. 72

Kat. Nu. 73

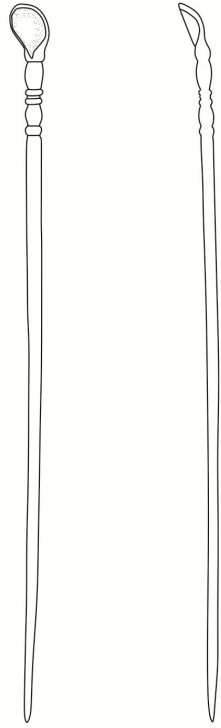

Kat. Nu. 74

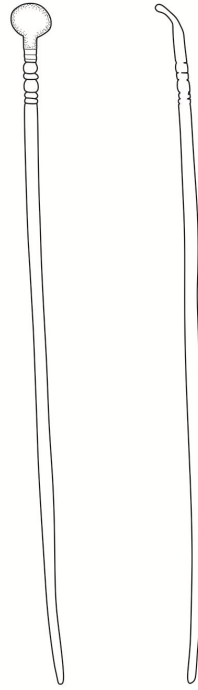

Çizim 13: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler:Dikiş İğnesi (Kat. Nu. 71-74).

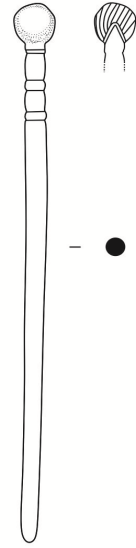
ÇİZİM 14

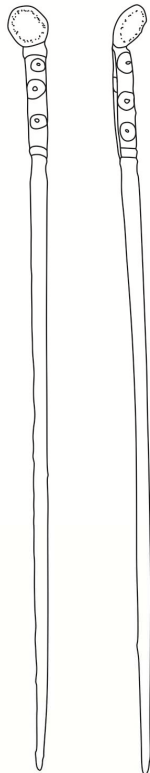
Kat. Nu. 75

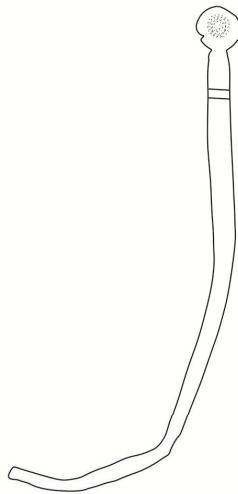
Kat. Nu. 76

Kat. Nu. 77

Kat. Nu. 78

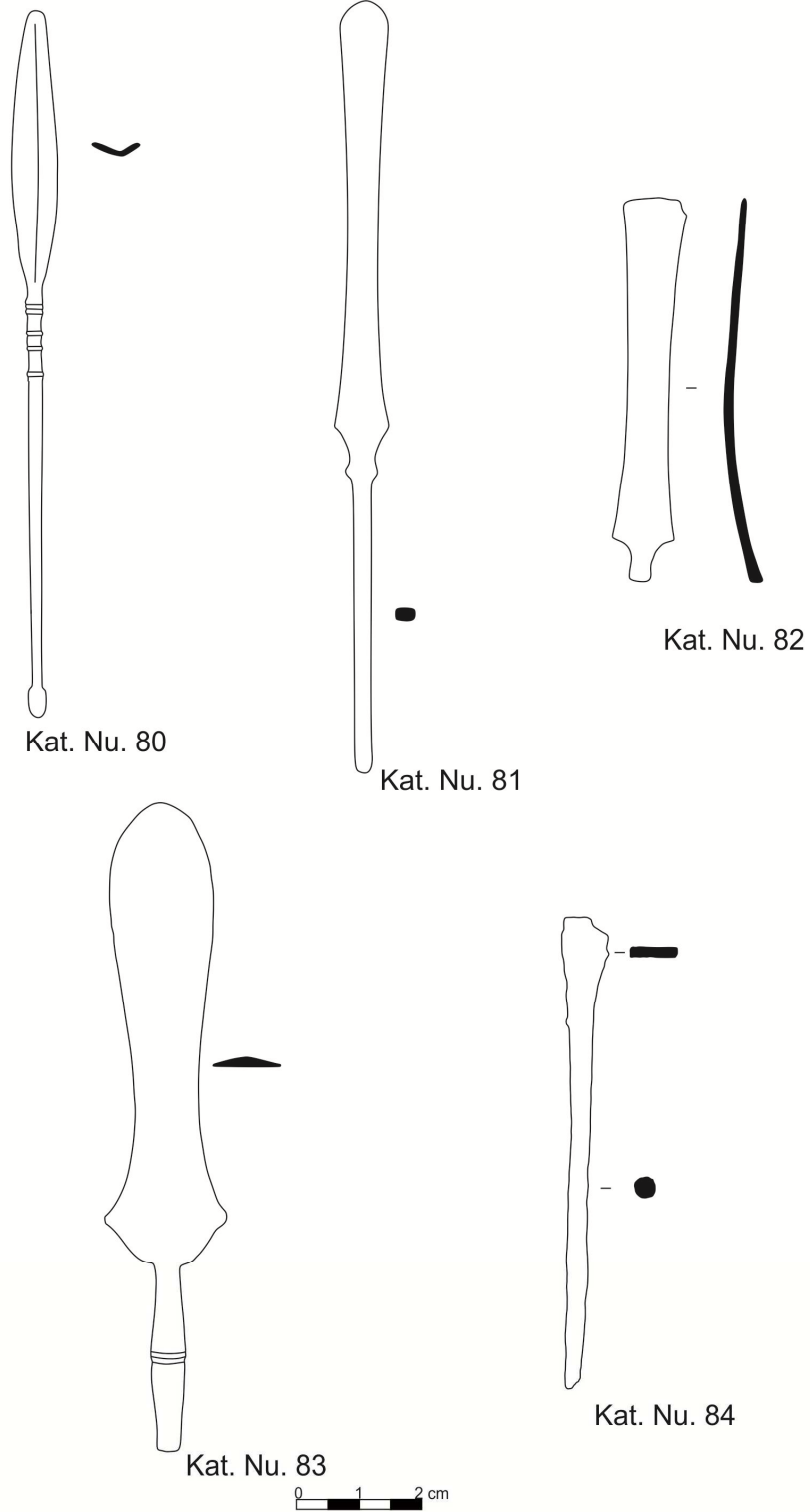

Kat. Nu. 79

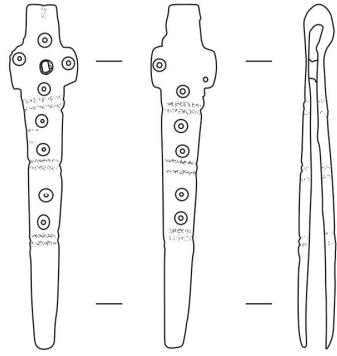
Çizim 14: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Kaşıklar/Sondalar (Kat. Nu. 75-79).

ÇİZİM 15

Çizim 15: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Kaşıklar/Sondalar (Kat. Nu. 80-83), Stylus (Kat. Nu. 84).

ÇİZİM 16

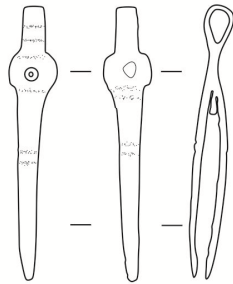
Kat. Nu. 85

Kat. Nu. 87

Kat. Nu. 88

Kat. Nu. 86

Kat. Nu. 89

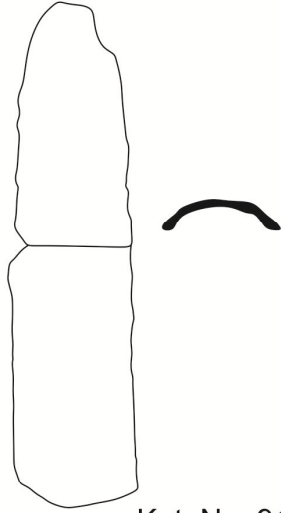

Kat. Nu. 90

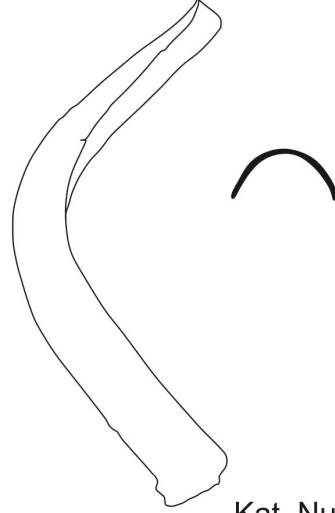

Çizim 16: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Tutucular (Kat. Nu. 85-86), Çengeller (Kat. Nu. 87-90).

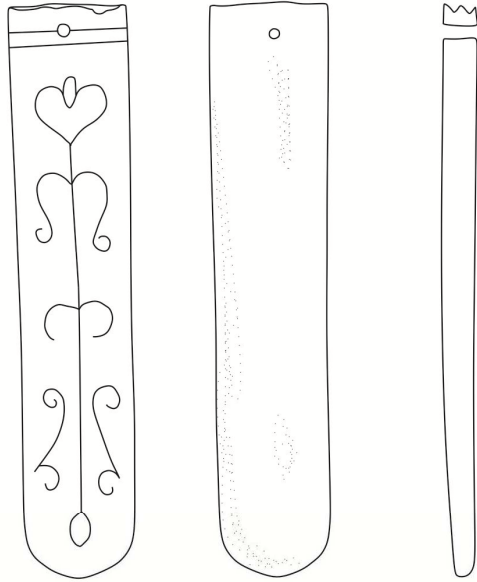
ÇİZİM 17

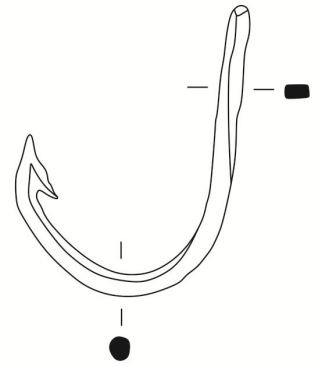
Kat. Nu. 91

Kat. Nu. 92

Kat. Nu. 93

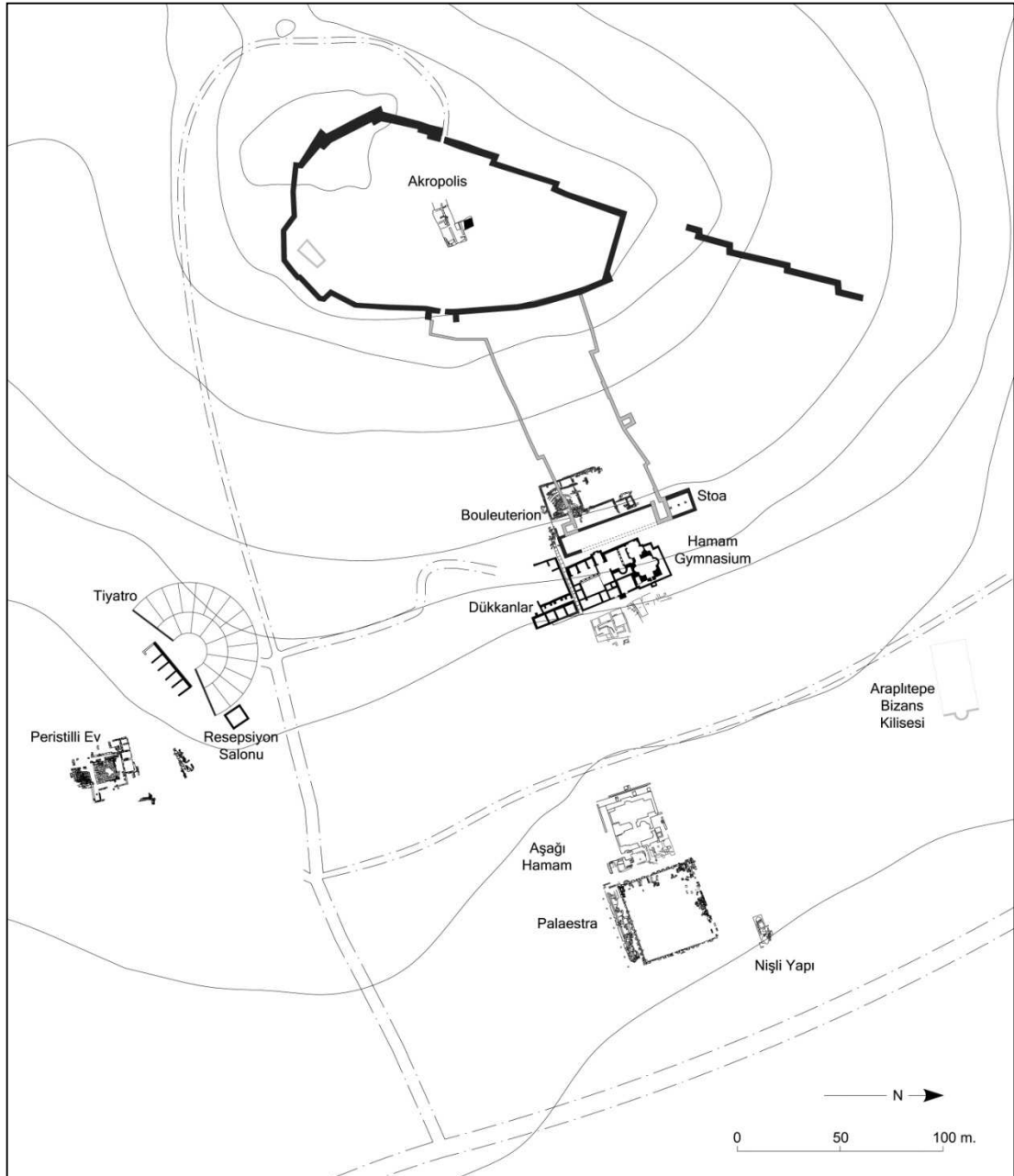

Kat. Nu. 94

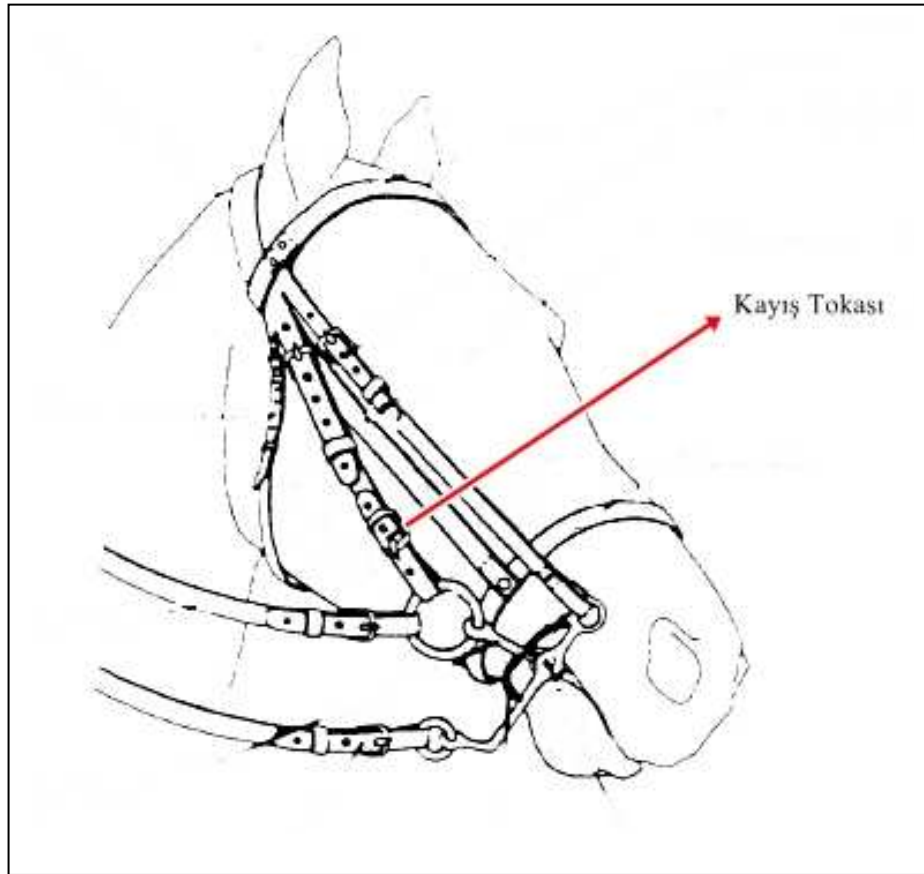
Çizim 17: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Strigilis (Kat. Nu. 91-92), Bıçak Sapı (Kat. Nu. 93), Olta Ucu (Kat. Nu. 94).

LEVHA 1

Plan 1: Metropolis Kent Planı

LEVHA 2

Res. 1. At koşum takımlarında kayış tokası.

LEVHA 3

Res. 2. Aşağı Hamam (Büyük Hamam) duvarında bulunan dübel delikleri.

Res. 3. Aşağı Hamam (Büyük Hamam) duvarındaki kaplama pimi.

LEVHA 4

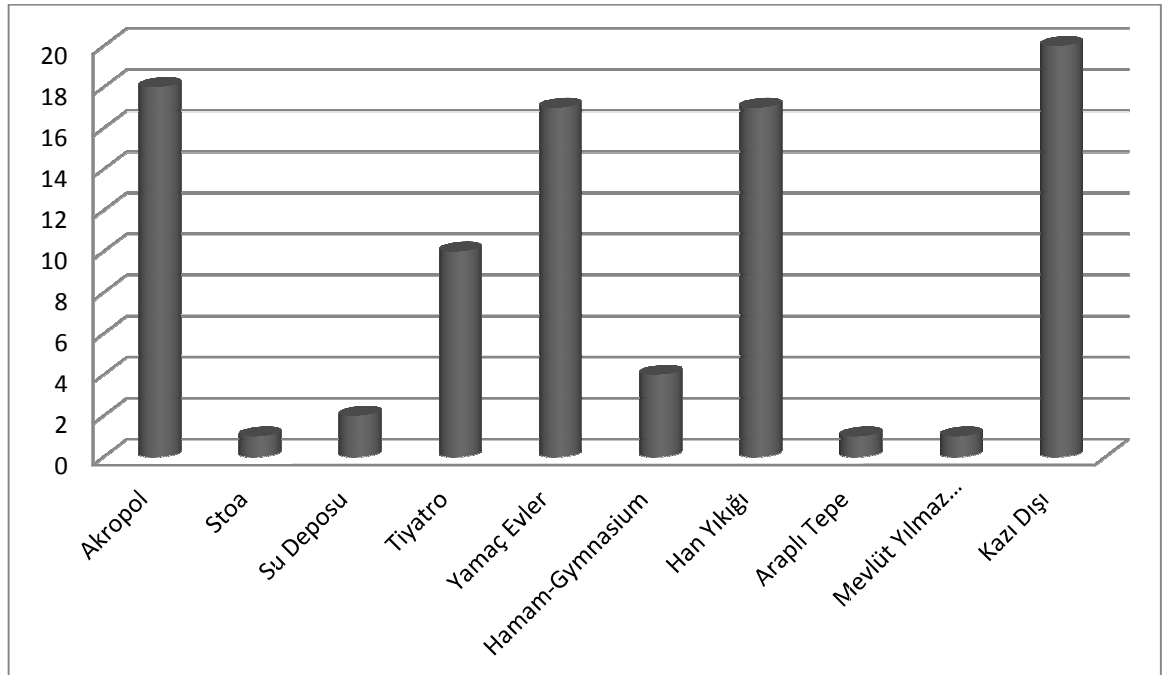

Res. 4. Akropolis G3 Plankaresi toplu metal buluntu.

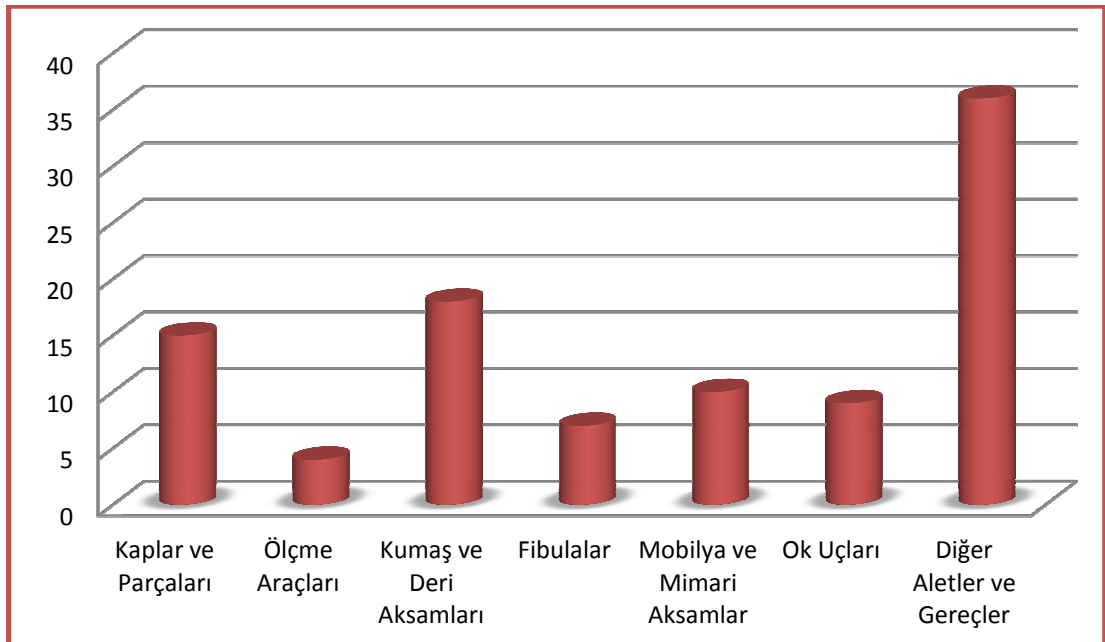

Res.5. Hamam- Gymnasion güneyinde bulunmuş bronz parçaları.

LEVHA 5

Grafik 1: Eserlerin Buluntu Yerlerine Göre Dağılımı

Grafik. 2: Eserlerin Türlerine Göre Dağılımı.

LEVHA 6

Grafik 3: Eserlerin Sektörel Dağılımı.

LEVHA 7

1/2

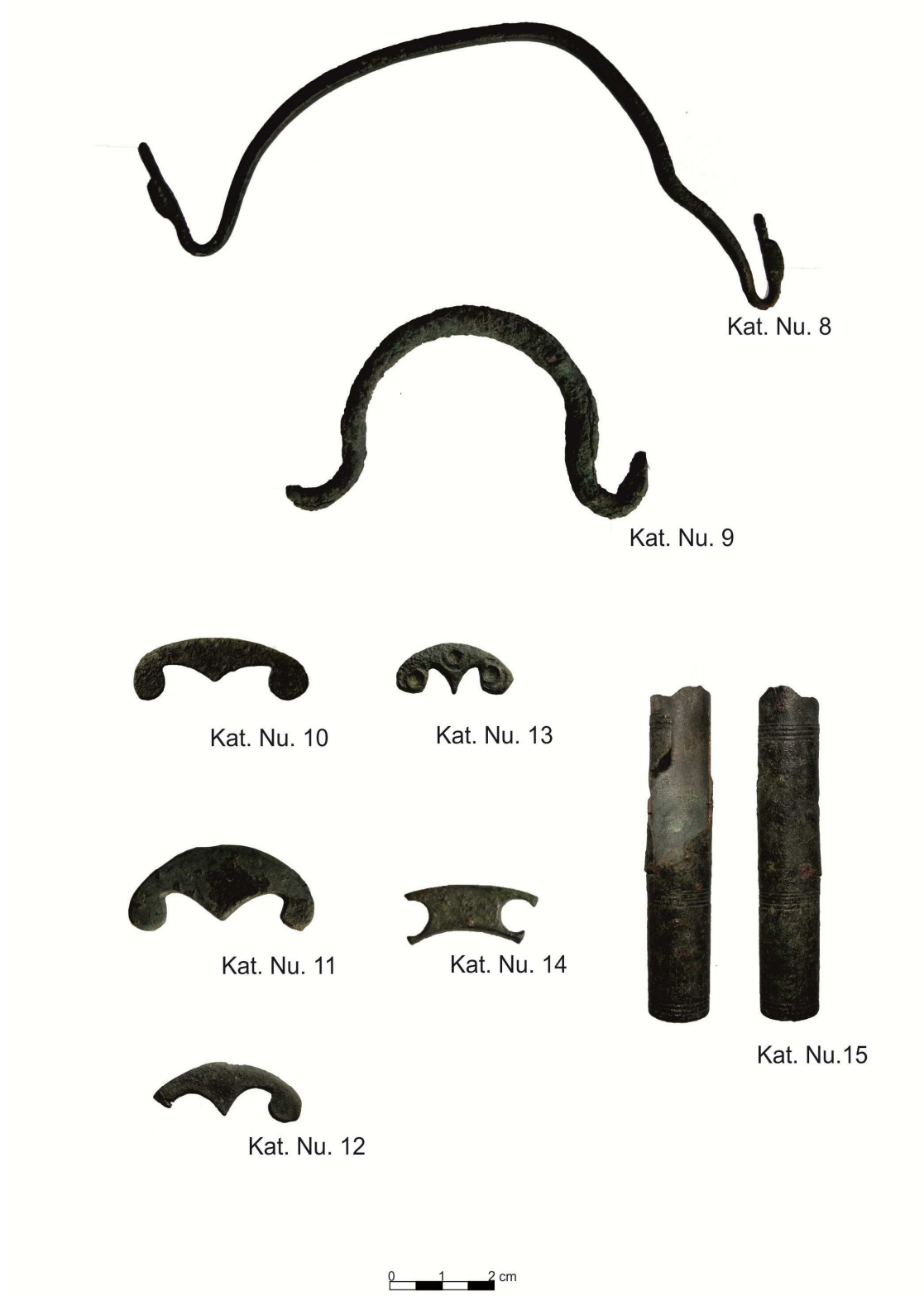
Levha 7: Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 1)

LEVHA 8

Levha 8: Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 2-7)

LEVHA 9

Levha 9: Metropolis Bronz Eserleri: Kaplar ve Parçaları (Kat. Nu. 8-14), Tüp (Kat. Nu. 15).

LEVHA 10

Kat. Nu. 16

Kat. Nu. 17

Kat. Nu. 18

Kat. Nu. 19

Kat. Nu. 20

Kat. Nu.21

Levha 10: Metropolis Bronz Eserleri: Ölçme Araçları (Kat. Nu. 16-19), Kumaş ve Deri Aksamaları (Kat. Nu. 20-21).

LEVHA 11

Kat. Nu. 22

Kat. Nu. 23

Kat. Nu. 24

Kat. Nu. 25

Kat. Nu. 26

Kat. Nu.27

Levha 11: Metropolis Bronz Eserleri: Kumaş ve Deri Aksamları (Kat. Nu. 22-27).

LEVHA 12

Levha 12: Metropolis Bronz Eserleri: Kumaş ve Deri Aksamaları: Tintinnabulum (Kat. Nu. 28-37).

LEVHA 13

Kat. Nu. 38

Kat. Nu. 39

Kat. Nu. 40

Kat. Nu. 41

Kat. Nu. 42

Kat. Nu. 43

Kat. Nu. 44

Levha 13: Metropolis Bronz Eserleri: Fibulalar (Kat. Nu38-44).

LEVHA 14

Kat. Nu. 45

Kat. Nu. 46

Kat. Nu. 47

Kat. Nu. 48

Kat. Nu. 49

Kat. Nu. 50

Kat. Nu. 52

Kat. Nu. 54

Kat. Nu. 51

Kat. Nu. 53

Levha 14: Metropolis Bronz Eserleri: Mobilya ve Mimari Aksamalar: Kilit Aynaları (Kat. Nu. 45-46), Kilit Köprüleri (Kat. Nu. 47-48), Kilit Dilleri (Kat. Nu. 49-50), Anahtar (Kat. Nu. 51), Çiviler (Kat. Nu. 52-53), Sabitleme Pimi (54).

LEVHA 15

Levha 15: Metropolis Bronz Eserleri: Ok Uçları (Kat. Nu. 55-63).

LEVHA 16

Kat. Nu. 64

0 1 2 cm

Levha 16: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 64).

LEVHA 17

Kat. Nu. 65

Kat. Nu. 66

Kat. Nu. 67

Kat. Nu. 69

Levha 17: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 65-69).

LEVHA 18

Kat. Nu. 68

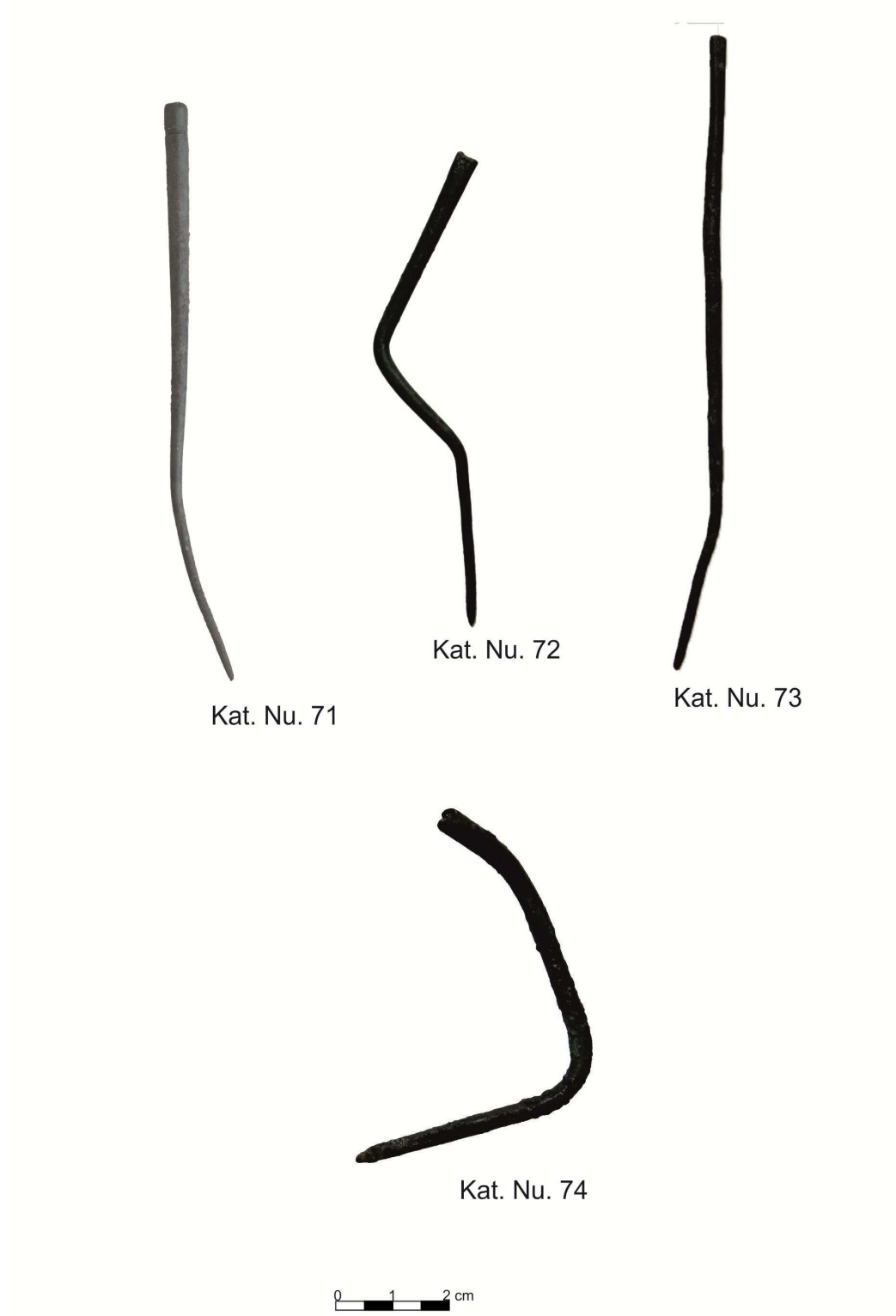

Kat. Nu. 70

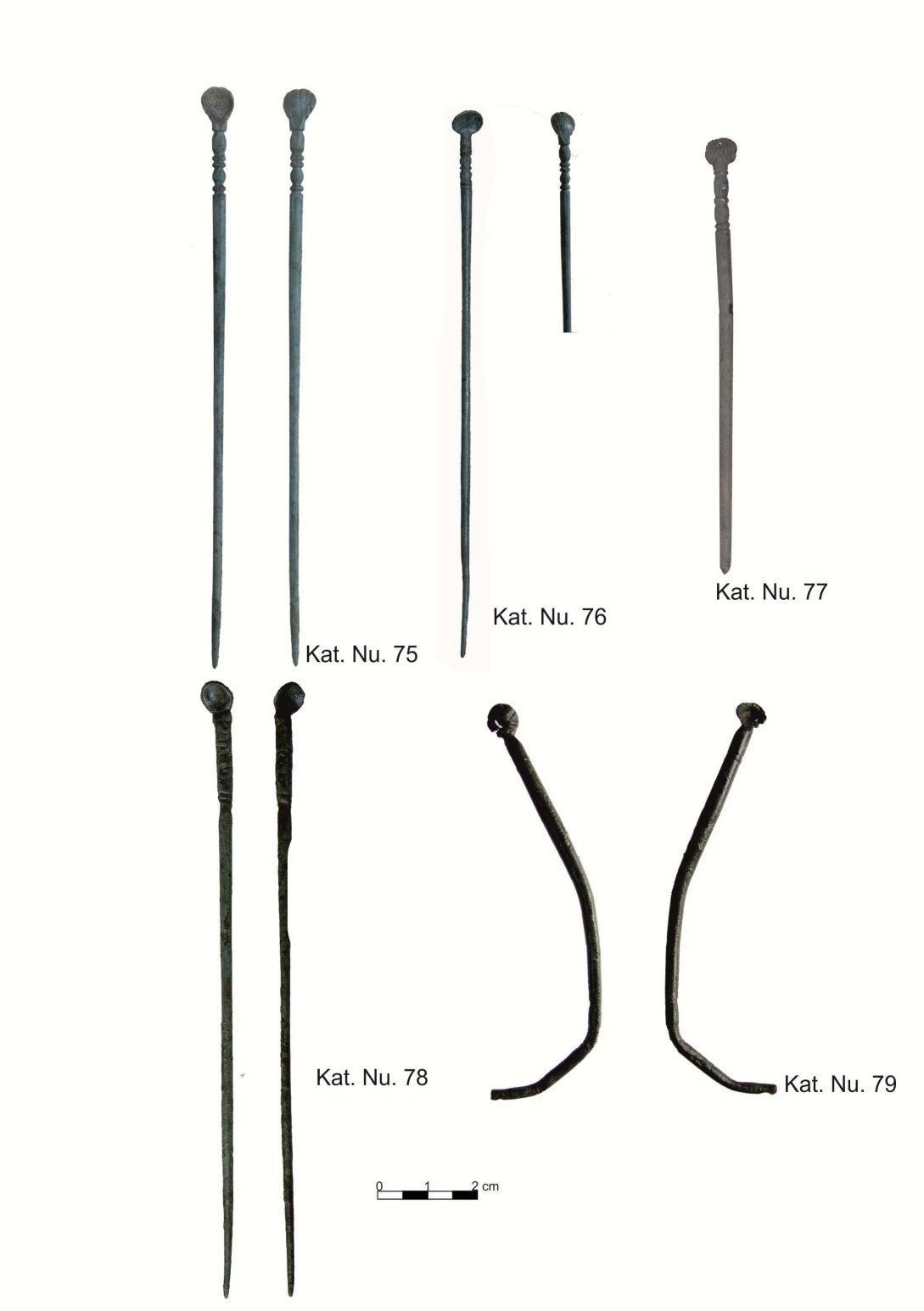
Levha 18: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Aynalar (Kat. Nu. 68,70).

LEVHA 19

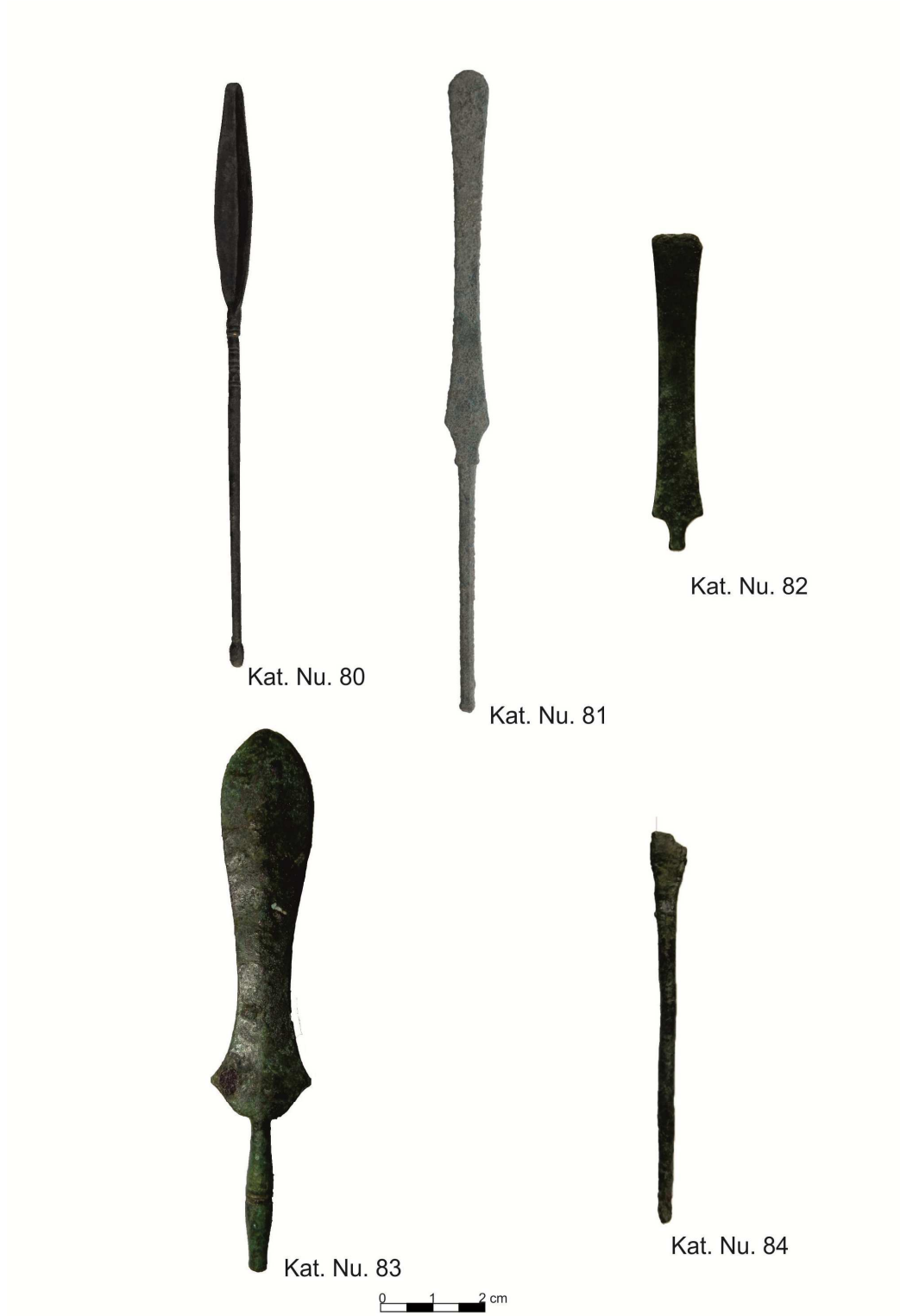
Levha 19: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler:Dikiş İğnesi (Kat. Nu. 71-74).

LEVHA 20

Levha 20: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Kaşıklar/Sondalar (Kat. Nu. 75-79).

LEVHA 21

Levha 21: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Kaşıklar/Sondalar (Kat. Nu. 80-83), Stylus (Kat. Nu. 84).

LEVHA 22

Levha 22: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Tutucular (Kat. Nu. 85-86), Çengeller (Kat. Nu. 87-90).

LEVHA 23

Kat. Nu. 91

Kat. Nu. 92

Kat. Nu. 93

Kat. Nu. 94

Levha 23: Metropolis Bronz Eserleri: Diğer Aletler ve Gereçler: Strigilis (Kat. Nu. 91-92), Bıçak Sapı (Kat. Nu. 93), Olta Ucu (Kat. Nu. 94)